

YENİ ÇAĞ

- **V. Slavik, N. Frid, M. Kuatli:** Birlik ve dayanışma
 - **Y. Demir:** Türkiye gericiiliğın kısıkacında
 - **H. Peres:** SBKP-dünya komünist hareketinin öncülüğünde
 - **K. Koliyanis:** Devrimci savaşıın bütün şekilleri
 - **E. Papaioanu:** Kıbrıs halkı bağımsızlık istiyor
 - **G. Dias:** Brezilya'da sınıf savaşı
-

GÜNÜN AKTÜEL MESELELERİ

Gelişmiş kapitalist memleketlerde işçi sınıfının birliğı

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN TAKİP EDİLMESİNE KARŞI

Arjantinde

ÖZEL SAYFALARIMIZ

TKP Merkez Komitesinin kararı

1-2

Ocak-Şubat

1964

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

B u s a y ı d a :

Vatslav Slavik

Çekoslovakya Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi

Norman Frid

Kanada Komünist Partisi Milli Komite Merkez Komitesi aday üyesi

Murad Kuatli

Suriye gazetecisi

Yakup Demir

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri

Hayme Peres

Uruguay Komünist Partisi İcra Komitesi üyesi ve Merkez Komitesi Sekreteri

Kostas Koliyanis

Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri

Ezekias Papaioanu

Kıbrıs İleri Emekçi Halk Partisi Genel Sekreteri

Giokondo Dias

Brezilya ünlü toplameusu

YENİ ÇAĞ

1-2

Ocak - Şubat

1964

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

Okuyucularımıza

«Yeni Çağ» dünya komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi «Barış ve sosyalizm problemleri» nin Türkçesidir. Bu milletlerarası dergi birçok memleketlerde basılır, dünyanın belli-başlı bütün dillerinde, çeşitli adlar altında çıkar; çağımızın milli ve milletlerarası sosyal, ekonomik, politik meselelerini Marksçı-Leninci teorinin ışığında en yetkililerin kalemiyle okuyucularına sunar. Ayrı ayrı bütün memleketlerin sosyal ve politik hayatıyla ilgili meseleler, onların özellikleri, çözüm şekilleri hakkında, demokrasi, sosyalizm, barış, bağımsızlık ve milli kurtuluş savaşçılarına bilgi vermek, kardeş partilere karşılıklı savaş tecrübelerini iletmek derginin başlıca amacıdır.

Yayınlarına beş küsur yıldan beri muntazaman devam eden aylık «Barış ve sosyalizm problemleri» dergisi, memleketlerinin mutlu geleceği uğrunda savaşanlar için değer biçilmez bir kuvvet kaynağıdır. Onu Türk okuyucusuna ulaştırmak ihmal edilmez bir ödev olmuştur.

«Yeni Çağ» şimdilik iki ayda bir çıkacak, «Barış ve sosyalizm problemleri» nin ancak bir kısım yazılarını, Türk okuyucusu için en önemli olanları içine alacaktır. Ayrıca, derginin eski sayılarında çıkmış yazılardan da seçmeler yaparak, her sayısında birini okuyucularına sunacaktır. Böylelikle, orijinal derginin ilk çıkışından bu yana geçen beş küsur yıllık mesafeyi, bir dereceye kadar olsun, kapamak, onunla başbaşa yürümek mümkün olacaktır.

Bunun dışında, çağdaş Türkiyenin ekonomik, politik ve sosyal gelişmesiyle ilgili problemler, dergimizin «Özel sayfalarımız» bölümünde yetkililer tarafından imkân nispetinde ele alınacaktır.

«Yeni Çağ» savaşçı Türk işçilerinin, emekçilerinin, devrimci aydınlarının beklediği, özlediği dergidir.

YENİ ÇAĞ

Birlik ve dayanışma dünyada komünistlerin başarılarının garantisidir

Vatslav Slavik, Norman Frid, Murat Kuatli

Bütün ülkeler proleterlerinin milletlerarası dayanışması, bütün emekçiler arasında dayanışma, gerek ülke, gerekse dünya çapında komünist saflarında birlik, emperyalizme karşı, barış, milli bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm yolunda yürütülen savaşta başarının başlıca şartıdır.

Komünist ve işçi partilerinin ortak dokümanları, komünist partileri arasındaki birliğin muhtevasını ve prensiplerini açıklamaktadır. Komünist ve işçi partilerinin 1960 toplantısında yayınlanan Bildiri'de yer alan şu satırları okuyalım:

«İşçi sınıfının dâvası uğrundaki savaşın menfaatleri, her komünist partisinin ve bütün memleketler komünistlerinin katıldığı büyük ordunun saflarının gittikçe daha çok sıklaştırılmasını, aralarında irade ve hareket birliği olmasını gerektiriyor. Milletlerarası komünist hareketinde birliği durmadan sağlamlaştırmak kaygısı her Marksist-Leninist partinin yüksek ve enternasyonal ödevidir.

Dünya komünist hareketinin birliğini Marksizm-Leninizm prensiplerine ve proletarya enternasyonalizmine dayanarak kesinlikle savunmak, bu birliği baltalayabilecek her hangi bir harekette bulunmaktan kaçınmak, milli bağımsızlık, demokrasi ve barış savaşında zafere ulaşmanın, sosyalist devriminin meselelerini başarıyla çözmenin, sosyalizmi ve komünizmi kurmanın kaçınılmaz şartıdır. Bu prensiplere aykırı hareket, komünizm kuvvetlerinin zayıflamasına sebep olur».

İnsanlığın geleceğinin bağlı olduğu en devrimci gelişme eğilimini temsil eden komünistlerin, tarihi ilerlemede oynadıkları rol, komünist hareketinde birliğin hayati zaruretini ve önemini belirtir. Bütün politik güçler arasında, gerçek bir gelişme ve kuvvetlenme gösteren güç, komünistlerin gücüdür.

I. Enternasyonalin bu yıl kutlanan 100-cü yıldönümü bize komünist hareketinin ilerleyişini parlak bir şekilde göstermektedir. Marks ve Engelsin 1847 de kurmuş oldukları Komünistler Birliği'nin başlangıçta 400 üyesi vardı. 1866 da toplanan I. Enternasyonal Kongresine ancak dört ülkenin temsilcileri katılmıştı. Bugün

90 ülkede faaliyette bulunan komünist partileri 42 milyon üyeye sahiptir.

Tarihte hiçbir hareket, komünist hareketi kadar önüne geçilmez bir şekilde dünyaya yayılmamıştır.

Bugün dünyanın üçte birinde sosyalist toplumu kurmuş olan komünistler, kapitalist ülkelerde de milyonlarca emekçi larına toplamışlardır. Milli bağımsızlık savaşlarının öncüleri olan komünistler, milli ilerleme ve bütün halkların ışıklı geleceği uğrunda savaşıyorlar.

Marks ve Engelsin «*Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!*» yüce çağrısı, Leninin yaşadığı emperyal *proleterleri ve ezilen halklar, birleşin!*» parolasıyla tamamlanarak, yeryüzünde milyonlarca insanı kapitalist sisteme karşı savaşa kaldırdı.

Dünya emekçi yığınlarının öncüleri, yıllardır tekelci burjuvaziye karşı siyasi savaşlar yürütmekte, ve milyonlarca insan tarafından desteklenmektedir. Yığınların bu desteği, halkların bugünü ve yarını ile kabaca alay eden gericilerin ve atom manyaklarının tutumunun yarattığı derin sosyal tepkinin etkisiyle daha da kuvvetlenerek, yeni yeni milyonları kendine çekiyor ve böylece milyon insanda harbsiz, baskısız bir toplumu ancak komünistlerin yönetmenliği altında kurmanın mümkün olacağı inancını uyandırıyor. Halklar, komünistlerin, insanlığı termo-nükleer savaş kâbusundan kurtarmak yolundaki fedakârca çabalarına büyük değer veriyor.

Komünistlerin devrimci faaliyeti olmasaydı, dünya bugünkü haline gelemezdi, insanlığın geleceği de bu derece ışıklı olmazdı. Hayatın her gün getirdiği yeni yeni tecrübeler bu gerçeği insanların gözleri önüne daha iyi seriyor.

Her yeni tarihi gelişme, komünistlere dünya uygarlığını koruma ödevinde yeni yeni sorumluluklar yüklemektedir. Toplum hayatında ortaya çıkan her önemli değişme, komünistlerin ödevlerini daha da arttırıyor. Bu demektir ki, *ülkeler çapında olsun, dünya çapında olsun, komünist hareketinde birliği kuvvetlendirmek hayati bir önem kazanıyor.* Buna paralel olarak, ve aynı genel prensiplerin temeli üstünde, bu birliğin anlamı genişlemekte, şekilleri gelişmekte ve zenginleşmektedir.

Bu birliğin özünü, komünist hareketinin geçmişteki devrimci tecrübeleriyle bugünün ve yarının çok şekilli ve bileşik tarihi ödevlerinin ışığı altında incelemek ve anlamak gerektir.

Daha iktidara gelmemiş olan kardeş partiler arasındaki betlerde ilk plânda gelen hususlar şunlardır: Görüş birliği, sınıf savaşlarında edinilen tecrübelerden karşılıklı yararlanma, mânevi dayanışma, belli şartlarda ve proletarya ile komünistlerin iktidardaki burjuvaziden koparabildikleri imkânlar ölçüsünde politik daya-

nışma.. Bu münasebetleri donmuş şekiller olarak anlamamak gerektir. Emperyalizme karşı savaşta devrimci tecrübeler çoğaldıkça, kardeş partiler arasındaki münasebetler de gelişir ve zengileşir.

İktidarda bulunan komünist partileri arasındaki karşılıklı münasebetlerde görüş birliği prensibi yanında, sosyalist ve komünist toplum düzenini kurma işinde ortak menfaatler, devrimin elde ettiği kazançların savunulması, her alanda karşılıklı yardım ve işbirliğinin doğurduğu birtakım yeni yeni meseleler ortaya çıkmakta, tecrübe mübadelesi yeni anlam ve şekiller almaktadır. İktidarda bulunan partiler çok önemli milletlerarası sorumluluklarla karşılaşmaktadır. Bu sorumluluklar, kapitalist dünyadaki partilerle münasebetlerin özünü tayin etmekte ve birlik meselesinin önemini daha da arttırmaktadır; çünkü bu sorumlulukların yüklediği ödevler ancak ortak hareketler ve gayretler yoluyla yerine getirilebilir.

Marksist-Leninistler, komünist hareketindeki birliğe artık tamamlanmış, ebediyen kurulmuş nazariyle bakmazlar. Komünist partileri, çok şekilli ve çelişmeli bir sosyal ortamda gelişen, yaşıyan canlı dinamik bir varlıktır. Komünist partileri bir yandan sosyal gelişmeye etki yaparken, öte yandan da çeşitli sosyal güçlerin etkisi altında kalırlar. İşte bundan dolayı, komünistler kendi aralarındaki birliği, durmıyan ve sonu gelmiyen bir gelişme olarak kabul etmişlerdir. Bu birlik, sağdan ve soldan gelen saldırılara karşı mücadelede, objektif ve meselâ şahsı putlaştırma gibi sübjektif sebeplerin doğurduğu güçlükleri ve çelişmeleri yenme savaşlarında şekillenmekte ve gelişmektedir. *Bu birliğin mihenktaşı, Marksizme bağlılık ve komünist partilerinin sosyalizmin zaferi için halk yığınlarını devrimci yenilik hareketlerine yöneltme yeteneğidir.*

I

Milletlerarası komünist hareketinin birliği, dünya sosyalist sisteminin kurulmasıyla perçinlendi. Bununla beraber, bu birliği tehdit eden sekterlik, dogmatiklik, revizyonistlik gibi çeşitli oportünist akımlara karşı, partiler içinde savaş yürütülüyordu. Bu akımlar çeşitli, hattâ bazı hallerde birbiriyle çelişme halinde görünüyordu. Fakat hepsinin sosyal kökleri birdi ve hepsi birbirini besliyordu. Komünist partilerinin her biri birlik mücadelesinin esas yönünü kendi şartlarına göre tayin ediyordu.

Milletlerarası alanda, en büyük tehlike, sağcı-revizyonizm'den geliyordu. Bu revizyonizm, her şeyden önce sosyalist devriminin gelişmesi sırasında ortaya çıkan zorluklar karşısında bir küçük burjuva tepkisiydi. Bilindiği gibi, devrimci hareketler birçok Asya ve Avrupa ülkelerinde emperyalizmi ağır yenilgilere uğrattınca, tekelci burjuvazi, tarihi gidişi durdurmağa, milletlerarası alanda ve kapitalist ülkelerde komünizme ağır darbeler indirmeğe çalıştı.

Şahsı putlaştırmanın sonuçları, ve bu sonuçları yoketmek için komünist hareketinde yeni bir devir açan XX. Kongreden sonra girişilen savaş sırasında ortaya çıkan zorluklar, devrimci harekete ve komünist partilerinin faaliyetine olumsuz yönden oldukça etki yapmıştır.

Sağcı revizyonistler, komünist partilerine pasiflik ve kapitalizmle uzlaşmayı kabul ettirmek istiyorlardı. Üretici güçlerin ve genel olarak işçi hareketinin, özellikle sendika hareketinin gelişmesiyle kapitalizmde meydana gelen değişmelerin, kapitalizmin özünü değiştirdiğini, ve toplumun devrimle değiştirileceği fikrinin eskimiş olduğunu iddia ediyorlardı. Onlara göre, olgunlaşan milli ve milletlerarası sosyal problemlerin çözüm yolu, ancak kapitalizmin sosyalizme tedricen ve barış yoluyla geçmesinde aranmalıydı. Bundan başka, sağcı revizyonistler, partilerin kurulmasında hayatta denenilen demokratik santralizm prensibine saldırarak, partileri içten yıkmaya çalıştılar.

Revizyonistlerin parti aleyhtarı faaliyetleri gericilerin ekmeğine yağ sürüyordu. Gericiler, revizyonistlerin yardımıyla partileri bölmek, birliği bozmak, komünizmi mevzilerinden uzaklaştırmak ve sonra da mahvetmek hayaline kapıldılar. Ama Marksist-Leninistler ayrı ayrı partilerin içinde ve milletlerarası alanda şiddetli bir karşı hücumla geçtiler.

Bugün komünist ve işçi partilerinin dokümanlarında da görüldüğü gibi, revizyonist gruplar, gergin bir savaş sonucunda, ideoloji, politika ve teşkilât alanlarında yenilgiye uğradılar. Revizyonistlerin hayatın gerçeklerine tamamen zıt düşen, savunulması imkânsız fikirleri, pratikte iflâs etti. Kendileri de, çoğunlukla, politika hayatından çekildiler. Birlik için teşkil ettikleri tehlike bugün yokedilmiştir.

Fakat son zamanlarda, milletlerarası komünist birliğini tehdit eden, çok büyük diyebileceğimiz, yeni bir tehlike ortaya çıktı. Bu tehlike, yeni tipten «solcu» revizyonistlerin faaliyetinden doğmaktadır. Bunlar, solcu ve adı devrimci şiarlar arkasında gizlenerek Marksist-Leninist prensiplerinin ve dünya komünist hareketinin program dokümanları olan 1956 Deklârasyonu ve 1960 Birdirisinin tekrar gözden geçirilmesini istediler ve Marksist-Leninist partileri polemığe zorladılar.

Bilindiği gibi, bu polemik Çin parti basınında çıkan yazılarla başladı. Bu yazılar daha sonra «Yaşasın Leninizm!» adıyla broşür halinde yayınlandı. Deklârasyon ve Bildirinin çeşitli şekilde yorumlanabileceğini iddia eden Çinli yoldaşlar, tartışma konusu meselelerin alanını genişlettiler; en önemli taktik ve stratejik meselelerinde ortaklaşa kabul edilen bütün dokümanlara karşı bir tutum aldılar. Çin Komünist Partisi Merkez Komitesinin 14 Haziran 1963 tarihli

mektubu, Çin önderlerinin görüşlerini özetlemektedir. Bütün komünist partilerine göre, bu mektup, milletlerarası komünist hareketine yeni bir genel hareket hattı dayatmak için yapılmış bir teşebbüstür.

Komünist partilerinin ortaklaşa kabul ettikleri dokümanlar dahilinde çeşitli görüşler tartışılabilir. Bu tartışma faydalıdır da, çünkü bu tartışmalar Marksist düşünceyi geliştirir, partilerin politik faaliyetini arttırır, parti saflarındaki birliği kuvvetlendirir. Böyle bir fikir değiş tokuşu olmadan hiçbir politik hareket mevcut olamaz.

Fakat ne yazık ki, tartışmaya başlayanlar, tartışma konusu yaptıkları 1957 Deklârasyonu ve 1960 Bildirisinden çabucak uzaklaştılar. Tartışma, komünist hareketinin içinde parçalayıcı etkiler yapabilecek politik bir savaş şeklini aldı. Partilerarası münasebetlerdeki kaideler, gelenekler ve prensipler ihlâl edildi. Bazı komünist partilerini haksız olarak revizyonizmle suçladılar, hattâ bu partilerin emperyalistlerle uzlaşmak istediklerini söylediler.

Partiler arasındaki bu anlaşmazlık, sosyalist ülkeler arasındaki münasebetlere çok olumsuz etkiler yapmış, komünistlerin önemli bir rol oynadıkları milletlerarası kitle teşkilâtlarında da bazı zorluklar doğurmuştur.

Kendini yargıç yerine koyan bir komünist partisinin öteki partilerin Marksist-Leninist veya revizyonist, enternasyonalist veya nasyonalist, devrimci veya reformist olduklarını tek başına kestirme hakkını kendinde görmesi, bu partilerin kendi ülkelerinin konkré şartlarına Marksizm-Leninizm prensiplerini uygulayıp uygulıyamayacaklarına, geniş halk kitlelerinin ve proletaryanın devrimci savaşını yönetip yönetemeyeceklerine karar verebileceğini sanması, partilerarası normal münasebetler ve komünist saflarının birliği için büyük bir tehlike teşkil eder.

Bu sübjektif, baştan aşağı yanlış fikir, Marksist-Leninist prensiplere aykırıdır; başka partilerin işlerine müdahaleye, parçalayıcı faaliyete kapı açar. Neticede, bu fikir diğer bütün partilerin üstünde «seçkin parti» kavramının kabulü ve ilânı demektir. *Bir partinin devrimci, Marksist-Leninist karakterde, halka gerçekten bağlı olup olmadığını tayin etmek, her şeyden evvel o ülkedeki işçi sınıfının ve bütün emekçilerin hak ve imtiyazıdır.*

Şu veya bu parti aleyhindeki temelsiz suçlamalar parçalayıcıları harekete geçirdi. Bazı ülkelerde, önemsiz, ama yaygaracı, fraksyoncu gruplar ortaya çıktı. Bunlar arasında, Birleşik Amerika Devletlerinde «yeni marksist parti» için savaşan «Progressive Labour»⁽¹⁾, «Hammer and Steel»⁽²⁾; Avustralyada Komünist Partisine karşı sinsi sinsi savaşan ve dışardan yardım gören E. Hill grubu; Belçikada

(1, 2) — «Progresist Emek», «Çekiç ve Çelik».

Komünist Partisine karşı koyan J. Grippa fraksyonu gibi, avantüristlerden meydana gelmiş parti aleyhtarı grupları sayabiliriz.

Brezilya Komünist Partisine şiddetle saldıran Amazonas, Grabois ve Pomar dönek grupları «Brezilyanın gerçek komünist partisi» olduklarını iddia ediyorlar.

İsviçrede, kendilerini gerçek komünist partisi sayan 6—8 kişilik bir avantürist grubu da, Marksist İşçi Partisini düzeltmeğe kalkışmıştır.

Öğrenildiğine göre, başka ülkelerde de bunlara benzer parçalayıcı grupların yaratılmasına çalışılmaktadır.

Bu gruplar etraflarına pek az insan toplamaktadır. Bunlar mevcut partileri düzeltmek istediklerini usandırıcı gürültülerle ilân ediyorlar. Kendilerini maskelemek için de, devrimci gelenekleri ve sevilmiş, tanınmış adları istismar ediyorlar. Bu parti aleyhtarı gruplar, komünist partilerine karşı yürüttükleri savaşta, döneklerden aşırı solculara, ötedenberi komünist hareketini torpillemeğe çalışan sağcı likidatörlerden en sekter unsurlara kadar, çeşitli elemanları çevrelerinde topluyorlar.

Fraksyoncuların sinsi faaliyetlerini burada bütün çeşitleriyle açıklamak imkânsızdır. Ama burada üzerinde durulacak çok önemli bir nokta da, bu açık parti aleyhtarı faaliyetin yanında, daha kapalı ve kapalı olduklarından dolayı komünist hareketi için daha tehlikeli başka faaliyetlerin de mevcut olmasıdır.

Bu grupların güçleri, faaliyetleri önemsizdir ve kendilerine çekebildikleri insan sayısı azdır. Ama bazan bu grupların oldukça büyük maddi imkânlara sahip olmaları ve fraksyoncu yayınlarını yüksek tirajla basabilmeleri, üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir nokta olarak karşımıza çıkıyor.

Partilerin birliğini bozan, üyelerinin isteklerine aldırış etmemekte direnen bu fraksiyonculardan, Çin gazetelerinin gerçek devrimci diye bahsetmesi, biz Marksistleri çok üzüyor. Öte yandan da, çeşitli komünist partileri ve onların önderleri, tek taraflı ve tamamen keyfi olarak, revizyonistlikle, emperyalistlerin suç ortakları, hattâ ajanları olmakla suçlandırılıyor.

Bu suçlandırma, ABD, İtalya, Fransa, İspanya, Şili, Irak, Hindistan komünist partileri gibi, barış, demokrasi, sosyalizm yolunda, tekelci burjuvaziye karşı cesur ve ağır savaşlar yürüten devrimci partilere karşı yapılmaktadır.

Fraksiyoncular ve onların fikirlerinin, komünist partilerine karşı mücadele etmek, ya da sosyalist devletler arasındaki dostluğu bozmak isteyenleri kendine çektiği gerçeği, Marksistleri titiz bir uyanıklığa sevk ediyor. Milliyetçi burjuvaziden ve dış bileyen esnaftan avantüristlere kadar, bütün bu unsurlar anti-komünist faaliyetlerini birtakım adı devrimci lâflarla örtbas etmeğe çalışıyorlar.

Troçkistler ise, komünist hareketindeki bu anlaşmazlıkları ve fraksiyonunların ortaya çıkışını açık bir sevinçle karşılıyorlar. Troçkistler, bu grupların daha da gelişeceğini, komünist saflarının birliğine saldıran bütün güçleri milletlerarası bir teşkilâta toplıyabileceklerini umuyorlar.

Bu durum kapitalist ülkelerdeki gerici çevreleri de sevindiriyor. Bu çevreler, fraksiyoncu gruplara, «yeni komünist partilerine» büyük reklâm yapıyor, yayınlarının dağıtımına yardım ediyor, radyolarında, televizyonlarında propagandalarına yer ayırıyorlar. Demokratik hakları kısıtlanan gerçek komünistler ise, ya illegal olarak, yahut da çok güç şartlar içinde çalışmak zorunda kalıyorlar.

Bu şartlar içinde, mevcut partilerin yanında, onları «düzeltecek» yeni partiler meydana getirmek gerektiğini ispata kalkışan bu yeni nazari akım karşısında, tutumumuzu belirtmek zorundayız. Aynı ülkede iki komünist partisinin yanyana bulunabileceği fikri, devrimci nazariye bakımından kabul edilecek bir görüş olabilir mi? *Gerçek bir Marksist-Leninist, paralel komünist partileri veya gruplarının meydana getirilmesini tasvip edip, buna göz yumabilir mi?*

Marksist-Leninist teori ile proletaryanın yüz yılı geçen şuurlu savaşı bu soruya açıkça olumsuz bir cevap verir. Marksizm-Leninizm genel, birleşik ve bütün bir ilimdir; ne ülkece, ne de milletlerarası, iki veya daha fazla çeşit Marksizm olamaz. Bir ülkede, iki yahut daha fazla komünist partisi olamaz.

Bir ülkede iki komünist partisi kurmak teşebbüslerini, «yanılmış bir çoğunluk», «gerçek düşünen bir azınlık» gibi lâflarla, Leninin II. Enternasyonal oportünistlerine karşı giriştiği savaş gibi tarihi benzetmelerle, doğru göstermek mümkün değildir.

Bu çeşit benzetmelerin sağlam hiçbir temeli yoktur. II. Enternasyonalin liderleri işçi sınıfına ihanet edince, burjuvazi ile uzlaşmağa kalkışınca, Leninistler o zaman bu hain liderlere karşı amansızca savaştılar. Bugün ise, kapitalizmle kahramanca savaşan, işçi sınıfının tekelci sermayeyi alaşağı etmek için güttüğü savaşı yöneten, gerçekçi Leninist-enternasyonalistler gibi hareket eden, işçi hareketinin gerçekten devrimci savaşçı güçleri olan komünist partileri revizyonistlikle suçlandırılıyor.

Marksizm-Leninizm, şu veya bu politik akımın tarihteki yerini ve önemini tayin ve tesbit için pratikten hareket eder. Komünist ve işçi partilerinin nazari ve siyasi faaliyetinin devrimci karakterini elle tutulur ve gözle görülür şekilde tayin eden şey, sınıf mücadelesinin pratikteki gerçekleridir. Yeni kurulan bu «partilerin», bu grupların yüzündeki maskeyi sıyıran, yine bu pratikteki gerçeklerdir. Bu gruplar devrimci bir ağız kullanıyor, fakat gerçekte, pratikte, sosyal hayatta oynadıkları rol açıktır: Bunların hepsi, burjuvazinin komünizme karşı savaşında kullandığı birer maşadır.

Bu fraksyoncu faaliyetlerin teşkil ettiği ciddi tehlikeyi görmekle beraber, Marksistler dünya komünist hareketindeki anlaşmazlıkları büyütmemeye, dramatize etmemeye, parti aleyhtarı grupların oynadıkları hakiki rolü şişirmemeye dikkat ediyorlar.

Milyonlarca komünist bu polemikle ilgilendi. Komünist partileri, tartışma konusu olan meseleleri, tartışmalar esnasında kendi üyelerine anlattılar. Bu açıklamaların yanısıra, dünya komünist hareketinin taktiği, stratejisi ve politikasının esas yönleri uzun uzun tartışıldı. Komünistler, bu meselelerde, Moskova toplantıları sonunda yayınlanan dokümanlarla çelişen yanlış fikirleri tenkit ettiler; *Deklârasyonu ve Bildiriyi kesin şekilde desteklediler. Komünistler, tekelci burjuvaziye yeni yeni darbeler indirmek için, bu dokümanlar etrafında toplanıyor ve birleşiyorlar.*

II

Dünyadaki gericiler, milletlerarası komünist hareketinde beliren anlaşmazlıkların, komünistleri, kapitalizme karşı sınıf mücadelesinden uzaklaştıracağını umuyorlar. Bu anlaşmazlıkların daha da kuvvetleneceğini, sosyalist dünyanın rakip gruplara bölüneceğini, kapitalizmin de bundan faydalanarak, yalnız durumunu korumakla kalmayıp, mevzilerini genişleteceğini söyleyen birçok burjuva siyaset müneccimleri de var.

Fakat bu hayaller gerçekleşmiyecektir. İyimserliğimiz bir yandan tarihin tecrübelerine, öte yandan da komünistlerin, birliğin hayati zarureti kavramış olmalarına dayanıyor. Komünist partileri, işçi sınıfına ve bütün emekçilere devrimci öncü olduklarını hiçbir an unutmuyorlar. Komünist partileri, başlıca düşmanlarının tekelci burjuvazi olduğunu; saflarındaki birliğin, milletlerarası emperyalizme karşı yürüttükleri savaşta en önemli başarı teminatı olduğunu iyice biliyorlar.

Devrimci hareket mantığı, barış, demokrasi ve sosyalizm için savaşta bize düşen ödevler, bir yandan anlaşmazlıkların giderilmesini, birliğin kuvvetlendirilmesini zorunlu kılmakta; öte yandan da sosyalist ülkelerin birliğini, komünist partilerinin ve bütün komünistlerin tarihi ilerleme uğrunda savaşan aktif mücahitler ordusunda birleşmelerini sağlayacak yeni imkânlar yaratmaktadır. Birliğin objektif bir zaruret olduğu fikri üstün gelmektedir ve muhakkak üstün gelecektir.

Yaratıcı Marksist prensiplere dayanarak, bütün çabalarını saflarındaki birliği sağlamlaştırmaya yönelten; devrimci teoriyi ve beraberce hazırlanan genel hareket hattını bütün saldırılara ve sapmalara karşı savunan komünist partileri, üyelerini ideoloji bakımından yetiştirmek, ve teşkilâtlarını kuvvetlendirmek için büyük bir çaba sarfediyorlar.

Bununla beraber, partiler, komünistlerin her şeyi bilmeleri, bir yandan politik hattın tesbitine, öte yandan bu hattın uygulanmasına doğrudan doğruya katılmaları prensibinden hareket ediyorlar. Birçok komünist partileri, önemli teorik meselelerle, devrimci savaşın pratik amaçlarının tartışıldığı toplantılar düzenlediler. Bu yaratıcı araştırmalar komünist partilerinin faaliyetini kuvvetlendirdi, zenginleştirdi. Bu tartışmalara dayanarak alınan kararların uygulanması için, her parti teşkilâtı, her parti üyesi daha büyük inançla savaşa girişti.

Birliği kuvvetlendirmek amaciyle, kendi ülkelerinde edindikleri tecrübelerle dayanan partiler, dogmatizm, revizyonizm, sekterlik ve küçük burjuva avantürizminin tehlikesi üzerinde dikkatle duruyorlar. Üyelerden her hangi biri, durumu açıkça anlayamazsa, bu konuda şüpheyeye ve kararsızlığa düşerse, vakitlerini ve çabalarını esirgemiyen parti teşkilâtları, bu üyenin görüşlerini düzeltmeğe, yalmış yola sapan yoldaşlara yanlışlarını göstermeğe, onları doğru aktif mücadele yoluna çekmeğe çalışıyorlar.

Komünist partileri, g
üyelerin Marksist-Leninist prensiplerine göre yetiştirilmesine, ve onlara, adı devrimci lâfların arkasına gizlenen fraksyoncu ideolojinin teslimiyetçi karakterini sezmelyi öğretme işine çok büyük önem veriyorlar.

Birlik için savaşan komünist partileri, bir yandan sekterlik ve ayrılık kalıntılarını yok etmeğe, halkın geniş yığınları arasında ve kitle teşkilâtlarındaki faaliyetlerini kuvvetlendirmeğe ve genişletmeğe çalışıyor, öte yandan da, parti disiplinine ve Leninist teşkilât prensiplerine karşı gelen, kolektif kararları kabul etmiyen, fraksyoncu faaliyet güden her üyeye, her gruba karşı savaşıyorlar.

Dünya komünist hareketindeki süreçlerin, tartışmalarda ileri sürülen delillerin, revizyonizm ve dogmatizme karşı savaşta edinilen tecrübelerin dikkatli bir tahlili bize gösteriyor ki: *Anlaşmazlıkları giderecek ve dünya komünist hareketinin birliğini sağlayacak genel yol, proletarya enternasyonalizminin gelişmesi ve kuvvetlenmesi prensiplerinin her partinin iç hayatına, partiler arasındaki münasebetlere ve kitle faaliyetine tamamen uygulanmasıdır.* Son yılların olayları, çeşitli sapmaların, dış görünüşteki farklara rağmen, ortak bir kaynaktan çıktıklarını açıkça gözönüne sermiştir. Bu ortak kaynak milliyetçilikdir. Komünist partilerinin birliğini tehdit eden bu milliyetçilik akımı, burjuva dünyasındaki milli baskıya karşı bir tepki, şahsı putlaştırma devrinde, partilerin bağımsızlığını köstekliyen bir alternatif olarak ortaya çıkmış ve yayılmıştır.

Mi
güçlü ve zarurî olan bağımsızlığı sağlamlaştırma sürecini istismar ediyorlar. Partiyi, hayati bir önem taşıyan bağımsızlık ile, komünist

partilerini dünya komünist hareketinden ayrı düşüren «tecrit etme» arasındaki sınırı aşmağa zorluyorlar. Bu sınır, bazan görünürde belirsiz, ama politik bakımdan gayet açık olduğu halde, onlar komünist hareketini milli çerçeve içine almağa çalışıyorlar.

Bu şartlar içersinde, komünist partileri, yayınladıkları dokümanlarda da görüldüğü gibi, yalnız proletarya enternasyonalizminin prensip ve görüşlerinin yayılmasına değil, milletlerarası proletarya dayanışmasını belirten konkre örneklerle parti üyelerinin bu prensip ve görüşlerle terbiye edilmesine de her zamandan daha büyük önem veriyorlar. Gerçek bir enternasyonalist, dünyanın her noktasındaki devrimci hareketi desteklemeyi kendine pratik bir ödev sayar. Bütün dünya, Amerikan emperyalistlerinin Kübaya saldırışı sırasında, proletarya enternasyonalizminin canlı dayanışmasını açıkça gördü ve hissetti. Bütün ülkelerin proleterleri, sosyalist devletler ve özellikle Sovyetler Birliği halkları, kahraman Küba halkının yardımına koştular.

Proletarya enternasyonalizmine göre, partiler, yalnız devrimci hareketin genel hattının tespitinde değil, bu hattın uygulanmasında, dünya komünist hareketinin birliğini kuvvetlendirme işinde kendilerine düşen sorumluluklarda da eşittirler. Komünist hareketinde yöneten ve yönetilen parti olmaması demek, her partinin, birliği zayıflatma ve safları bölme amacı güden her akıma karşı savaşması demektir. Proleter enternasyonalizmi ruhunda terbiye edilen her gerçek komünist, partisi içinde partisinin birliği için savaşmayı, bütün dünya komünist hareketiyle dayanışmayı kendine ödev bilir.

Dünya komünist hareketinde parçalama eğilimlerine karşı savaşın gerekli ilk şartı, şahsı putlaştırmanın sonuçlarını ve belirtilerini kökünden yoketmektir. *Çünkü milliyetçilik, şahsı putlaştırma eğilimlerini beslemekte, bu putlaştırmanın kalıntıları da milliyetçilik eğilimlerini kuvvetlendirmektedir.*

Şahsı putlaştırmanın zararlı sonuçlarının bertaraf edilmesi, parti çalışmalarında kolektivizmin, parti içinde demokratizmin her bakımdan, sistemli olarak geliştirilmesi, komünistlerin aktifliğinin arttırılması, partiyi, onun çalışmaları üzerinde kişinin olumsuz etkisi gibi tarihi tesadüflerden koruma teminatıdır. Bunlar aynı zamanda parçalıyıcılara karşı en güvenilir koruma aracı, yanlışları ve yanlışmaları düzeltmenin en emin yoludur. Böylece, bütün parti üyeleri, parti politikasının tesbit edilmesine, politik şıarların gerçekleşmesine katılmış olurlar. Parti saflarının faaliyet alanının genişlemesi, yeni önder kadroların yetişmesini kolaylaştırır, kitlelerin tecrübesini Marksist-Leninist prensiplerin ışığı altında iyice inceleyip değerlendiren, partilerin savaş gücünü yükselten önderlerin rolünü ve önemini arttırır.

Komünistler, partinin birliğini kuvvetlendirecek, aktif hareket için arttıracak en emin yolun, devrimci savaş yolu olduğunu biliyorlar. Savaşan kitleler, bu savaşlar sırasında çeşitli teorik fikirleri deniyor, doğru olanları kabul ediyor, yanlış olanları ise reddediyorlar. Leninin dediği gibi: «Kitlelerin gerçek eğitimi, aslıbaşına politik savaştan, özellikle kitlelerin devrimci savaşından, hiçbir zaman ayrılamaz.»

Komünistlerin her günkü devrimci faaliyeti, toplumun devrim yoluyla değiştirilmesinde elde ettikleri her başarı, birliğin kuvvetlendirilmesi yönünde atılan gerçek bir adımdır. Bu birliğin kuvvetlenmesi, pratikte, yurt ve dünya ölçüsünde şu olumlu sonuçlarda kendini göstermektedir: Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki komünist partilerinin devletlerarası tekellere karşı yürütülen savaşta daha etkili bir işbirliği; kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı ile halkların millî birleşme hareketi arasındaki bağların kuvvetlenmesi, yani emperya-zme karşı proleter enternasyonalizminin prensiplerine uygun yeni ortak hücum imkânlarının ortaya çıkması; çeşitli ülkelerde işçi sınıfının birliği yolundaki savaşta yeni konkre metodların çoğaltılması; sosyalist ülkelerdeki komünist partilerinin politik ve ekonomik meseleler karşısında daha yaratıcı bir tutum almaları; sosyalist demokrasinin mükemmelleşmesi; emekçiler arasında politik kitle çalışmalarının daha canlı ve çekici şekiller alması; sosyalist ülkelerin barışçı dış politika alanında daha büyük çabalarda bulunmaları... Antikomünist faaliyetlere şiddetli darbeler indiren bu başarılar, bazı ülkelerde, komünistlerin geniş emekçi kitleleri üzerindeki etkisini arttırmış, bazı ülkelerde de bu etkinin artmasına yeni olumlu imkânlar yaratmıştır.

Dünya komünist hareketinde önemli anlaşmazlıklardan doğan üçlükler olmasaydı, hiç şüphesiz komünistlerin savaşı daha da geniş basacaktı, başarıları dünya halk yığınlarında daha da büyük ankılar uyandıracaktı.

Parçalama tehditlerine karşı savaş, mücerret çağrılarla birliğe davet etmek değil, toplum hayatının her alanında tarihi gelişmenin ortaya çıkardığı bütün teorik ve pratik ödevlere komünizm mevzilerinden aktif olarak katılmak demektir.

Komünist hareketi içindeki anlaşmazlıkların doğurduğu sonuçlar, bütün Marksist-Leninist partilerde ve her komünistte endişe uyandırıyor. Partiler, bu anlaşmazlıkların uzayıp derinleştiği takdirde, komünist hareketinde ciddi tehlike yaratabileceğini bilmektedirler. Bu anlaşmazlıkların böyle sonuçlar doğurmasına engel olunmalıdır.

İşçi sınıfı, komünist hareketinin, bu harekette birliğin rolünü ve önemini iyice kavramıştır; bu rolü ve önemi, dünyada her gün ayıları artan progresist insanlar da anlamaktadırlar. Çünkü millet-

lerarası komünist hareketinin içindeki tartışma, bu tartışmadan doğan problemler, dünyanın dikkatini üzerinde toplamaktadır.

Son zamanlarda, birçok komünist partileri, dünya komünist hareketindeki anlaşmazlığa çeşitli çözüm yolları teklif ettiler.

Partilerin inancına göre, bu alanda ilk adım olarak, açık polemige son vermek, bu tartışmaları iki veya daha çok partinin katılacağı toplantılarda yapma şekilleri aramak, komünist partileri arasında, titizlikle hazırlanacak yeni bir toplantı yapmak, tek sözle bugünkü gidişe her halde bir son vermek lâzımdır. Çünkü polemigin sürüp gitmesi komünist hareketinin düşmanlarının ekmeğine yağ sürmektir.

Bundan başka, birliğin tekrar kurulması için gereken şartlar şunlardır: Partilere yöneltilen saldırı ve suçlamalardan, partilerin iç işlerine karışmaktan vazgeçmek, sinsice yürütülen yıkıcı, parçalayıcı faaliyetlere son vermek, fraksiyoncu grupları ve yayın faaliyetlerini hiçbir şekilde desteklememek...

Bu şartlar içersinde, her Marksist-Leninist partinin yerine getirmesi gereken en önemli ödev, birliği sağlamak için savaşmak, beraberce kabul edilen dokümanları, kararları eksiksiz uygulamak, devrimci nazariye ve pratiğin yaratıcı gelişmesine çalışmak, komünizm yolunda elden gelen her şeyi yapmaktır.

Dün partinin tekelinde değildir. Bu savaş enternasyonal bir ödevdir. Bu savaş, istisnasız, her komünist partisinin, milletlerarası komünist hareketinin en başta gelen tarihi ödevidir. Komünist hareketi bugün tarihi gelişmesinin çok önemli bir safhasında bulunuyor. Biz, bu hareketin, anlaşmazlıkları çözüp yeneceğine, bu imtihandan gücünü ve birliğini daha da kuvvetlendirerek çıkacağına eminiz.

Türkiye gericiliğinin kışkacında⁽¹⁾

Yakub Demir

Türkiye, Birinci Dünya Harbinden sonra milli kurtuluş devrimlerinin zafere kavuştuğu memleketlerden biridir. Türk halkının 1918—1923 yıllarındaki anti-emperyalist savaşı, memlekette politik bağımsızlık elde edilmesi ve feodal-teokratik monarşi rejimi harabeleri üzerinde yeni Türk devletinin kurulmasıyla sona erdi. Fakat idareci sınıfların son çeyrek yüzyılda güttükleri halk aleyhtarı hiyanet politikası neticesi olarak, memleketimiz politik, ekonomik ve askeri bakımdan emperyalist devletlerin tam bağımlılığı altına düştü, saldırgan Batı bloklarının askeri üssü, talimgâhı ve yabancı tekellerin arpalığı haline getirildi.

Milli hiyanet politikası

Türkiyede milli burjuva (Kemalist) devrimi anti-emperyalist karakter taşıyan, memleketin sosyal ve ekonomik hayatında köklü değişiklikler yapmayan, yarıyolda kalmış bir devrimdir. Bağımsızlık elde edildikten az sonra anti-emperyalist milli cephe birliği dağıtıldı. Devrimin önderliğini yapan milli burjuvazinin ve liberal toprak sahiplerinin temsilcileri köklü sosyal-ekonomik reformlara yanaşmadılar, emperyalist tekellerin mülklerine: bankalara, sanayi ve ticaret işletmelerine, demiryollarına, liman tesislerine v. s dokunmaktan korktular. Sadece padişah ailesinin, derebeylerin, şeyhlerin ve milli kurtuluş hareketine karşı savaşılarak istilâcılarla beraber memleketten kaçan komprador burjuvaziden bir kısmının mülklerine el koymakla yetindiler.

Yapılan üstünkörü reformlar, geniş halk yığınlarının istek ve ihtiyaçlarını tatmin edemedi, halka demokratik haklar ve hürriyet sağlayamadı. Neticede emekçilerin desteğini kaybeden burjuvazinin, gericiliğe ve yabancı sermayeye karşı savaşta mukavemet mevzileri önemli derecede zayıfladı.

Gerçi Cumhuriyet rejiminin ilk 10—12 yıllarında idareci sınıflar, devlet idaresinde ve kültür alanında, ortaçağ kalıntılarının yok edil-

(1) «Barış ve sosyalizm problemleri» dergisinin 1963 yılı, 11-nci sayısında çıkmıştır.

mesi, yabancı sermayenin mevzilerinden sürölüp çıkarılması yolunda ilerici birçok reformlar yaptılar. Etatizm politikası (devlet hesabına ve devletin yardımıyla sanayi işletmelerinin kurulması) memleketin ekonomik bağımsızlığının korunmasına yardım etti. İlâve etmek gerek ki, o devrede Türkiyenin dış politikası da esasta ilerici bir karakter taşıyordu. Sovyetler Birliği ile işbirliğinin milli ekonominin gelişmesinde, milli egemenliğimizin kuvvetlendirilmesinde büyük rolü olmuştur. Fakat milli burjuvazi bütün bu hayırlı işleri kitleleri işe karıştırmadan yapmağa çalıştı, çünkü onları harekete getirmekten çekiniyordu. İdareci çevreler, gelişen işçi ve demokratik halk hareketini bastırmak için her çareye başvurdular. İlerici kimseleri takipler, işçi teşkilâtlarına baskı hızlandı. Komünist partisine karşı terör daha da şiddetlendi. Bütün bunları, yabancı sermayenin memlekete sokuluşu takibetti, onun baskısı altında da milli burjuvazi yerli irtica ile anlaşma yoluna kayd. Memleketin dış politikasının yönü birden değışti.

Atatürkün ölümünden sonra hâkim sınıflar emperyalist devletlerle, bu arada Hitler Almanyasıyla açık bir yakınlaşma yolu tuttular. Memlekette gerici, emperyalist taraflısı rejim kuruldu. Büyük milli burjuvazinin, hiç mübalâğa etmeden, *milli hiyanet vasfını verebileceğimiz politikasının* sonucu işte bu oldu.

Komünist partisi, doğduğı andan beri bütün ilerici milli kuvvetlerin sıkıca birleşmesi, demokrasinin gelişmesi, başlıyan antifeodal ve antiemperyalist devrimin sonuna kadar götürölmesi için durmadan savaşmıştır. Komünistler emperyalizme verilen her tavizin içyüzünü açığa vurmuşlar, idareci çevrelerin Sovyetler Birliğiyle münasebetleri kasten bozarak Türk halkının en köklü menfaatlerine hiyanet ettiklerini, memleketi emperyalizmin kucağına ittiklerini önceden haber vermişlerdir.

Türk idareci çevrelerinin İkinci Dünya Harbi sırasında oynadıkları kötü rolü 'herkes bilir. Türk hükümetinin ilân ettiğı «tarafsızlık», Türkiyenin Hitler Almanyasının sadık bir müttefiki durumuna düşmesine ve harpte Sovyetler Birliğine karşı ona yardım etmesine engel olmadı.

İkinci Dünya Harbinden sonra Türkiye zor duruma düştü. Memleket ekonomisinin, Alman askeri ekonomisinin ihtiyaç ve menfaatlerine göre ayarlanmış olması Türkiyeyi ekonomik yıkıma sürükledi. Halkın güvenini tamamiyle kaybeden hükümet, emperyalizm cephesinde kendisine destek aramağa başladı, Türkiyenin askeri-stratejik mevkiine büyük önem veren Amerika Birleşik Devletleri bundan faydalanmakta gecikmedi. Sosyalist memleketlere karşı tecavüz plânlarını gerçekleştirmek, Yakın ve Orta Doğı memleketlerindeki milli kurtuluş hareketlerini boğmak için Amerikan emperyalist-

lerinin bir dayanak noktasına, askeri üsse ihtiyaçları vardı. Bu «dayanak noktasını» Amerikalılar Türkiyede buldular.

Birleşik Amerikanın 1947 yılında başlayan ekonomik ve askeri «yardım» ı mevzi kazanmak ve memlekette Amerikan tekellerinin hâkimiyetini kuvvetlendirmek için bir başlangıçtı. Türkiyenin NATO ve SENTO-ya girmesi ve Amerika ile imzalanan iki taraflı askeri antlaşma memleketin iç ve dış politikasını tamamiyle Amerikan emperyalizminin diktası altına soktu. Askeri masraflar hızla arttı; Amerikan emperyalistleri memleketin ekonomisini istedikleri gibi kullanmağa başladılar. Memleket köleleştirici borçlar altına sokuldu.

Amerika Birleşik Devletleri Ticaret Bakanlığının açıkladığına göre, 1961 yılının başında özel Amerikan sanayicilerinin Türkiyedeki sermaye yatırımları 65 milyon doları buluyordu. Geçen yılın Haziran ayına doğru bu miktar 70 milyon dolara çıkmıştır.

Türkiye sanayiinin petrol rafinerisi, makina yapımı, radyoteknik, kimya ve eczacılık gibi birçok alanlarının yarısı yabancı kumpanyalar tarafından kontrol ediliyor. Amerikan ve İngiliz petrol kumpanyaları memleketin petrol mamulleri ihtiyacının teminini tamamiyle kontrolleri altına almışlardır. Bu kumpanyalar, memlekette iki büyük rafineri fabrikası kurarak, hükümeti, on iki yıl müddetle, petrolü yalnız kendilerinden almağa mecbur eden köleleştirici şartlar kabul ettirdiler. Yabancı firmalar, başta Amerikan firmaları, memlekette, başlıca olarak, NATO hesabına yapılan bütün askeri inşaat işlerini tekelleri altına almışlardır.

İdareci çevreler tekellerin her isteğini uysalca yerine getiriyorlar; karma kumpanyalarda yabancı kapital hissesinin, Türk kanunlarının emrettiği gibi, % 49 değil, % 60—70 ve hattâ daha fazlaya çıkarılması yolundaki istekleri kabul ettiler, birçok malları memlekete ithal etmemeyi taahhüt ettiler, yabancı kumpanyalara, istihsal ettikleri mamulleri ve kazançlarını memleketten serbestçe çıkartmak hakkı tanıdılar.

Tekellerin güttükleri politikanın hedefi sanayideki devlet sektörünü yoketmek, tekelleri iç pazardan sürüp çıkarabilecek güçte milli sanayi işletmelerinin kurulmasını önlemektir. Türkiyenin, yalnız köy ekonomisini ve hafif sanayiın bazı kollarını geliştirmesine «müsaade ediliyor». Başka ifade ile, emperyalistler, Türkiyenin bir zirai-ham madde kaynağı ve mallarına bir sürüm pazarı olarak kalmasına çalışmaktadırlar.

«Yön» dergisi, yabancı tekellerin Türkiyedeki faaliyetleri üzerinde durarak şu sonuca varıyor: «Yabancı sermayenin memleketimize girmesi için kapılarımız ardına kadar açılmıştır. Türk halkının çetin milli kurtuluş savaşı sonunda 40 yıl önce kaldırılan kapitülâsyon rejimi yeni şekliyle bugün tekrar diriliyor. Batı ile işbirliğimizin başlıca sonucu işte budur.»

Ve işte bu işbirliğinin acı meyvaları: Milli işletmelerimiz birbiri arkasından kapanıyor, işsizler ordusu büyüyor, emekçilerin hayat seviyesi bir katastrof hızıyla düşüyor. Amerikan «yardımı» tamamen askeri maksatlara harcanıyor. Milli bütçenin militarist karakteri git-tikçe daha açık beliriyor. Bütün bunlar, ağır bir yük olarak emek-çilerin sırtına yüklenmektedir. Bütçenin aşağı yukarı % 90 ı halk yığınlarından toplanan vasıtalı ve vasıtasız vergilerle karşılanıyor.

Emekçilerin acıklı durumu

Türkiye bir ziraat memleketidir. Tarım mahsulleri milli gelirin % 70 ini teşkil ediyor. Bunun içindir ki, Amerika ilkin Türkiye'yi NATO nun bir iâşe ambarı haline getirmek istemişti. Bunun için Amerika Marşal Plânı ile Türkiye'ye çok sayıda tarım makinesi, özel olarak traktör verdi. Büyük toprak sahipleri hızla zenginleşti, toprak kiracıları ve küçük toprak parçalarında eskiden beri tarımla uğraşanlarsa, toprakları genişliyen büyük toprak sahipleri hesabına topraklarından uzaklaştırıldı.

Bugünkü Türkiye'de büyük toprak sahipleri (bütün çiftçi işletmelerinin % 14-ü) işlenir toprağın % 70-ne sahiptirler. Küçük işletmelerin (bütün çiftçi ailelerinin % 69 -u) hissesine ise, işlenir toprağın ancak % 28-i düşer. Büyük toprak ağalarının elinde 3—5 köy, hattâ bazan. 40 köy vardır, ve bu köyler toprakla beraber alınıp satılır. Diğer taraftan, aşağı yukarı 750,000 Türk köylüsünün toprağı yoktur, büyük toprak sahiplerinin çiftliklerinde ırgat olarak çalışmak zorundadırlar. Topraksız veya az topraklı birçok köylü aileleri toprak sahiplerinden toprak kiralama ve karşılığında, elde ettiği mahsulün arslan payını öder.

Türk köyünde hayat ve sosyal problemler daha az önemli değildir. Resmi açıklamalara göre, mevcut köy evlerinin % 90 ı barınılacak durumda değildir. Bütün köy ahalisinin yarısından fazlası içme suyu eksikliği çeker. 16,000 Türk köyünde okul yoktur; memlekette mevcut 40,000 köyden yalnız 250 sinde elektrik var. Köylerimizin hiçbirinde, hastane şöyle dursun, doktor bile yok. (Köylerde 4000 kişiye bir doktor düşer.)

Orta Anadolu köylerinin çoğunun halkı, toprak kulübelerde hayvanlarla birarada yaşar. Bu kulübelerin penceresi küçük bir deliktir. Memleketin Doğu bölgelerindeki köylülerin durumu daha da acıklıdır.

Yaşama vasıtalarından mahrum yoksul köylü yığınları, doğdukları toprakları bırakarak ekmek peşinde büyük şehirlere akın ediyor, muazzam işsizler ordusuna katılıyorlar. 1948—1959 devresi içinde şehir ahalisi % 65 bir artış kaydetmiştir. Uzmanların hesabına göre, yalnız İstanbula yılda 80,000 kişi göç etmektedir.

Gerici kuvvetler, bütün vasıtalarıyla köyün bugünkü durumunu muhafaza etmeğe çalışıyorlar. Devlet ve politika adamları köyün kalkındırılmasından çok bahsederler. Fakat hiçbiri, ana meseleye, köylülere toprak verme meselesine dokunmuyor. 1945 de kabul edilen kısır toprak kanunu bile gerçekleştirilemedi.

Yüzüstü bırakılmış köy ekonomisi, topraksızlık, makineleştirilme yetersizliği ve daha birçok sebepler, toprakta bereketin biteviye azalmasına ve garip bir hâdiseye yol açtı: Bir tarım memleketi olan Türkiye yabancı memleketlerden buğday, nebati yağlar ve başka tarım mahsulleri satın almak zorundadır. İşte bundan dolayıdır ki, Amerikanın, Türkiyeyi NATO-nun iâşe ambarı haline getirme plânı derhal yerini başka bir plâna bıraktı: Türkiyeyi kendi mallarının, özel olarak kendi tarım mahsullerinin bir sürüm pazarına çevirmek.

Türkiyenin saldırgan NATO ve SENTO bloklarına girmesi dış ticaretinin de dezorganize olmasına sebep oldu, memleketi, sosyalist devletlerle karşılıklı menfaatlere uygun ticaret bağları kurmak imkânlarından mahrum etti.

Büyük bir kısmı Amerikan komutanlığının emri altında bulunan 500 bin kişilik ordunun askeri masrafları bütçenin önemli bir kısmını yutuyor (doğrudan doğruya askeri masraflar bütçenin $\frac{1}{3}$ ünü teşkil etmektedir). Memleket, «müttefiklerine» bir buçuk milyar dolardan fazla borçludur. Türk gazetelerinin yaptıkları hesaplamalara göre, Türkiye bu borçlarını, yeni borç yapmamak şartıyla, ancak 2008 yılına kadar ödiyebilecektir. Ticaret bilânçosundaki açıklar yıldan yıla artmaktadır. Maliye Bakanının açıkladığına göre, 1963 yılının ticaret açığı 385 milyon doları bulacaktır, ki bu miktar bütün yıllık ihracat değerinden 35 milyon dolar fazladır.

İdareci sınıfların halk aleyhtarı hiyanet politikası sonucu olarak bugün Türkiye hayat pahalılığında dünyada ikinci geliyor. İstatistik Genel Müdürlüğünün verdiği bilgiye göre, 1961 yılında memlekette hayat pahalılığı 1938 yılına nisbetle yüzde 922 artmıştır. Bu devre içinde gıda maddelerinde fiyatlar % 1176, giyim eşyalarında % 935, ayakkabılarda % 1032 yükselmiştir. İşçi ve memur maaşları ise ancak iki — iki buçuk defa artmıştır.

Bugünkü Türkiye, emekle sermayenin, hâkim sınıflarla emekçi halk yığınları arasındaki uçurumun çok derin olduğu bir memleket. Milli gelirin yüzde 38 i nüfusun yüzde 2 sini teşkil eden lükse gömülmüş bir avuç azınlığın eline geçiyor. Emekçi yığınlarsa yarı aç yarı tok bir hayat içinde çırpınıyor.

Hükümet «ekonomik kalkınma» yükünü emekçilere yükledi. İşçi ücretlerinin bir kısmına karşılık olmak üzere verilen «tasarruf bonoları» çıkarıldı. 10 yıl vadeli olan bu zoraki istikraz şekliyle, zaten pek az olan işçi aylıkları iyice azaltıldı.

Memleket ekonomisinin en gelişmiş sanayi kolu olan tekstil sanayiinde bir işçinin aylık ücreti ortalama 300 liradır. Halbuki 4 kişilik bir işçi ailesinin asgari ihtiyacı, resmi takdire göre 2300 lira civarındadır. Madencilik sanayiinde çalışan bir kısım işçiler, 14—16 saatlik iş gününe karşılık ayda 160 liradan fazla alamamaktadırlar. Zonguldak maden işçileri 8—10 lira gündelik alır, bir doktorun viziyesi ise 30—50 liradır. Daha çok işçilerin hesabına gerçekleştirilen sosyal sigortalarsa, işçi ailesi bütçesi için ayrı bir yükür.

Türkiyenin saldırgan askeri bloklara katılmasının ve ölçüsüz, aşırı askeri masrafların doğurduğu ekonomik düzensizlik iş âleminde güvensizlik yaratıyor, pazarda durgunluğa, istihsalde sarsıntıya, bunun sonucu olarak da halkımız için asıl felâket olan işsizliğin artmasına sebep oluyor. Resmi açıklamalara göre, bugün Türkiyede 4 milyon işsiz vardır. Nüfusu 30 milyondan az olan bir memleket için bu astronomik bir rakamdır ve ilk bakışta bu rakam büyütülmüş görünebilir. Fakat, mesele şuradadır ki, Türkiyede işsizler kitlesini daimi olarak dolduran ve milyonlarla sayılan bir ziraat işçileri ordusu vardır. Bunlar, ekmeğini kazanmak için şehre giden topraksız ve az topraklı köylüler, mevsimden mevsime toprak ağalarının veya köy zenginlerinin yanında çalışan ırgatlar ve ziraatta yalnız birkaç ay çalışan köy proleterleridir.

Askeri hükümet darbesinden sonra

Menderes hükümetinin halk aleyhtarı, hiyanet politikası ile ve harp masraflarının durmadan artması sonucu olarak, ekonomik durumun gittikçe daha da kötüleşmesi, ilerici kuvvetlere karşı baskı tedbirlerinin şiddetlenmesi, halkın bütün tabakaları arasında büyük bir memnuniyetsizlik uyandırmış ve bu orduya da yayılmıştı.

1960 Mayısında memlekette bir askeri hükümet darbesi oldu. İktidara gelen askeri çevreler, memleketin ekonomik durumu hakkında gerçeği söylemek zorunda kaldılar. Sosyal reformlardan, Atatürkün prensiplerine dönmekten, barış politikası zaruretinden bahsettiler. Memleketi ekonomik, politik felâkete sürükliyen Bayar-Menderes kliğinin muhakemesi başladı. Siyasi hayat biraz canlandı. Sendika faaliyeti arttı. İç ve dış politikada sosyal ve demokratik reformlar beklemek için sebep var gibi görünüyordu.

Fakat yeni Anayasanın kabulünden sonra büyük burjuvazinin ve büyük toprak ağalarının menfaatlerini temsil eden partiler durumlarını kuvvetlendirdiler. Mecliste, evvelce olduğu gibi, emekçilerin bir tek temsilcisi, bir tek işçi veya köylü yok. Yeni koalisyon hükümetinin politikası, halk arasında başgösteren kaynaşmalar içinde doğan hükümet darbesinin yukardan gelme bir hareket karakteri taşıdığına en iyi delildir. Bayar-Menderes kliğinin hiyanet politikasının

sosyal bir şahlanmaya yol açabileceğini anlayan hâkim sınıflar, böyle bir hareketi önlemeğe, en büyük toprak ağalarını ve komprador burjuvaziyi doğrudan doğruya egemenlikten kenara çekmeğe, halk yığınlarını, çekici, bol sosyal-ekonomik reform vaadleriyle yatıştırmaya karar verdiler.

Şüphe yok ki, yeni Anayasa birçok bakımdan eskisinden ileridir. Siyasi hürriyetlerden bir dereceye kadar faydalanma imkânı veriyor. Bununla beraber, Anayasa gerçekten demokratik olmaktan uzaktır. Toprak reformunun gerçekleştirilmesini garantilemiyor, milli meseleyi çözmiyor. Anayasaya aykırı eski anti-demokratik kanunlar memlekette hâlâ yürürlüktedir. Memleket topraklarının dörtte birinde yaşayan 5 milyon Kürt her türlü haktan, hattâ kendilerine Kürt demek hakkından bile mahrumdur. Türkiye hükümeti, memleketin milli menfaatlerine aykırı olarak, Irakta Kürt halkının kuruluş hareketine karşı silâhlı mücadeleye geçen gerici kuvvetleri destekledi.

Dış politika alanında koalisyon hükümeti Batıya tek taraflı yönelişini muhafaza etti. Sosyalist memleketlerle münasebetleri düzeltmek ve geliştirmek için açılan imkânlardan faydalanmadı. Sovyetler Birliğinin barışçı tekliflerini reddetti. Her şeyden evvel saldırgan NATO ve SENTO bloklarına katılmada kendini gösteren Bayar-Menderes rejiminin dış politika tutumunu muhafaza etti.

Memleketi askerleştirme tutumuna devam askeri masrafların daha da artmasına, memleketin ekonomik durumunun daha da bozulmasına yol açtı. Milli Savunma Bakanlığı masraflarına 1961 yılında 2,100,000,000 lira ayrılmışken, 1962 yılında bu miktar 2,500,000,000; 1963 yılında ise 2,800,000,000 liraya çıkmıştır. Halbuki aynı devrede köy ekonomisinin ihtiyaçlarına 440 milyon, Sanayi Bakanlığına ise 190 milyon lira gibi az bir miktar ayrılmıştır. Bu politikanın sonucu olarak, memlekette insan başına düşen milli gelir yıldan yıla azalmaktadır.

Hayat pahalılığı artıyor. Yalnız bu yılın son üç ayında, başta gıda maddeleri olmak üzere, fiyatlar ortalama % 30 nispetinde yükselmiştir. İşsizlik meselesini çözemiyen hükümet, Batı Almanya maden ocaklarında en ağır işlerde çalıştırılan Türk işçilerinin bu memleketeye gönderilmesini her şekilde teşvik ediyor.

Durum köleleştirici yeni Amerikan kredileriyle, vergilerin durmadan yükselmesiyle katmerleşiyor. Bunun sonucu olarak halk yığınları arasında hoşnutsuzluk artıyor ve ordu arasına da yayılıyor. İşte 1962 Şubatında ve 1963 Mayısındaki hükümet darbesi denemelerini doğuran budur.

Halkı yatıştırmak, ekonomik buhrana bir çıkış yolu bulmak için hükümet yeni bir ekonomik kalkınma plânı hazırladı. Bu plânın gerçekleştirilmesi için Türkiyenin devlet bütçesi iki milyar lira

arttırıldı. Bu iki milyarın yeni yabancı kredilerle ve yeni «yardım» la sağlanması düşünülüyor. Böylelikle, yeni plân ancak memleket ekonomisinin yabancı sermayeye bağılılığını artırabilir.

Yeni plân daha Meclisçe kabul edilmeden, yabancı devletlerin eksperleri ve temsilcileri tarafından incelenmiştir. Hayata geçirilmesi için 13 devlet temsilcisinin, bu arada Amerika, Batı Almanya, İngiltere ve Fransa'nın dahil bulunduğu bir «yardım» konsorsiyumu kurulmuştur. Konsorsiyum, Türkiye'ye ilk yılda 250 milyon dolar, beş yıl içinde de 1,250,000,000 dolar verecektir.

Konsorsiyumun ileri sürdüğü ilk şart, devlet iktisadi sektörünün reorganizasyonu olmuştur. Bununla güdülen gayenin devlet sektörünün tasfiyesi, milli iktisadi müesseselerin özel sektörün eline geçmesinin sağlanması olduğu açıktır.

Verilen tahmini rakamlara göre, özel sektörün genel kıymeti takriben 10 milyar liranın altında, devlet sektörününse 50 milyarın üstündedir. Böylece yabancı sermayenin iştiraki olmadan özel sektörün devlet sektörünü yutamıyacağı açık olarak görülür.

Partimiz, diğer ilerici kuvvetlerle birlikte, devlet sektörünün demokratik temel üzerinde gelişmesi, kuvvetlenmesi için savaşıyor. Bizce mesele devlet sektörünün veya özel sektörün üstünlüğü değildir. Mesele, bir tarafta ilerici kuvvetler, öbür tarafta emperyalistler ve gericiler olmak üzere iki cephenin savaşmasıdır.

İşçi sınıfının mücadelesi

İşçilerin politik ve ekonomik mücadelesinin kızışması, sınıf şuurlarının yükselmesi Türkiye'nin bugünkü durumunun özelliklerinden biridir. Türkiye'deki bugünkü işçi sınıfı 40 yıl evvelki tecrübesiz, teşkilâtsız, sayıca az işçi sınıfı değildir. Bu sınıfın, özel olarak fabrika proletaryasının çoğalması, memleketin sosyal yapısında köklü değişikliklerin meydana geldiğini gösterir.

Türkiyede bugün işçi sınıfının sayısı — 600,000 tarım işçisi de dahil olmak üzere — 2,000,000 u buluyor. Son on yıl içinde işçi sınıfının sayıca önemli derecede artışının, köyün proleter olmıyan tabakaları hesabına, ağaların topraklarından kovulan kiracı köylüler hesabına olduğunu da gözönünde tutmak lâzımdır. Bunun için, Türk işçi sınıfının bir kısmı daha köyle bağlıdır; küçük burjuva ideolojisinin etkisi altındadır; idareci sınıflarca geniş ölçüde propagandası yapılan ve işçi hareketinin karakteri üzerinde oldukça etkisi olan uydurma «kaynaşmış millet» anlayışına bağlıdır.

Böyle olmakla beraber, memleketin tarihinde emekçilerin, haklarını elde etmek için bu kadar aktif oldukları görülmemiştir. Yerli gericileri ve onların Amerikalı koruyucularını dehşete düşüren işte budur.

1960 hükümet darbesinden sonra işçi hareketi yeni bir safhaya girdi. Kısa bir zamanda 200 yeni sendika kuruldu. Birçok sendikalarda proletaryanın gerçek dâvasına yabancı veya doğrudan doğruya burjuvazinin ajanları olan kimseler idarecilikten uzaklaştırıldılar.

Bugün Türkiyede 550 sendika var. Geçen yıl 200 bin olan sendikalara kayıtlı işçilerin sayısı bu yıl 350 bine yükselmiştir. Asıl önemli olan, sendikaların şimdi yalnız ekonomik isteklerle değil, aynı zamanda politik isteklerle de harekete geçmeleridir. 1961 yılının sonunda İstanbulda 150,000 den fazla işçinin katıldığı muazzam bir gösteri yapıldı. İşçilerin istekleri işsizliğin önlenmesi, grev hakkının verilmesi ve bir kollektif sözleşme kanununun çıkarılmasıydı. 40 yıllık cumhuriyet tarihinin bu en büyük gösterisi, esaslı bir kuvvet denemesi oldu.

Memlekette grevin yasak olmasına rağmen, 1962 yılında grev ve gösteri hareketleri daha geniş ölçüde devam etti. Bunların en önemlilerinden biri Ankara inşaat işçilerinin 1962-deki gösteri yürüyüşüdür. Birçok burjuva gazeteleri bu gösteriyi memlekette ilk büyük sosyal hareket olarak vasıflandırdılar. Ereğlide Amerikan kumpanyası «Morison-Nadsen» e karşı yapılan miting (bu harekete 210 sendika temsilcisi katılmıştır) ve İstanbuldaki Türk-Amerikan kumpanyası «Kavel» fabrikası işçilerinin grevi de dikkate değer olaylardır.

İşçilerin, Amerikan kumpanyası «Morison» ve diğer yabancı kumpanyalara karşı mücadelesi anti-emperyalist bir karakter taşır. Ve bu mücadele bütün demokratik ve progresist (ileri) kuvvetler tarafından desteklenmiştir. İstanbuldaki «Kavel» fabrikası grevi ise, Türk işçi hareketinde yeni bir merhaledir. 36 gün devam eden bu greve fabrikada çalışan işçilerin istisnasız hepsi katılmıştır. Grev, sendikalardan, halk yığınlarından ve progresist basından geniş ölçüde destek görmüştür.

Gerici kuvvetler, sınıf mücadelesini zayıflatmak, işçi sınıfını memleketin politik hayatına aktif olarak katılma hakkından mahrum etmek için her vasıtaya başvurmaktadırlar. Bu maksatla hâkim sınıflar komünist hareketini, her türlü ilerici akımları şiddetle ezme politikası gütmekte, bayatlamış «komünist tehlikesi» şiarından geniş ölçüde faydalanmağa çalışmaktadırlar.

Türkiyede, emperyalizmin ekonomik, politik ve ideolojik etkisi ve hâkimiyeti altında bulunan diğer birçok memleketlerde olduğu gibi, komünizm aleyhtarlığı hükümetin kanunlaşmış politikasıdır. Memleketimizde kırk yıldır gizli çalışmak zorunda bırakılan Komünist partisine üye olmak en ağır cezayı gerektiren bir suç sayılıyor. Komünizm aleyhtarlığı isterisi yıllardan beridir resmi propagandayla ve her şekilde körükleniyor, besleniyor. Birçok işçi, sendikacı ve

aydın Komünist partisine üye olmakla suçlandırılarak polis karakollarında, mahkemelerde ve cezaevlerinde süründürülmektedir.

Bu yılın başında senatörlerden biri «Komünizmle mücadele için özel emniyet memurları yetiştirilmesini, özel mahkemeler kurulmasını, komünistlere verilen cezaların artırılmasını» ve komünistliklerinden şüphe edilen kimselerin devlet müesseselerinden uzaklaştırılmasını teklif etti.

Bu kışkırtmalar hükümet çevrelerinin açık desteğiyle karşılanmıştır.

Gericici burjuva politik partileri tarafından teşkilâtlandırılan faşist külhanbeyi grupları, ileri teşkilâtların binalarına karşı baskınlar tertiplemektedir. İlerici basın ciddi hücumlara uğruyor. Menderes, rejimini biraz tenkit eden gazetecileri hapse atardı. İnönü, başka metodlarla hareket ederek, ilerici basını ekonomik tedbirlerle boğmaya çalışıyor. Son yılda birçok gazete ve dergi mali ve ekonomik zorluklar yüzünden kapandı.

Milli güçlerin birliği yolunda

Memleketimizin başlıca meselelerinden biri bütün ilerici milli güçlerin birliğini sağlamaktır. Halkın bütün ilerici kuvvetleri tek bir cephede birleşmedikçe, emperyalizme, feodalizme karşı etkili bir mücadeleyi, memleketin milli bağımsızlığının savunulmasını, köklü demokratik reformların, sosyal ilerlemelerin gerçekleştirilmesini ve halkın hayat seviyesinin yükseltilmesini partimiz imkânsız görüyor. Komünist partisi, emperyalizme ve gericiliğe karşı demokratik milli bir cepheyi zaferin anahtarı sayıyor.

Bu cephenin başında, şüphe yok ki, işçi sınıfı olmalıdır. Bununla beraber, işçi sınıfı kendi saflarında birliği sağlamadıkça bu cepheyi sağlam bir temel üzerinde kuramaz, onun teşkilâtçısı ve önderi olamaz. İşçi sınıfının birliği sağlam bir milli-demokratik cephenin ilk şartıdır.

Gericici çevreler, tabiidir ki, işçi sınıfının birliğine engel olmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Sağcı sendika liderleri, sendikalardaki parçalayıcı faaliyetlerine devam ediyorlar. Gerçek şu ki, bugün hükümetin baskısına rağmen, sendika yöneticiliğinde, ne de olsa bir seçim imkânı vardır. Sağcı önderlerin durumları gittikçe sarsılıyor. İşçi sınıfının birliği yararına hareket eder gibi görünmek zorunda kalmışlardır. Kısacası, onlar diğer kapitalist memleketlerdeki reformist sendika önderleri gibi hareket etmek yolunu tutmuşlardır.

Memleketin en büyük sendika teşkilâtı 293 sendikayı birleştiren İşçi Sendikaları Konfederasyonu «Türk-iş» tir. Bu teşkilâtın başında Halk Partisinin eskiden üyesi olan ve bu partiyle şimdi de sıkı temasta bulunan Seyfi Demirsoy vardır. Konfederasyon idare

heyetinin sol kanadı ve diğer bazı sol sendikalar, Demirsoyun tutumunu protesto olarak, Konfederasyondan çekilmeğe karar verdiler. Neticede, Konfederasyon tamamiyle gericiilerin eline düştü. Bu sekterce davranışın ancak işçi hareketinin gelişmesine engel olacağı meydandadır.

Memleketimizin işçi sınıfı kendi saflarını birleştirmek zaruretini anlamıştır. Bu gerçek küçük istihsal sendikalarının birleşmesinde de kendini gösteriyor. Diğer taraftan, işçi sınıfının politik haklarının savunulması zarureti, 1961 yılında legal politik bir teşkilâtı-Türkiye İşçi Partisini (TİP) doğurdu. Bu parti, koalisyon hükümetinin gerici politikasına karşı Türk halkının bütün ileri eğilimli tabakalarını İşçi sınıfının etrafında birleşmeğe çağırıyor.

İdareci çevrelere ileri görüşlü kimseleri «Komünistlik» le suçlandırıp sorumlu tutmak imkânı veren gerici kanunlara karşı mücadeleyi TİP başlıca vazifelerinden biri olarak görüyor. Partinin, silâhsızlanma, ve Atatürkün «yurtta sulh, cihanda sulh» şiarı altında bütün milletlerle dostluk lehindeki çıkışı ilerici çevrelerce desteklenmektedir.

Bunun içindir ki, yeni partinin gerici çevrelerce hiç de hoş karşılanmaması ve bir saldırı hedefi olarak seçilmesi tesadüfi değildir. İdareci çevreleri telâşa düşüren, partinin işçi sınıfının günlük mücadelesini oldukça başarı ile teşkilâtlandırması, emekçiler arasında nüfuzunun gittikçe artmasıdır.

Memleketin ekonomik ve politik durumu milletin ilerici güçlerini bugünkü çıkmaza bir yol aramaya zorluyor. Bu güçler kapitalist gelişme yolunun memleket meselelerini çözemiyeceğini gittikçe daha iyi anlıyorlar. Diğer taraftan, sosyalist âlem, büyük ekonomik, sosyal ve kültürel başarıları ile bütün yurtseverleri düşündüren meselelerin çözüm yolunu açık olarak göstermektedir. Sosyalizm fikri halk yığınları arasına gittikçe daha geniş yayılıyor. İşte bu, memleket içi ve milletlerarası gericiliğin körüklediği komünizm aleyhtarlığına tesirli bir panzehir teşkil ediyor.

Sosyalizm, yolumuzda son hedefimizdir; bizim bütün gayretlerimiz işte bu hedefe yöneltilmiştir. Memleketimizde sosyalist eğilimli bazı teşkilâtlar Türkiyede daha şimdiden sosyalizm kurmanın mümkün olduğu inancındadırlar, ve günlük siyasi faaliyetlerinde bu hedefi gözetmektedirler.

Bu teşkilâtlar bugünkü Türkiyede sosyalizm kurma şiarını ortaya atarlarken, kuvvet dengesini, kitlelerin siyasi şuur seviyesini hesaba katmıyor, büyük toprak ağalarının ve burjuvazinin en gerici kısmının idare ettiği ve onların emperyalizmin ekonomik, politik ve askeri hâkimiyeti altına soktuğu bir memlekette sosyalizmin günlük bir mücadele şiarı olamayacağını gözönünde tutmuyorlar. «Daha bugünden» sosyalizm kurma şiarı, milli-demokratik antiemperyalist

cephesini yaratma imkânını azaltıyor, emperyalizme ve onun memleket içindeki müttefiklerine karşı mücadelede menfaatleri olan kuvvetleri kendinden uzaklaştırıyor.

Milli-demokratik cephe hangi sınıflar, hangi sosyal tabakalar birleşebilir? Memleketimizde menfaatleri emperyalistlerin ve büyük toprak sahiplerinin menfaatleriyle çatışan hangi sınıflardır?

Partimizin ileri sürdüğü ve gerçekleştirmeye çalıştığı milli cephenin ana kuvveti işçi ve köylü birliğidir. Kabul etmeliyiz ki, köylü kilteleri arasındaki nüfuzumuz oldukça yetersizdir. Önümüzde duran en önemli vazifelerden biri işçi-köylü birliğinin temelini meydana getirmektir.

Memleketimizde emperyalistlerin, derebeylerinin, toprak ağalarının ezgisi altında inliyenler yalnız ırgatlar, fakir köylüler değildir; orta halli köylüler de, köy burjuvazisi de bu ezginin altındadır. Köy burjuvazisi iç pazarda bile rekabet edemediği Amerikan tarım monopollerinin ezgisine uğramaktadır. Bu bakımdan, köy burjuvazisinin menfaatleri, istekleri bütün antifeodal ve antiemperyalist kuvvetlerin menfaatleri ile birleşiyor.

Milli burjuvazinin en büyük kısmını teşkil eden şehir küçük burjuvazisi «esnaf», işçi sınıfının ihmal edemiyeceği büyük bir devrimci potansiyeldir.

Nihayet, yabancı tekellerin milli pazarı sömürmesinden büyük zarar gören Türk ticaret ve sanayi burjuvazisinin bir kısmı da milli-demokratik cepheye yer bulabilirler. Milli burjuvazinin bu kısmının menfaatleri emperyalistlerin, derebeylerin ve komprador burjuvazinin menfaatleriyle tam bir çelişme halindedir.

Böylece, meydana getirilmesi için Türk komünistlerinin durmadan savaştıkları bu milli-demokratik birlik cephesi, ayrı ayrı siyasi görüşlere, inançlara sahip, ayrı ayrı teşkilâtları, metodları olan, fakat milli bağımsızlık için emperyalistlere, onların memleket içindeki ajanlarına, her soydan gericilere ve derebeylerine karşı savaşan en çeşitli sınıfların, tabakaların, grupların proletarya önderliği altında birleştiği cephe dir.

Türkiye Komünist Partisi bütün çalışmalarında Marksizm-Leninizm teorisini ve kardeş komünist ve işçi partilerinin Moskova toplantılarında formüle edilen ana prensiplerini kılavuz edinmekte, bunları memleketimizin konke tarihi şartlarına yaratıcı bir şekilde uygulamaktadır. Partimiz, Çin Komünist Partisi idarecilerinin milletlerarası komünizm hareketini iç ve dış politikada sürüklemeye çalıştıkları sahte devrimci avantürist tutumlarını kesin olarak reddediyor. Devrimi «dürtme» tezi, proletarya devrimi dâvasının, netice itibariyle, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halklarının milli kurtuluş hareketlerine bağlı olduğu görüşü, sınıf mücadelesinin ve

esir milletlerin kurtuluş savaşlarının gelişmesine yardım etmek şöyle dursun, onları frenler.

Türkiyenin ve daha birçok memleketlerin acı tecrübesi açık olarak gösteriyor ki, milli kurtuluş hareketinin dünya sosyalist sisteminden, gelişmiş kapitalist memleketlerin işçi hareketlerinden uzaklaşması, ister istemez emperyalist devletlere köleliğe, siyasi bağımsızlığın ve hükümranlılığın kaybedilmesine yol açar.

Partimizin şiarı, bağımsız, demokratik, barışsever, tarafsız bir Türkiyedir. Amacımız işçi sınıfının önderliği altında, bütün halkın ilerici güçlerine dayanan bir milli demokrasi devletidir. Önce, büyük toprak sahiplerinin egemenliğine son verilmesi, memleketteki yabancı üslerin ortadan kaldırılması, saldırgan NATO ve SENTO paktlarından çıkılması, memleketin bağımsızlığının sağlanması, gerçek bir demokrasi kurulması, memleketimiz için hayati bir önemi olan milli meselenin çözülmesi, köklü bir toprak reformu yapılması, milli ekonominin gelişmesine engel ne varsa bertaraf edilmesi, komünizm aleyhtarı, halk aleyhtarı propagandaya son verilmesi, halkın maddi ve kültürel hayat seviyesinin yükseltilmesi, sosyalist memleketlerle her türlü ekonomik bağlar kurulması ve geliştirilmesi partimizce zaruri görülüyor. Bizce sosyalizme yaklaşmak için bu yoldan geçmek gerektir.

Barış halkımız için zaruri bir yaşama şartıdır. Harp politikasından vazgeçmek, memleketimizin içinde bulunduğu çıkmazdan kurtulmanın tek yoludur. Barış için mücadele, Leninin barış içinde yanyana yaşama prensipine bağlı partimizin ana vazifesidir. Çin Komünist Partisi idarecilerinin, barış içinde yanyana yaşama prensipinin sınıf mücadelesini ve halkların milli kurtuluş mücadelelerini engelleyeceği iddiaları, ancak saldırgan politikalarına mazeret ve bahane arıyan emperyalistlerin işine yarar. Çin komünist idarecilerinin bu ve diğer birçok ana meselelerdeki tutumları, Marksizme-Leninizme, milletlerarası komünizm hareketinin 1957 ve 1960 Moskova toplantılarında çizilen genel hattına tamamiyle aykırıdır.

Harp masraflarının ağır yükü altında inliyen Türk halkı emperyalistlerin harp politikalarının acısını çok çekmiştir. Hâlâ da çekiyor. Bugün bir nükleer harpte tamamiyle yokolmak tehlikesiyle karşı karşıya getirilmiş bulunuyor. Bunun içindir ki, barışsever Türk halkı Moskova Antlaşmasını, bütün ileri insanlıkla birlikte, sevinçle karşılamıştır. Fakat bu antlaşma, ancak «soğuk harp» ve milletlerarası siyasi gerginlik şartları içinde iktidarda tutunabileceğini bilen gerici çevreleri telâşa düşürmektedir.

Türk komünistleri, Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve bütün kardeş komünist ve işçi partileri ile yanyana, milletlerarası komünizm hareketinin birliği uğrunda, barış uğrunda, milli bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm uğrunda yılmadan savaşacaklardır.

SBKP⁽¹⁾– dünya komünist hareketinin öncülüğünde

Hayme Peres

Emperyalistler, günümüzde polemğin genişlediği dünya komünist hareketinin şifa bulmaz bir buhran yaşadığını söylemekte acele ediyorlar. Onlar bizim bu hareketimiz için 46 yıl evvel de aynı şeyi söylüyorlardı. Fakat tarih gösterdi ki, onlar o zaman kendi arzu ettikleri şeyi gerçek diye ileri sürdüler. Komünist hareketi bütün imtihanlardan her zaman daha da çelikleşmiş, daha da kuvvetlenmiş olarak çıkmıştır. Zamanımız için bu çok daha doğrudur. Objektif gerçekler, komünist ve işçi hareketinin kudretli yükselişini, dünya sosyalist sisteminin durmaksızın ilerlediğini gösteriyor, mücadelesi, barış, demokrasi, milli kurtuluş ve sosyalizm uğrunda savaşan herkesin mücadelesiyle birleşen komünist partilerinin aktifliğine şahadet ediyor.

Eminiz ki, dünyada ilk sosyalist devletini kuran Sovyet halkı, bu devletin tayin ettiği vadeler içinde komünizmi kurma programını da gerçekleştirecektir. Bu, milyonlarca insanın bilincinde heyecan yaratacak ve dünya devrimi sürecinin yükselmesine hız verecektir. Komünizmi kurmaktaki yeni başarılar, barışı koruma dâvası ve devrimci kurtuluş hareketi temeli üzerinde öyle şartlar yaratacağız ki, bu şartlar içinde emperyalizm ile aramızdaki tarihi tartışmayı kesinlikle çözebileceğiz. Bugün bizim tarihi zaferimize engel olabilecek kuvvet mevcut değildir. Bu zafere ulaşma hızı elbette bizim hareketimizin birliğine bağlı olacaktır.

Bütün dünya komünistlerinin, hareketimiz içinde son zamanlarda genişliyen ve devamı boyunca da, dünya komünizminin, üzerlerinde anlaşılmaya varılmış Deklârasyon ve Bildiri gibi dokümanlarının esas hükümlerini şüphe altına koyan açık polemikle ilgili olarak, ciddi bir kaygı içinde olmadıkları söylenemez.

Milletlerarası komünist hareketinin genel hattı nasıl çizilmişti?

Komünist partileri 1957 ve 1960 toplantılarında kendilerine bir hareket hattı tesbit ettiler. Bu toplantılarda kabul edilen doküman-

(1) Sovyetler Birliği Komünist partisi

lar, bütün komünist partilerinin düşüncelerini yansıtan dünya komünist hareketi programıdır.

Bu dokümanların hazırlanma ve kabul edilmesi işi şöyle oldu: SBKP Merkez Komitesi, bütün kardeş partilerin arzusunu yerine getirerek, 1957 toplantısının hazırlanmasında büyük bir teşkilâtçılık işi gördü. Neticede Deklârasyona temel olarak yerleşen doküman tasarısını o hazırladı ve sosyalist memleketler komünist partilerine peşinen o gönderdi. Deklârasyon tasarısı, gözden geçirilmek üzere, toplantıya SBKP ve ÇKP tarafından beraberce sunuldu. Kapitalist memleketler komünist partileri heyetleri, toplantı sırasında tasarıyı gözden geçirdiler, ona kendi kayıtlarını koydular ve ilâveler yaptılar. Yani o zaman Moskovada bulunan bütün heyetler bu tarihi doküman üzerinde çalıştılar. Deklârasyon 12 sosyalist memleket temsilcileri tarafından imzalanmış olsa da, gerçekte, bu belge hemen hemen 70 kardeş parti temsilcilerinin kollektif çalışma ve müzakerelerinin sonucudur.

Sonunda, Deklârasyon bütün komünist ve işçi partileri tarafından onaylandı ve dünya komünist hareketinin program dokümanı önemini kazandı.

1960 da 81 parti adına yayınlanan Bildiri'nin tasarısı, 20 den fazla parti temsilcilerinin katıldığı bir komisyon tarafından hazırlandı. Onlar enine boyuna düşündüler, her tezi tahlil ettiler, her cümleyi, her kelimeyi incelediler. Bundan sonra da, Bildiri tasarısı, 81 partinin katıldığı toplantıda teferrüatiyle görüşüldü ve kabul edildi.

Deklârasyon'da ve Bildiri'de, çağdaş komünist hareketinin gelişmesi pratiği ve kitlelerin devrimci mücadelesinden edinilen tecrübe nazari bakımdan genelleştirilmişti. Gerek milletlerarası tecrübe, gerekse her partinin milli tecrübesi aynı dokümanlarda aksettirilmiş ve bu tecrübenin tahliline dayanılarak, sosyalizmi kurma yolları, barış içinde yanyana yaşama, çağımızda harplerin bertaraf edilmesi imkânı v. s. meseleleriyle ilgili birçok önemli neticeler çıkarılmıştı.

Yukarda da söylediğimiz gibi, bu dokümanların hazırlanmasına bütün partiler hak eşitliği ile katılmışlardır. Gayet tabiidir ki, bu işde en büyük hizmet payı, artık devrimi yapmış, yani iktidarı alma ve sosyalizmi kurmada *artık pratik tecrübe sahibi* olan partilerindir.

Komünistler SBKP-ye neden kendi öncüleri göziyle bakıyorlar?

Bütün memleketlerde komünist partileri sınıf mücadelesinde şu veya bu tecrübeye sahiptirler. Fakat tarihi durum öyle cereyan etti ki, en büyük ve çeşitli tecrübeyi SBKP edindi. Netekim, emperyalizm zincirinin ilk halkası, eski, çarlık Rusyasında koparıldı. Bu

devrim Marksist-Leninist komünist partisinin önderliği altında yapıldı. SBKP-nin tarihi hizmeti, onun, proletarya tarafından iktidarın ele geçirilmesi imkânını, sosyalist cemiyeti kurma imkânını ispat etmiş olmasıındadır. SBKP, sosyalizmi kurmakla ilgili en bileşik meseleleri nazari bakımdan işledi, pratik bakımdan çözdü ve sosyalizme götüren yolu halklara gösterdi. Devrimci başarıları savunmanın en ağır yükünü de Sovyetler Birliği taşıdı. Kara tehlikenin bulutları bütün dünya üzerine sarktığı zaman, faşizme karşı Sovyetler Birliği ölüm-kalım savaşına girişti. İkinci Dünya Harbi, ona milyonlarca can kaybına maloldu. Sovyet ülkesi, daha hiçbir milletin eşini görmediği derecede büyük bir harabiyete uğradı. Tarih gösterdi ki, ancak kudretli bir sosyalist devletin varlığı şartları içinde, faşizm yenilebilirdi.

Bugün Sovyet halkı, komünist partisinin önderliğinde, komünist toplumu kurmağa girişmiş bulunuyor. İnsanlığı komünizme götüren yolu güvenle açıyor. Sovyetler Birliği, ekonomisini eşi görülmemiş bir hızla geliştirmenin ve halkın hayat seviyesini yükseltmenin yanısıra, bugün dünya sosyalist sistemini meydana getiren bütün memleketlere, keza sömürge esareti boyunduruğunu kırmış ve kendi bağımsız devletini kurma yoluna koyulmuş bütün halklara paha biçilmez yardımlarda bulunmaktadır.

Biz, Güney Amerikalılar, Küba'ya yapılan yardımı iyi görüyor ve buna değer veriyoruz. Arismendi yoldaşın haklı olarak dediği gibi, Küba devriminin zaferinden sonra Güney Amerikada her şey değişti. Bu gerçekten de böyle. Bugün kıtamızda bir sosyalist Küba var. Sovyetler Birliğinin Kübaya yaptığı cömert ve menfaat gözetmez yardım, düne kadar Sovyetlere emperyalist propagandanın gözlüğü ile bakan milyonlarca Güney Amerikalının görüşlerinde düpedüz bir değişim yaptı. Ne yazık ki, Kübaya yapılan yardımın, Sovyetler Birliğinin bütün sosyalist memleketlere ve keza sömürgeciliğin pençesinden kurtulmuş veya kurtulmakta olan halklara çok taraflı yardım yolundaki muazzam çabalarının ancak bir kısmı olduğunu henüz herkes bilmiyor.

Fidel Castro, Sovyetler Birliğinin menfaat gözetmiyen yardımı üstüne konuşurken şunları belirtti: «Kendisinden binlerce mil uzaktaki küçük bir halkı savunma adına, 45 yıldır yapıcı emeğiyle ve muazzam kurbanlar pahasına sağlayıp pekleştirdiği kendi selâmetini termo-nükleer bir harbin kefesine koyabilen o memleket bütün yüceliği ile parlıyacak, etrafına ışık saçacaktır. Büyük Anayurt Harbi boyunca, faşistlere karşı, kendi varolma hakkını savunmak ve muazzam zenginliklerini geliştirmek uğrunda Küba nüfusundan daha çok kurbanlar veren Sovyet ülkesi, bizim küçük memleketimizi

korumak yolunda ağır bir harbin rizikosunu göze almakta tereddüt etmedi. Tarihte dayanışmanın böyle örnekleri yoktur.

İşte enternasyonalizm budur!

İşte budur komünizm!»

Sovyetler Birliği, diğer memleketlere ve halklara yaptığı yardımın yanısıra, çekirdeksel silâhı geliştirerek, bütün sosyalist sistemin savunulması gibi muazzam bir yükü de kendi omuzlarına aldı. Eğer hepimiz Sovyetler Birliğinin askeri-teknik gücüne (ki bu gücün barışı korumanın önemli faktörlerinden biri olduğu söz götürmez) seviniyorsak, bunun Sovyet halkını üretim dışı hayli masrafa soktuğunu da gözönünde tutmalıyız.

Sözün kısası, bütün şanlı tarihi boyunca, Sovyetler Birliği, devrimin nasıl yapıldığını, sosyalizmin nasıl kurulduğunu kendi pratiği ile göstermiştir. Bugün de komünizmin nazari ve pratik yolunu açmaktadır.

Anti-sovyet tutum komünist adı ile bağdaşmaz

Sovyetler Birliği ve SBKP, 46 yıldır, emperyalistlerle her soydan ve boydan gericilerin hücumları ve iftiralarına en çekici hedef tahtası oldular. Lenin partisiyle münasebet, Sovyetler Birliği ile münasebet şekli, *dünyanın her bucağında komünistler için mihenk-taşı oldu*. Anti-sovyet tutum, komünist adı ile bağdaşmaz. Biz, Uruguay komünistleri, Sovyetler Birliğine vurmayı, bütün milletlerarası komünist hareketine vurmakla bir sayarız.

Ne var ki, bazı gazetelerde, bu görüşün yalnız dünya sosyalist sisteminin doğuşuna kadarki devre için doğru olduğu ve şimdi bu hükmün artık eskidiği gibi iddialar ileri sürüldü. Böyle bir anlayış 1960 Bildiri'sine doğrudan doğruya karşıttır. Bildiri'de deniyor ki: «Komünist ve işçi partileri şu gerçeği oybirliği ile belirttiler: Sovyetler Birliği Komünist Partisi dünya komünist hareketinin öncüsüydü, öncüsüdür ve öncüsü olarak da kalacaktır. Bu parti, milletlerarası komünist hareketinin en tecrübeli ve en sağlam müfrezesidir. SBKP-nin işçi sınıfını zafere ulaştırma mücadelesinde, sosyalizmi kurmakta ve komünizmi kurma yolundaki geniş hamlelerini gerçekleştirmekte elde ettiği tecrübelerin bütün dünya komünist hareketi için prensip bakımından önemi vardır. SBKP-nin verdiği örnek ve gösterdiği kardeşçe dayanışma, bütün komünist partileri için barış, sosyalizm mücadelesinde bir ilham kaynağı ve proletarya enternasyonalizmi devrimci prensiplerini hayata uygulama ifadesidir. SBKP XX. Kongresinin tarihi kararları, yalnız bu parti ve Sovyetler Birliğinde komünizmi kurmak için büyük bir önem taşımakla kalmaz; bu kararlar aynı zamanda dünya komünist hareketinde yeni bir merhalenin başlangıcı olmuş ve bu hareketin

Marksizm-Leninizm temeli üzerinde daha da gelişmesine yardım etmiştir.»

İnsanlığın tarihi gelişmesinde SBKP-nin şerefli rolünü teslim etmek, konjonktür bakımından bir mülâhaza olmadığı gibi, içinde bulunulan ânın gereği değildir ve Sovyet komünistleri ile bütün Sovyet halkının hizmetlerine öyle basit bir şükran ifadesi de değildir. Bu mesele her komünist için devrimci mücadelenin prensip meselesiydi ve böyle olarak da kalacaktır. Dahası var: Komünizm bütün dünyada zafer kazandığı zaman bile, insanlık, sosyalist devrimin ne olduğunu pratikte ilk gösteren, bağımsızlıkları uğrunda savaşan bütün halkların güvenilir kalkanı haline gelen halka şükran duygularını yine de muhafaza edecektir.

Gerçeğe sadakat adına burada şunu da kaydetmek gerektir ki, 1960 toplantısında, Sovyet heyeti, komünist hareketinin başında SBKP-nin bulunduğu hakkındaki ifadelerin Bildiri metnine konulmamasını teklif etti. Yüksek prensip düşüncelerinden hareket eden Sovyet komünistleri, komünist hareketinde «üst» ve «alt» partiler bulunmadığını, bütün kompartilerin eşit, başınabuyruk, komünist hareketin kaderi bakımından, onun başarıları ve başarısızlıklarından aynı derecede sorumlu olduklarını belirttiler. Her komparti, kendi memleketinin emekçileri önünde, bütün milletlerarası işçi ve komünist hareketi önünde sorumluluk taşır. Uruguay Komünist Partisi de aralarında olmak üzere, diğer kardeş komünist partileridir ki, 1960 Bildirisi metnine, SBKP-nin öncü rolü hakkındaki ifadelerin katılmasını gerekli saymışlardır.

SBKP-nin tarihi hizmetleri elle tutulur bir gerçektir. Ve bu hizmetlerin, şu veya bu sübjektif kıymet hükümleriyle önemi küçümsemez veya mübalâğa edilemez. Bu hususta şu veya bu sorumsuz kişilerin ne dedikleri bir yana, pratik hayatta Sovyetler Birliği, emperyalizme karşı mücadelenin ve insanlığın komünizm yolundaki hareketinin başında yürümekte ve dünya devriminin başarılarına bekçilik etmektedir. SBKP-nin öncü rolü hakkındaki ifadeler biz komünistler için çok önemlidir. Bu, bizim, dünya sosyalizminin sarsılmazlığına, insanlığın tarihi ilerlemesinin maddi dayanağının yıkılmazlığına olan iyimser güvenimizi beslemektedir. SBKP-nin tarihi hizmetleri, onun dünya devrimci sürecindeki rolü gerektiği gibi değerlendirilmeden, proleter enternasyonalizmi dâvasına, kendi halklarının menfaatlerine sadık Marksist-Leninist kadrolar yetiştirilemez.

Deklârasyon, Bildiri ve SBKP XX. Kongresinin çizdiği yol

Son zamanlarda, Çin basınında, SBKP XX. Kongresine yanlış değer biçiliyor, bu Kongrede çıkarılan esas neticeler tenkit ediliyor,

hattâ Deklârasyon ve Bildiri Kongrenin kararlarına karşıt gösterilmek isteniyor.

Biz, Uruguay komünistleri, buna razı olamayız. Kendi mücadelemizde, hepimiz, SBKP XX. Kongresinin olumlu ve faydalı etkilerini hissetmekte, bu Kongrece çizilen politik hat ile dünya komünist hareketinin genel yönü arasındaki dolaysız bağı açıkça görmekteyiz. Bize öyle geliyor ki, SBKP XX. Kongresi, gerek kronolojik, gerek tarihi, gerekse nazari bakımdan, komünistlerin milletlerarası 1957 ve 1960 toplantıları için zaruri şarttı. Bu Kongre, bütün komünist hareketi için büyük önemi olan birçok prensip meseleleri ortaya koydu. Çağımızın esas muhtevasını bu Kongre belirtti ve bugünkü durumun, Sovyetler Birliğinin biricik sosyalist ülke olduğu İkinci Dünya Harbine kadarki durumdan kökten farklı olduğuna işaret etti. Milletlerarası alanda sınıf kuvvetlerinin yeni dengesini, sosyalist sistemin büyüyen ekonomik ve askeri gücünü tahlil eden XX. Kongre, bundan, artık yeni bir dünya harbinin patlamasını önlemenin mümkün olduğu neticesini çıkardı; roket-çekirdeksel silâhların mevcut olduğu çağımız şartlarında barış içinde yanyana yaşama politikası gütmenin taşıdığı özel önemi esaslandırdı. Bu iki hüküm de Deklârasyona ve Bildiri'ye alınmıştır.

XX. Kongre üzerinden artık aşağı yukarı sekiz yıl geçmiş ve hayat onun çıkardığı neticelerin doğruluğunu göstermiş bulunuyor. Bu zaman zarfında emperyalizm milletlerarası durumu gerginleştirme denemelerine ara vermemiş, her türlü metoda başvurmaktan geri durmamıştır. Hattâ dünyayı, kendi başına tutuşturamayacağı bir harbin eşiğine getirmiştir. Bu durumda sormak yerinde olur: Eğer, bazılarının dedikleri gibi, barış veya harp meselelerini emperyalist memleketler genelkurmayhklarının kararlaştırdığı doğruysa, bu takdirde şu geçen yıllarda ne olmuştur? Yoksa, emperyalistler daha hümanist mi olmuşlardır? Besbelli ki, hayır! Biz, emperyalizmin canı ve sömürücü cibilliyetini değiştirdiğine inanmıyoruz. Fakat *milletlerarası alanda kuvvetler dengesi değişmiştir; çağımızın mahiyeti değişmiştir*. Emperyalizm artık her şeye muktedir bir efendi gibi olaylara yön veremez. Bunun böylece tesbiti, emperyalizm tehlikesini azaltmıyor. Fakat bu tesbit, dünyada işte bu şartlar içinde barış kuvvetlerinin harp kuvvetlerine karşı mücadelede muzaffer olması imkânını gören halkların önünde daha geniş, daha iyimser ufuklar açıyor.

Stalin'in şahsını putlaştırma ve bunun sonuçlarının bertaraf edilmesi meselesi, SBKP XX. Kongresinin kararlarında önemli bir yer tutuyor. Kişiyi putlaştırmanın SBKP tarafından dobra dobra açıklanması, partimizin o zaman da belirttiği gibi, SBKP nin otoritesini sarsmak şöyle dursun, tam tersine, komünist hareketinde onun öncülük rolünün bir daha belirmesine yardım etti, onun yüksek

prensipçiliğini açıkça gösterdi. SBKP, kişiyi putlaştırma devrinde işlenmiş hataların böyle açıkça tenkidini, düşmanların Sovyet aleyhtarı maksatları için sömürmeğe yelteneceklerini de elbet gözönüne almıştı. Fakat, SBKP, prensip düşüncelerinden, komünizmi mücadelesinin menfaatlerini, dünya komünist hareketinin menfaatlerini gözetmekten hareket etti ve bu adımı attı.

Kişiyi putlaştırmanın tenkit edilmesi, yalnız SBKP de değil, bütün komünist hareketinde nazari fikriyatın serpilip gelişmesine yol açtı. Bundan başka, XX. Kongre, kişiye tapmanın maskesini indirmekle, komünist partileri arasındaki münasebetlerde Lenin normlarını diriltmiş oldu. XX. Kongre, parti ve devlet hayatının daha ileri demokratizasyonu hattını tesbit etti, sosyalist demokratizmin zenginleşme ve mükemmelleşmesi yolunu çizdi.

Herkes için gözle görülür bir gerçektir ki, Deklârasyon ve Bildiri ile SBKP XX. Kongresinin kararları arasında dolaysız bir bağ vardır. İşte bundan ötürüdür ki, XX. Kongreyi tanımak istemiyenler, bu tutumlarıyla, bütün komünist hareketi için müşterek olan görüşleri kabul etmediklerini de itiraf etmiş oluyorlar.

Bariş içinde yanyana yaşama bir sınıf savaşı şeklidir

1960 Bildiri'sinde şöyle deniyor: «Komünistler, yalnız sömürmeyi ve yoksulluğu dünya ölçüsünde ortadan kaldırmak ve insan toplumunun yaşantısından her türlü harp olanağını çıkarıp atmak bakımından değil, aynı zamanda daha yaşadığımız bu çağda insanlığı yeni bir harp korkusundan kurtarmak bakımından da kendilerine tarihi bis iş düştüğünü görüyorlar. Bütün memleketlerde komünist partileri bu yüce tarihi işin gerçekleştirilmesi yolunda teknil güçlerini ve enerjilerini harcıyacaklardır.» Bu sözler, bizim fikirlerimizin, atom harbine karşı sınıfı davranışımızın ve zaferimize olan kesin güvenimizin bütün derinlik ve hümanistözünü gösteren bir sentezdir.

Komünistler saldırgan harplere daima karşı olmuşlardır. Böyle harpler emperyalistlerin, silâh fabrikatörlerinin, başka halkları kendilerine baş eğdirmeğe çabalıyanların ve zorbalıkla tarihi duruma kalkışanların çıkarına uygundur. İşçi sınıfının ve halkların dünya harbine ihtiyacı yoktur. Onlar, zaferlerine harp yoluyla ulaşmayı reddederler. Biz, emperyalizmin mahvının otomatikman gerçekleşeceğine dair her iddia ve düşüncüyü de reddediyoruz. Bu süreç ağır ve güç yürüyecektir. Fakat bu süreç, halklar tarafından, her halk tarafından kendi memleketinde, mutlaka gerçekleştirilecektir. Bu mücadeleye, Marksist-Leninist komünist partileri baş olacaklardır.

Halkların, devrimleri iş olsun diye yaptıkları düşünülmemelidir. Halklar, kapitalizm kendilerine bahtiyarlık veremeyeceği için dev-

rimleri yapıyorlar. İşte bundan ötürü, iktidara gelmiş komünist partisinin birinci plândaki enternasyonal ödevi, sosyalist ekonomiyi başarıyla kurma ödevidir, halkın yaşama seviyesini yükseltme ödevidir. Böylelikle, kapitalist memleketlerde yaşayan insanlar, sosyalizmin kapitalizme kıyasla emekçilere her bakımdan daha fazlasını verdiğini açıkça göreceklerdir.

Fakat bir kısım basında, üretim kuvvetlerinin gelişmesi ve Sovyet halkının hayat seviyesinin yükseltilmesi, Sovyet toplumunun «burjuvalaştırılması» olarak gösterilmek isteniyor. Diyebilirim ki, mukaddesata tecavüz niteliğindeki bu tüyler ürpertici ithamın sahipleri, bu ithamı ispat için şu kadarcık ikna kabiliyeti olacak her hangi bir delil veya gerçek bir olay gösteremiyorlar, çünkü ellerinde böylesi yoktur.

Ama hayret ettiğimiz bir şey daha var. Dünyada ilk olarak sosyalist devrimi yapan, işçi ve köylü devletini kuran halk, nasıl olur da «burjuvalaşma» ile suçlandırılabilir? Vatandaş Harbinde, yabancı askeri istilâsına karşı, açlık, perişanlık şartları içinde silâha sarılarak Sovyet hâkimiyetini savunan bir halk, kendi milli ve enternasyonal ödevini yerine getirme yolunda ilk beşyılık plânları gerçekleştirirken, sosyalizmin ekonomik temelini hazırlama adına birçok önemli maddi fedakârlıklara bile bile katlanan halk nasıl olur da böyle bir itham altında bırakılabilir?

Sovyet halkının proleter enternasyonalizmi İkinci Dünya Harbi devresinde olanca parlaklığı ile kendini gösterdi. Bu harpte, Sovyet halkı, faşizme karşı yalnız kendi yurdunu savunmak için değil, aynı zamanda Avrupa ve Asya halklarının hürriyeti için, bütün insanlığın faşizme esir olmak tehlikesinden kurtuluşu için savaşıyordu. İkinci Harpten sonra, Sovyetler Birliği, yorulmak bilmez gayretlerini, dünya sosyalist sisteminin sağlamalaşmasına, milli kurtuluş hareketlerini takviyeye doğru yöneltti.

Günümüzde, SBKP ve bütün Sovyet halkının enternasyonal ödevi Sovyetler Birliğinde komünizmi kurma mücadelesidir. Bu, dünya sosyalist sisteminin menfaatleri, milletlerarası proletaryanın ve bütün insanlığın menfaatleri icabıdır. Sovyetler Birliğinin komünizmi kurma yolundaki başarıları, kapitalist memleketlerde bize yeni yeni taraftarlar kazandırmakta, devrimci sürecin gelişmesine yardım etmektedir. İşte bu durumda, SBKP yi, Sovyet halkının hayat seviyesini yükseltmesinden ötürü tenkit etmek ve bunu «burjuvalaştırma» diye vasıflandırmaya kalkışmak, yalnız SBKP ye değil, bütün dünya komünist hareketine darbe indirmeğe yeltenmek demektir.

Marksist-Leninistler, barış içinde yanyana yaşama politikasının, dünya ölçüsünde kapitalizmden sosyalizme geçiş devresinin tümü gözünde bulundurularak çizilmiş bir stratejik hat olduğunu

belirtiyorlar. Barış içinde yanyana yaşamının, proletaryanın sınıf mücadelesi için gerekli bütün şartları, ezilen halklar için — iki dünya sistemi arasında askeri çatışma hariç — her şekliyle hürriyet şartları yarattığına işaret ediyorlar.

Bu politikaya karşı gelenler ve gelmekte olanlar kimlerdir? Emperyalistler. Çünkü barış içinde yanyana yaşamak onların çıkarlarına uymuyor. Onlar anlıyorlar ki, her geçen gün barış dâvası yararına kazanılmış bir gündür ve her yıl onlara harp tutuşturmak için gittikçe daha az imkân bırakmaktadır. Emperyalizm, egemen sınıflar çıkarlarını «soğuk harp» te görüyorlar. Bu onların işine geliyor, çünkü «soğuk harp» işçi sınıfına karşı, halklara karşı, demokrasiye karşı mücadele için onlara en elverişli imkânları sağlıyor. Halklar ise, menfaatlerini barış içinde yanyana yaşamada görüyorlar. Zira bu politika halkların devrimci mücadelesini kolaylaştırıyor.

Birinci Dünya Harbinden sonra Sovyetler Birliği doğdu. İkinci Harpten sonra ise dünya sosyalist sistemi meydana geldi. Amma, buna bakarak, yeni devrimlerin zaferi için mutlaka bir üçüncü harbe ihtiyaç olduğu neticesi çıkarılamaz. Böyle bir şeyi iddia etmek dünyada olup biteni anlamamak demektir. İşte Çin önderleri de, keza gerçekleri tepetakla ederek, barış içinde yanyana yaşama politikasının, kurtuluşları uğrunda mücadele eden halkları desteklemekten ve sınıf mücadelesinden vazgeçmek demek olduğunu ispata yeltenenlerin hepsi de bu duruma düştüler.

Sovyetler Birliği, halkların haklı savaşlarını yalnız demeçler ve gösterilerle değil, aynı zamanda birçok örneklerini gördüğümüz maddi yardımlarıyla destekliyor. Hruşçof'un dediği gibi: «Birçok halklar kendi kurtuluş savaşlarında bizim silâhımızı da kullanmış, muzaffer olmuş, sömürge ezgisinden kurtulmuşlardır. Sömürge halklarının kurtuluş savaşları kutsal savaşlardır ve bundan dolayı, biz, bağımsızlıkları uğrunda çarpışan halklardan yanayız ve daima onlardan yana olmakta devam edeceğiz.»

Devrimin gelişmesi şekilleri meselesine dair

Artık birçok kardeş partilerde girişilen yüksek nazari seviyedeki konuşmalara devam ederek, kapitalist âlemde sınıf mücadelesinin yeni tecrübesini ve bu mücadelenin sosyalizmin gelişmesiyle yaratılan yeni tarihi şartlarını umumileştiren SBKP XX. Kongresi, çağdaş devrimin şekilleri hakkındaki görüş ve kanaatlerini açıkladı. Kongre, devrim şekillerinin gittikçe daha da çeşitlendiğini ve muayyen memleketlerde, muayyen şartlarda, devrimci değişiklikleri barışçı yoldan gerçekleştirme imkânlarının mevcut olduğunu belirtti.

XX. Kongre, her halkın kendi memleketindeki şartlara göre bir yol seçmesi, ve partilerin bütün mücadele şekillerini kavrayarak ideolojik ve pratik bakımdan hazır olmaları gerektiği hakkındaki Marksist-Leninist hükmü bir daha hatırlattı. Bu yol, konkre duruma bağlı olarak, barışçı olabilir veya olmayabilir. Fakat devrimin gelişmesi ile ilgili barışçı şekilleri genişletme perspektiflerinin esaslandırılması bu prensip bakımından büyük bir önem kazanmıştır.

Emperyalist propagandası, on yıllar boyunca, komünistleri, zorlama olsun diye zorlama taraftarı, halklara ıstıraplar ve yoksunluklar getiren kanlı devrimler taraftarı olarak göstermeğe çalıştı. Bunlar emperyalistlerin bize karşı durmadan ileri sürdükleri kozlardı. Biz, bir avuç insana değil, halka saadet getirecek bir devrim için mücadele ettiğimizi defalarca izah etmiş olsak da, onlar daima bu kozlara dayanarak bütün dünyada milyonlarca insanın şuurunu bulandırmağa çalıştılar.

Ve işte, devrim şekillerinin çeşitliliği meselesini yeniden ortaya koyan XX. Kongredir ki, egemen sınıfların elinden silâh belledikleri bu yalancı kozun çekilip alınmasını, halk üzerinde her şeyden evvel silâhlı kuvvete dayanarak asıl zorbalık yapanların bir avuç sömürücü olduğu gerçeğinin bütün açıklığı ile bir daha gösterilmesini sağladı. Komünistler kitle üzerinde zorlama ve şiddetin ortadan kaldırılmasını isterler. Fakat bazı hallerde devrim silâhlı hareket karakteri taşıyabilir, bazı hallerde ise şu veya bu ölçüde barışçı yoldan olur. Bir devrimin hangi şekil altında gelişeceğini peşin olarak tesbit edemeyiz. Netice itibariyle, başvuracağımız zorlamanın şiddet derecesi, devrimin gelişmesine karşı burjuvazinin göstereceği mukavemetin kuvvetine bağlıdır.

Konkre şartlara bağlı olarak, devrimci meseleleri barışçı yolla çözme, barışçı olan veya olmayın bir mücadele şekli seçmenin lüzumu perspektiflerinin genişletilmesi tezi bütün partiler tarafından desteklenmiş ve Deklârasyon ile Bildir'de ifadesini bulmuştur.

Uruguay Komünist Partisinin 1958 Kongresinde kabul edilen programında, biz, memleketimizde devrimci süreci daha az sancılı geliştirmeye çabaladığımızı açıkladık. Neden? Nordon'lar, Sezar'lar, Batleof'lar, Rodrigues'ler, Laretof'lar ve benzerleriyle taraftarları gibi gericilerin kaderi ne olur heyecanına düştüğümüzden mi? Hayır. Bizi heyecana düşüren onların akıbeti meselesi değildir. Biz işçi sınıfının kaderi, halkın kaderi bakımından sorumluk duygusu ile hareket ediyoruz. Fakat biz aynı zamanda Kuzey Amerika emperyalizminin egemenlik sürdüğü Güney Amerika gibi bir kıtada yaşadığımızı ve o emperyalizmin memleketimizdeki askeri çevrelere ve kendi askeri misyonlarına dayandığını biliyoruz. İşte bilhassa bunun içindir ki, partimiz, eğer gerçekten devrimci olmak istiyorsa, mücadelenin her şeklinden faydalanmağa hazır olmalıdır. Ve eğer egemen

sınıflar cebir ve şiddete kadar varırlarsa, bizim kitlelerin başında bulunmamız ve egemen sınıflara aynı şekilde cevap vermemiz gerekecektir.

Partimiz Merkez Komitesinin 1956 daki geniş oturumunda, SBKP XX. Kongresinin materyallerini görüştüğümüz sırada, hazır bulunanlardan biri, şartlı devrim teklifine razı olmadığını, zira bunu yeteri kadar açık bulmadığını söyledi. Bu yoldaşa göre, devrimde bizim bu işi sadece barışçı yoldan yaptığımız belirtilmeliymiş. Ama oturuma katılanlar arasında, bu yoldaştan gayrisi, onun teklifini kabul etmediler. Zira biz partimizin *sadece* barışçı yoldan yana olduğunu ilân etseydik, düpedüz reformistlerden hiç de farkımız kalmazdı.

Partimizin XVIII. Kongresinde, bizim şimdi kuvvet biriktirme sürecini yaşamakta olduğumuz belirtildi. İşte bizim kitlelerle münasebet ve parti kuruluşu meselesindeki politikamızı tayin eden budur. Eğer biz bu sürecin her hangi bir «özel» vasıta yardımıyla hızlandırılabileceğine kani olsaydık, buna hiç tereddüt etmeden girişirdik. Komünist Partisi memleketimizde devrimi herkesten fazla arzu ediyor. Zaten partimiz devrim için kurulmuştur. İkinci Havana Deklârasyonu'nun, devrimi gerçekleştirmenin her devrimci için baş ödev olduğunu belirten kısmı ile biz de tamamen hemfikiriz. Fakat biz emellerimizde ve gerçek durumu sezmekte hataya düşseydik, Marksist-Leninist niteliğimizi yitirir, devrimci olmaktan çıkar, ya boş lâf ebesine, ya tehlikeli maceracılara dönerdik.

Gel gör ki, SBKP ve diğer partilerin barış yoluyla devrim perspektiflerini genişletme hakkındaki tarihi ilerici tezini, SBKP yi revizyonizmle, kitlelerin devrimci mücadelesini desteklemekten vazgeçmekle suçlandırma yolunda kullananlar oldu. Devrimlerin halklar tarafından yapılmasına güya Sovyetler Birliğinin karşı geldiğini iddiaya kalkışan bu türlü iftiracıları, Fidel Kastro 26 Temmuz 1963 tarihli nutkyula yalanlarken, bütün Marksistleri ve bütün gerçek devrimcileri çok sevindiren şu sözleri söyledi: «Biz kendi tecrübemizle biliyoruz ki, Küba halkının yaptığını yapan her halk, Sovyetler Birliğinin ve sosyalist memleketler cephesinin kesin destek ve yardımını görecektir.»

XX. Kongrenin kararları, bütün kardeş partiler tarafından, devrim uğrunda mücadelede önemli bir katkı olarak, komünist hareketinde bir dönem başlangıcı olarak karşılandı. Meselâ Çin Komünist Partisinin 1956 daki VIII. Kongresi, SBKP XX. Kongresinin önemini yüksek bir değer vererek belirtti. Çin Kompartisinin — Dokuzuncu kongresi yapılmadığı için — bugün de kararı bütün komünistlerce yürürlükte sayılan VIII. Kongresindeki raporunda Liu Şao-Şi şöyle diyordu: «Bu yılın Şubatında yapılan SBKP XX. Kongresi olağanüstü önemi olan dünya çapında bir politik olaydır. Bu

Kongre, sadece altıncı beşyılığın, sosyalizm dâvasının daha ileri gelişmesi yönünde olağanüstü önemli birçok politik teşkilât işlerinin muazzam plânını hazırlamakla kalmıyarak, parti içinde ciddi neticeler doğuran kişiyi putlaştırmayı: suçlandırdı ve keza barış içinde yanyana yaşama ve milletlerarası işbirliğini daha geliştirme tekliflerini sürdürdü, milletlerarası gerginliğin hafifletilmesine önemli bir hizmette bulundu.» Görülüyor ki, SBKP nin barış içinde yanyana yaşama, bir yeni harbin bertaraf edilmesinin mümkün olduğu v. s. meselelerindeki, bir başka deyişle XX. Kongrenin teklifleriyle ortaya konan meselelerdeki görüşleri olumlu olarak değerlendirilmektedir. Aynı raporun daha ötesinde şunları okuyoruz: «Barış ve ilerilik mücadelesinde insanlığın kaçınılmaz olarak dolambaçlı bir yol geçmesi gerektir. Fakat dünya gelişmesinin genel eğilimi aydın bir geleceğe doğru götürmektedir. Yeter ki, bütün sosyalist memleketler, bütün ülkelerin barış ve demokrasi kuvvetleri sınıksız birleşsinler, gayretlerini birbirine katsınlar; bu takdirde bütün dünyada devamlı barış mücadelesi ve insanlığın ilerlemesi dâvası kayıtsız şartsız zafere ulaşacaktır.

Bizim milletlerarası işlerde şaşmaz hareket hattımız bütün dünyada barış ve insanlığın ilerlemesi uğrunda mücadeledir.»

Biz burada, okuyuculara, SBKP XX. Kongresinin kararları ile ÇKP VIII. Kongresinde kabul edilen materyalleri karşılaştırmalarını teklif ediyoruz. Bu karşılaştırma, Çinli yoldaşların, doğru tutumda oldukları zamanlar bizimle her hangi bir anlaşmazlıkları olmadığını gösterir. Fakat Çinli yoldaşların yanlış görüşlere saplanmaları yüzünden, bugün onlarda bütün dünya komünist hareketi ile görüş farkları belirmiştir.

Saflarımızı daha sıkı birleştirelim

Komünist hareketine dayatılan tartışma, sığağı sığağına düzeltilmiyen nazari karakterli hataların zamanla ağır pratik hatalar haline geldiği gerçeğini doğrulamaktadır.

Marksizm-Leninizme sadık komünist partileri, Çine karşı her hangi bir kampanya yürütmemişlerdir ve yürütmüyorlar. Tam tersine, Çin halkı ve Çin Komünist Partisi hakkında kanuşulanlar komünist partilerinin onlarla dayanışmasına tanıklık ediyor. Burada hatırlatmak yerinde olur ki, Çin, vaktiyle emperyalizmin doğrudan doğruya istilâsına uğramaktan ancak SBKP nin ve diğer komünist partilerinin dayanışması sayesinde yakayı sıyrabililmiş, kendi ekonomisini geliştirmede başarılar kaydetmeğe başlamıştır. Bu dayanışma sayesinde ki, dünya efkârının geniş çevreleri Çine karşı sempetiyle davranmağa başlamışlardır. Eğer komünist partilerinin bu hu-

susta açtıkları geniş açıklama kampanyası olmasaydı, halk yığınlar bugüne kadar da Çin hakkında burjuva propagandasının her gün gevelediği yanlış kanaatin etkisi altında kalabilirlerdi. Komünist partilerinin bu hareketi, onların enternasyonal ödevlerini yerine getirmeleri demektir.

Bizim, Deklârasyon ve Bildiri'ye sadık partimiz, dünya komünist hareketinin genel hattını var gücüyle savunmaktadır. Biz, Hruşçof yoldaşın, bu konuda basındaki polemige son verilmesi hakkında Alman Birleşik Sosyalist Partisinin VI. Kongresinde yaptığı teklifi büyük bir memnuniyetle kabul ettik. Ne yazık ki, Çinli önderler bu dileği yerine getirmediler. Onlar açık şekilde hücumlarına devam etmekte, aynı zamanda komünist partilerini, bu partilerden uzaklaştırılan elemanlara dayanarak birbirinden ayırmağa yeltenmektedirler. Biz, en ilkel komünist normlariyle zerrece ilgisi olmıyan bu hareketi takbih ediyoruz. Biz, komünistler, düşmanlarımızı sevindirmek için, bu açık polemige son verilmesine taraftarız. Biz bütün gayretlerimizin emperyalizme ve irticaa karşı mücadeleye yöneltmesinden yanayız. Fakat bu, Çin Komünist Partisi önderleri yoldaşlarımızın da aynı anlayışa sahip olmalarını gerektirir. Lenin'in vasiyetini unutmıyan kişi, bizim için en kıymetli şey, yani partinin birliği söz konusu olduğu zaman, seyirci kalmamamız gerektiğini hatırlıyacaktır. Bizim memleketimizde dogmatiklerin başarı sağlamadıkları, bizim de uyanıklığımızdan ve bir parçası olduğumuz bütün dünya komünist hareketi önündeki sorumluluk duygumuzdan bir şey kaybetmediğimiz ve kaybetmiyeceğimiz bir gerçektir.

Bugün artık fikirlerimizin dünya ölçüsünde muzaffer olduğu görülmektedir. Emperyalizm, bizim zafer günümüzü uzaklaştırmak için, saflarımızda parçalanma görmek emelindedir. Biz saflarımızı daha sıkı birleştirmeli ve SBPK ile beraber, bütün komünist partileriyle beraber, Deklârasyon ve Bildiri'nin prensiplerini sebatla savunmalıyız. Biz birliğimizi ancak bu yoldan yürüdüğümüz takdirde koruyabileceğiz.

Partimizin kanaati odur ki, Marksizm-Leninizm prensiplerinin savunulmasında tarafsız kalmak olamaz. Biz, işin ta başlangıcında SBKP ile, bütün dünya komünist hareketiyle aynı safta kesinlikle yer aldık. *Bu meselelerde tarafsızlık, sadece parçalayıcıların işine yaradığı için, bizim hareketimizi zayıflatmaktan başka sonuç vermez. Marksizm-Leninizmin esas prensiplerini savunmada her partiden beklenen sebat, birliği korumanın baş şartıdır.*

Devrimci savaşın bütün şekillerini öğrenmeliyiz

Kostas Koliyanis

Mücadelenin bütün şekillerini öğrenmek neden zaruridir.

İnsanlığı, sosyalizme ve komünizme götüren dünya devrimci süreci bugün artık bütün yeryüzüne yayılmış bulunuyor. Tarihin bu döneminde, komünist partileri için, sınıf savaşının bütün şekillerini öğrenmek kaçınılmaz bir zorunluktur. Aktif tarihi yaratıcılığa, bugün bütün halklar, bütün kıtalar katılmaktadır. Çeşitli sosyal ve politik akımlar ve güçler, muazzam bir devrim seline katılıyorlar. Bu akım ve güçler, yeni bileşik karşılıklı münasebet ve bağlar kurarak, politik faaliyet içinde şimdiye kadar görülmemiş derecede çok çeşitli şekil ve metodlar yaratıyorlar.

Bugün komünist partilerinin ödevi, devrimci güçleri birleştirmek, onları yönetmektir. Komünistlerin, işçi sınıfının müttefiklerinin, günümüzün spesifik şartlarını daima gözönünde tutarak, Leninin bugün her zamandan daha büyük bir önem taşıyan şu prensiplerini uygulamaları gerektir: «...Devrimci sınıf, tarihi ödevini yerine getirebilmek için, toplumcu çalışmaların, istisnasız olarak, bütün şekillerini veya taraflarını ustalıkla kullanabilmelidir... Bu devrimci sınıf, bir savaş şeklinden diğerine mümkün olduğu kadar çabuk ve derhal geçmeye hazır olmalıdır...»

Yunanistan Komünist Partisi ile ülkemizdeki bütün devrimci güçler için, dünya komünist partilerinin yılların süzgecinden geçen büyük tecrübelerini incelemek, öğrenmek, başta gelen meselelerden biridir. Sınıf savaşının şekilleri, bütün dünya ülkeleri için aynı değildir. Çünkü her şekil muayyen bir konkre-tarihi ortama, insanın yaşadığı ve çalıştığı belli bir alana tekabül eder. Ekonomik, politik ve ideolojik savaşlar, birbirlerine ayrılmaz şekilde bağlıdırlar. Ve çoğu hallerde biri diğerine basamak olur. Bunların her birinin, hayatın zenginleştirdiği özel karakteri, çeşitli şekilleri vardır.

En önemli savaşlardan biri, politik savaştır. Bu savaş, barışçı ve barışçı olmıyan, legal-illegal, parlâmento içinde, dışında, mitingler,

gösteriler, siyasi grevler, emekçilerin kitlevi hareketleri gibi çok çeşitli şekillerle yürütülür.

Komünist partilerinin tarihleri boyunca savaştığı sağcı ve solcu oportünist, akımlar, program ve iddialarındaki farklara rağmen, neticede bir noktada birleşiyorlar. Bu nokta şudur: Oportünistler, devrimci savaşın şekil ve metodlarını, kendi oportünist taktiklerinin dar kalıplarına sokuyor, bir savaş şeklinden diğerine geçemiyorlar. Sağcı oportünistler, devrimci savaşın, parlâmento faaliyeti, ekonomik mücadele, imza kampanyaları v. s gibi şekilleriyle yetindikleri halde, «solcu» oportünistler, barışçı yolları reddediyor, silâhlı ayaklanma, çete savaşları, iç savaş gibi şiddet yollarının dışına çıkamıyorlar.

Sağcı ve solcu oportünistler böylece, devrimci savaş muayyen kalıplar içine sokarak, onu en geniş hareket kabiliyetinden mahrum bırakıyorlar. Onlar, komünistlerin ve devrimci güçlerin, çeşitli savaş şekillerini kullanmalarına, ve düşmana karşı yapılan savaşlarda ortaya çıkacak yeni duruma uygun bir başka savaş şekline derhal geçme hazırlığına engel oluyorlar.

Bugün komünist partileri ve işçi sınıfları, toplumsal gelişmenin ve kurtuluşun yararına uygun düşen savaş şekillerinin her fırsatta bir yenisini buluyor, burjuva hükümet ve partilerine dayatıyor, kabul ettiriyorlar. Dogmatikler bu gerçeği göremiyor, anlayamıyorlar. Onlar, ya modası geçmiş, ya da mevcut duruma uygun düşmiyen şekillere sarılıp kalıyorlar. Dogmatiklerin tezine göre, kapitalist dünyanın güçleri yeni dünyanın güçlerinden üstündür; yine onlara göre, devrimci savaşlarda kullanılacak metod ve silâhları bize hâlâ düşman dikte etmektedir.

Yunan Komünist Partisi bir yandan sağcı oportünistlere, öte yandan da, 1946—56 yılları arasında parti içinde yuvalanmış olan solcu sekterlere karşı savaşmaktadır. Legal imkânları tepen solcu sekterler, modası geçmiş, tehlikeli savaş metodlarına dört elle sarılmakta ısrar ediyorlar. Oysa, bu eskimiş metodlar, gerek parti teşkilâtlarının, gerekse ilerici akım ve güçlerin yeniden örgütlenmesine engel oluyor, kitle hareketini gayet dar ve sekter kalıplara döküyor. Sağcı oportünistler ise, gizli faaliyeti reddediyor, ve yalnızca kanuni savaş şekillerinde direniyorlar. Sağcıların bu görüş ve tutumu, partimizin faaliyetini çok sınırlandırıyor; onu burjuva hükümetinin dayattığı çerçeve içine hapsediyor. Bu tutumun mânası, bizim hareketimize olayların kuyruğuna takılma politikasını kabul ettirmek istemektir.

Şu halde, mücadelenin çeşitli şekillerini öğrenmek için mecburi şart nedir? Her şeyden önce, komünist partisini devrimci savaş kadrolarının, bütün devrimci hareketin tecrübesini, *geçmişte olsun, bugün olsun, bütün ayrıntılarıyla iyice incelemesi* ve bu tecrübeleri

yaratıcı bir şekilde yorumlaması, kendi şartlarına uygulama yollarını bulmasıdır.

Milletlerarası komünist hareketinin edindiği tecrübeleri küçümsemek, önemini görememek, ve kendi partisinin faaliyet ve tecrübelerini mutlaklaştırarak, onun dışında bir şey tanımamak, daracık bir milliyetçilik kabuğuna çekilmek yenilgiyi göze almak ve kabul etmek demektir.

Partimizin bundan önceki önderleri, bu milletlerarası tecrübeden faydalanmayı düşünmediler. Bu tutumun doğurduğu acı sonuç ise malûmdur.

Partilerin *kendi memleket tecrübeleri*, ister olumlu, ister olumsuz, şüphesiz çok değerlidir. Çünkü devrimci savaşın dünkü ve bugünkü her şekli ve örneği, bize pratikte o dönemdeki kuvvet dengelerini, gelecekte istifade edeceğimiz savaş metodlarını gösteriyor, girişeceğimiz savaşların birer başlangıç safhası oluyor.

Partimizin kendi tecrübeleri oldukça çoktur. Partimiz, çok ağır şartlar içinde yürütülen savaşlarda gelişti, olgunlaştı. Bu savaşlarda her çeşit şekli kullandı. Barışçı, legal, yarı-legal, illegal (partimiz 25 yıldır illegaldır) şekillerden tutun da, silâhlı savaş şekillerine kadar, bunca yıldır edindiğimiz olumlu ve olumsuz bütün tecrübeler Yunan komünistleri tarafından milletlerarası komünist hareketinin bir parçası olarak incelendiği takdirde, partimizin etkisi artacak, genişliyecek, bu tecrübeyi öğrenen komünistler de hangi alanda çalışırlarsa çalışsınlar, çok daha başarılı işler görecektir.

Parti kadroları ile kitleleri yetiştirmede en iyi okulun pratik, devrimci savaş olduğunu hepimiz biliyoruz. Devrimci savaşları en iyi şekilde yönetmeyi öğrenmenin, modası geçmiş ve günün şartlarına uygun düşmiyen şekilleri atmanın, yeni ve daha iyi savaş şekilleri bulmanın tek yolu, *bu savaflara katılmak, bu savaftaki olayların, eksiklerin, hataların eleştirici değerlendirilmesini yapmak, bunlardan sonuç ve dersler çıkartmaktır.*

Kapitalizmin şimdiki genel buhranının üçüncü safhasında, bu durumun ana özelliklerine uygun olarak, *ortaya yeni savaş şekilleri çıkıyor, eski, geleneksel şekiller de yeni bir öz kazanıyor.* Komünist partileri, bu yeni şartları iyice incelemek zorundadırlar. Komünist partileri, mevcut savaş şekilleri alanında, keyfiliğe (volontarizm) karşıdırlar. Çünkü bu savaş şekillerinin, şartlara göre, değişeceğini biliyorlar. Yeni şekiller bulma meselesine gelince, bunlar partilerin keyfi isteklerinden değil, kitle mücadelesinin kendisinden çıkıyor. Partiler, kitle savaşının tecrübelerini inceliyor, kendi ortamlarına, şartlarına en uygun şekilleri destekliyor, yayıyorlar.

1946—56 yılları arasında partimizde hüküm süren Zahariadis'in şahsını putlaştırma ile, partideki anormal durum, onun çalışmalarını eleştirici gözle incelemesine ve bunlardan gerekli dersleri çı-

karmasına engel oldu. Bu tutum 1956-da Merkez Komitesi ile müştereken yaptıkları geniş bir VIII. Kongre ile, bu anormal durum terkedildi, ve böylece partimizin sağlıklı olacak şartlara yol açıldı.

Barışçı ve barışçı olmıyan savaş şekilleri

Barışçı ve barışçı olmıyan savaş bir önem taşımaktadır. Komünist tılarda müştereken tayin ve kabul hareketi stratejisinin dayandığı savaş şekillerinden faydalanma prensiplerlerinin en çok hücum ettikleri.

Dogmatik, sekte görüşleri savaş setinin hemen tek devrimci savaşçı savaş yollarını arama çabalarıdır. Çinli önderler, milletlerarası likeli, avantürist bir taktik kabul ettiklerin yarattığı acı sonuçları pa önderler, kardeş partileri korkaklık peryalizme ve burjuvaziye karşı s mediklerini söylüyorlar. Fakat b ithamların ne kadar haksız ve te

Dünyada mevcut komünist part to dunu kendi arsenalinden çıkarı

Portekiz ve bir çok Lâtin,Amer savaş taktiklerini çizerken, mem leştirmede en elverişli mücadele ihtimalini gözden uzak tutmuyor

Marks, Engels ve Lenin, komi olarak bakmak gerektiğini öğrett ayaklanmanın başarılı olması için, pirasyona dayanması yetmez; il rinci nokta budur. İkinci nokta şahlannasına dayanmalıdır. Üçür lanma, gelişen ve yükselen devrim yapılmalıdır. Bu dönüm noktası i tesinin en çok arttığı; düşman cep siz ve gönülsüz sempatizanları ara duğu andır. Silâhlı ayaklanmayı ta Blankizmi birbirinden ayırır.

nun sonuçları çok zarar getirdi. Merkez Kontrol Komisyonunun oturumla, ve daha sonra yapılan ama son verildi, bu yanlış politika tarihi ödevini yerine getirmesini

aş şekilleri meselesi, bugün büyük partilerinin milletlerarası toplantı ettikleri, milletlerarası komünist emellerden birisi, bütün barışçı şansıdır. Çin Komünist Partisi önsip de işte budur.

Çinli önderler, şiddet siyasatı olduğunu söylüyor, ve barına oportünizm diyorlar. Görülüşü komünist harekete gayet tehlikeli ettirmek istiyorlar. Böyle taktiklerimiz çok iyi bilmektedir. Çinli halkla itham ediyorlar; onların emsilsiz silâhlı savaşa girmeye cesaret edemiyor çünkü olay ve tecrübeler, bu emsilsiz olduğunu gösteriyor.

Çinlilerden hiç biri, silâhlı savaş mecbur düşmana teslim etmiş değildir. Dünya ülkelerinde komünist partileri, hareketlerini devrimci yoldan yeniliklerinin silâhlı ayaklanma olacağı için.

komünistlere, silâhlı savaşa bir sanat olarak bakıyorlar. Lenin'in dediği gibi: «Silâhlı ayaklanma bu ayaklanmanın partiyeye ve konsolidasyonu için şarttır. Burada, ayaklanma, *halkın devrimci öncü noktaya gelince, silâhlı ayaklanma tarihi tam dönüm noktasında* ise, halkın öncü kuvvetleri aktifliğinde ve *devrimin güçsüz, kararlılıkta tereddütlerin en kuvvetli olmaları* için edenen bu üç şart, Marksizm ile

Bu üç şart bir araya geldiği an, onu bir *sanat* olarak kabul etmemiştir. Hiyanet etmektir.»

İşte bundan dolayı, silâhlı ayaklanma ve zafer kazanmak için bu ayaklanma komünistler için çok önemli bir maddesidir.

Durum, silâhlı ayaklanmayı gerektiren bir ayaklanmayı durdurtmayı gerektirir. Ateş hattından geri çekebilmeliyiz. Kuvvetlendirebilmeliyiz, ve kapalı sonra, devrimin getirdiği kazançları değerlendirip, bu kazançları basamak yapmak için yeni savaş şekilleri bulabilme.

Bazı ülkelerdeki partiler, şu ve geniş yeni duruma kendilerini çağırarak savaş şekillerine dönme işine tam manâ, devrimci hareket çok tehlikeli komünist hareketi tarihinde böyle olur.

Gayet önemli bir nokta da şudur: *ayaklanmaya, gerekli hazırlıkları tam güçlerin düşmanı ezmek için silâhlı olarak tesbit edemezlerse, bu hal, devrim verir.*

İşte partimiz 1945—46 yıllarında hata yaptı. Partimiz, harp sonuna gelmedi; halkın büyük çoğunluğu barışçı savaş şekillerini küçümseyerek silâhlı savaşa girdi. Ve düşmanı bildi. O devrede parti önderlerinin doğan başka hatalara eklenen bu ülkemizdeki ilerici harekete çok pahasız.

Partimizin VIII. Kongresinde, dersler şöyle özetlenmiştir:

«İç harbin çıkması için fırsat verildi. Emperyalistlerinin yaptığı baskı ve Komitesi, çok yönlü ve karışık bir remedi. 1946 Şubatında Merkez Komitesi boykot etmeye ve silâhlı ayaklanma devrim krizi başlamış oldu. Demokrasimiz, işçi sınıfının çoğunluğunun orta tabaka tekrar işçi sınıfının emel normal yolla ülkenin demokratik gelişmesini istiyordu. O zaman, bütün şartlar müsaitti. Güdülecek

silâhlı ayaklanmaya kalkmamak, demek, Marksizme ve devrime karşı ayaklanmaya ne zaman girişileceğini zamanın nasıl yönetileceğini bilmek, meseledir.

Ek tirmiyorsa, veya girişilen silâhlı girişiyorsa, devrimci güçleri vaktinde iz; saflarımızı yeniden sıklaştırıp anan devrim safhasından hemen arı yeni ortam içinde kuvvetlen- parak, yeni kazançlar elde etmek eliyiz.

ya bu sebebin sonucu olarak, de- ucaak uyduramadıkları, barışçı sa- vaktinde karar veremedikleri za- keli bir duruma düşer. Dünya ko- playlar çok olmuştur.

udur: *Komünist partileri, silâhlı amamlamadan girerlerse, ve bütün i savaşa atılacağı anı doğru ve tam evrimin gelişmesine büyük bir zarar*

da böylesine, iki yönlü büyük bir da değişmiş olan yeni durumu de- ğuluğunu etrafında toplıyabilecek li; gereken hazırlıkları yapmadan, n bundan derhal faydalanmasını in sekte görüş ve tutumlarından birinci esas ve ikinci önemli hata, bahalıya mal oldu.

bu devreden çıkarılan sonuç ve

arıyan kralcı çevrelerin ve İngiliz şartları içinde, partimizin Merkez durumu doğru olarak değeriendi- omitesi II. Plenumunda, seçimleri nmaya karar verildi. Böylece, bir krası ve bağımsızlık savaşında par- desteğini kazanmıştı. Köylülerle trafında toplanmıştı. Halk barışçı hayata dönmesi programının ger- bu programın gerçekleşmesi için tek doğru politika, bütün güçleri

seçimlere katmayı gerektiriyordu. Bu hareket, partinin ve EAM'in etkilerini kuvvetlendirmiş, halkla bağlarını sıklaştırmış, ve onlara daha olumlu imkânlar kazandırmış olurdu. Bu şartlar içinde iki ihtimal mevcuttu: ya halk kitlelerinin baskısıyla normal bir gelişme sağlanacak; ya da İngiliz emperyalistleri ile kralcı çevreler bu normal gelişmeye engel olmaya kalkışacaklardı; bu takdirde halk, tek çarenin silâhlı ayaklanma olduğunu anlayacak ve buna kendi tecrübesi sonucunda inanacaktı.

Parti önderleri, halkın düşünce ve hisleri ile, ülkenin içinde bulunduğu yeni durumu doğru olarak değerlendiremediler; barışçı şartların savaş şekillerini denemeden, ve halkı silâhlı ayaklanmanın zaruretine inandırmadan, İngiliz emperyalistlerinin oyununa düştüler, silâhlı çatışmaya sürüklendiler. Seçimlerin boykot edilmesi tamamen hata idi. Bu tutum, partimiz ve bütün demokratik hareket için çok ağır sonuçlar doğurdu.

İkinci büyük hata da, silâhlı ayaklanmaya karar verdikten sonra da, parti önderlerinin, bu silâhlı savaşı yeter derecede teşkilâtlandırmak için gerekli olan hazırlıkları yamamaları, tedbir almamalarıdır.»

Bütün bunlardan sonra, Lenin'in: «Devrim bir oyun değildir; onunla oynamaya gelmez; komünistler, her durumda, her mücadele şeklinde geniş halk kitlelerinin desteğini kazanmak zorundadır» sözünün doğruluğunu daha iyi anlıyoruz. Komünistlerin uyguladıkları savaş şekli ne olursa olsun, onun, muhakkak, geniş kitlelerle partinin bağlarını kuvvetlendirmeye yardım etmesi lâzımdır. Komünist partileri, bu bağları gevşetebilecek savaş şekillerinden dikkatle sakınmalıdır.

Bilindiği gibi, İkinci Dünya Harbinden sonra, Yunanistandan başka bazı ülkelerde de işçi sınıfı silâhlı savaflara kalktı. Bu savaşlar, bazı yerlerde başarılı oldu, bazı yerlerde başarısız. Bu tecrübeleri toplu bir şekilde incelemek, bunlardan dersler çıkarmak, çok faydalı olur.

Çeşitli savaş şekillerinin mevcudiyeti, bu savaş şekillerinden birinin ötekilerini kullanılmaz hale getirmesi demek değildir; tersine bunlar bağdaştırılabilir.

İşçi sınıfının barışçı savaş şekilleri arasında grevler, mitingler ve gösteriler daima önemli bir yer almıştır. Bunların etkileri azalmadığı gibi, gittikçe artmakta ve ülkenin siyasi hayatına gittikçe daha çok tesir etmektedir. Yunan Komünist Partisi, bu cins savaş şekillerinin milletlerarası işçi hareketindeki sayısız örneklerini, bu alanda edinilmiş zengin tecrübeleri incelemeyi kendisine ödev saymaktadır. İşte birkaç örnek: 8 Temmuz 1960'da, İtalyada faşizm tehlikesine set çeken ve gerici Tambroni hükümetini deviren kitlevi gösteriler ve genel grev; 1961 Aralığında ve 1962 Şubatında, Fransada, 12 mil-

yon kişinin katıldığı iki genel grev. Bu grevler, Fransız halkının Cezayirde barış isteğini ortaya koyarak, OAS'çilerin plânlarını suya düşürdü ve kahraman Cezayir halkının kurtuluş savaşını zaferle sona erdirmesine yardım etti.

Ülkemizde son zamanlarda olup biten değişimleri ve olayları da inceleyip, bunlardan gerekli sonuç ve dersleri çıkarmamız lâzımdır. Bilindiği gibi, İkinci Dünya Harbinden sonra, yabancı emperyalistler, kendilerine uşaklık eden, ülkede terör ve polis rejimi kuran, sağcı ERE hükümetlerini Yunan halkına zorla dayattılar. Son ERE hükümeti, 1961-de hileli seçimler yaparak, Parlâmentoda büyük bir çoğunluk sağladı. Yunanistan Komünist Partisi, yabancılara uşaklık eden bu rejimin, halk yığınlarının savaşının gelişmesine yol açan kitle gösterileriyle devrilebileceğini ısrarla belirtmiştir. Nikekim, başlıyan rejim buhranı, ERE hükümetinin düşmesi, İkinci Dünya Harbinden bu yana Yunanistanda görülmemiş derecede geniş kitle hareketlerinin ve halk savaşının başarılı sonuçları olmuştur. Diğer halk tabakalarının hareket ve gösterileri bir yana, Yunanistanda sadece 1963 yılında, grevlere katılan işçilerin sayısı bir milyona yükselmiştir. Kitlevi siyasi gösteriler, ülkenin bütün bölgelerine yayılmıştır. Bu gösteriler, barış savaşçısı Grigorios Lambrakis'in öldürülmesini protesto eden ve 500.000 i aşan kitlenin Atina sokaklarındaki gösterileriyle en yüksek noktasına varmıştır.

Burada çok büyük önem verdiğimiz bir olayı belirtmeliyiz: Neo-faşist bir devlet cihazına dayanmasına, Parlâmentoda çoğunluğu elinde tutmasına rağmen, iktidardan atılan sağcıların bu yenilgisi silâhlı savaşlarla olmadı, tam aksine, halk yığınlarını içine alan, ve Parlâmento içi savaşlarla birleşen geniş halk yığınlarının devamlı, ısrarlı, tek cephe savaşları sayesinde oldu. İkinci önemli olay da, bu savaşlarda solcuların baş rolü oynamış olmalarıdır. Bu gerçeği, diğer bütün partilerin önderleriyle birlikte herkes kabul etmektedir.

Bütün bu savaşlar, Karamanlis hükümetini çökertti ve gerici rejimi oldukça sarstı. 3 Kasım 1963 de yapılan seçimler, halk savaşının geliştirdiği değişimleri kuvvetlendirdi, ve bu esaret rejiminin buhranını daha da derinleştirdi. Yunan komünistleri, bu olayları iyice incelemeye, bu olayların nasıl organize edilmiş ve yönetilmiş olduğunu, yapılan hata ve eksiklikleri, kayıpları ve kazançlarını boyuna öğrenip anlamaya çalışmalıdır. Bu hareket, harpten sonra, memleketimizdeki en önemli barışçı kitle hareketidir. Doğurduğu sonuçlar memleket ölçüsünde büyük bir önem taşımaktadır. Bu olaylardan edindiğimiz tecrübeler ve bundan çıkardığımız dersler bizim için olağanüstü değerdedir.

İkinci Dünya Harbinden bu yana, siyasi grevlerde ve diğer kitle hareketlerinde, özellikle genel siyasi grevlerde, büyük bir gelişme gör-

mekteyiz. Harpten evvel bu çeşit grevlerin sayısı azdı. Zamanımızda ise, sayıları her yıl artıyor.

1905 Rus Devrimi, bir yandan kitle grevlerinin gücünü, önemini ortaya koydu; öte yandan da, devrim güçlerinin, düşmanlardan daha güçlü olması gerektiğini, aksi takdirde bu kitle grevlerinin başarıya ulaşma şansı olmadığını gösterdi. Lenin o zaman şunları yazmıştı: «Hareketimizin bugünkü döneminde, genel siyasi grev, tek başına bir savaş vasıtası olmaktan ziyade, silâhlı ayaklanmaya yardımcı bir vasıta olarak kabul edilmelidir.»

1905 Devrimi ortamında, genel siyasi grevlerin silâhlı ayaklanma şeklinde genişlediğini belirten Lenin, başka bir ortamda, barışçı genel grevlerin, gericiiler üzerinde işçilerin zaferini sağlayabileceğini söylemişti.

Lenin'in belirttiği gibi, bu zaferin başlıca iki şartı vardı: Devrimci halkın güçlü, teşkilâtlı, savaş azminde olması; gerici hâkim çevrelerin orduyu halka karşı kullanamaması . . . «Askerlerin silâhlarını bırakmaları, halka karşı silâh kullanmamaları, şu veya bu ortamda, barışçı genel grevleri bile zafere götürür.»

Genel siyasi grevlerin zaferi için, Lenin'in gerekli saydığı şartlar, bugün, bazı kapitalist ülkelerde olgunlaşıyor. Olgunlaşmakta olan bu şartlar şunlardır: 1. İşçi sınıfının, şehir ve köylerdeki geniş emekçi yığınlarının gücü, teşkilâatlanma derecesi, savaş hazırlığı ve isteği bugün çok gelişmiştir. 2. Komünistlerin ordu saflarında sürekli olarak yaptıkları açıklama ve uyarma faaliyetinin sonucu olarak, bugün silâhlı kuvvetlerin, gerici hâkim çevreler için, halk hareketlerini ezmede güvenilir bir dayanak olması imkânları daralmıştır. 3. Nihayet, sosyalist dünyanın ve bütün ilerici güçlerin kuvveti, emperyalistlerin, başka ülkelerde, aksi-devrim hareketleri hazırlamalarını gittikçe zorlaştırıyor.

İşte, bütün bunların sonucu olarak, genel grevlerle diğer politik kitle hareketleri, neo-faşist saldırılarını durdurmak, demokrasiyi sağlamak (Yunanistanda olduğu gibi), ya da iktidarın işçilerin eline geçmesini sağlamak yolunda, zamanımızın çok önemli, barışçı bir savaş silâhı oluyor.

Sayılan örneklerin gösterdiği gibi, son yılların tecrübelerinden, işçi sınıfının bu klâsik savaş şeklinin, artık sadece proletaryanın kullandığı araç değil, *bütün halkın savaşında* faktör olmaya başladığını görüyoruz. Genel grevlerle diğer politik kitle hareketleri, halkın öteki tabakalarını, memurları, köylüleri, şehir orta tabakaları ile şehir küçük burjuvazisinin diğer zümrelerini, gençleri, öğrencileri, kısacası, tekerci burjuvazinin politikasından hoşnut olmıyan bütün unsurları da kendine çekiyor. Genellikle, bu grevler, her sınıf ve tabakaya mensup halk kitlelerinin ekonomik ve politik istekleriyle birleşiyor. Şartlar elverişli olduğu zaman, bu genel grevler yoluyla,

ücret artırımlarından mevcut sosyal-politik rejimde köklü değişimlere kadar çok çeşitli, olumlu sonuçlar sağlanabiliyor. Emekçiler, genel siyasi grevleri, yalnızca ekonomik isteklerini veya iç politika alanında değişim isteklerini kabul ettirmek için değil, burjuva devletin dış politikasının değiştirilmesi için de kullanıyorlar. Grevler, barış, silâhsızlanma, yabancı askeri üslerin kaldırılması, sömürge savaşlarına son verilmesi, yeni bir dünya harbini önleme yolunda yürütülen savaşlarda, çok önemli bir rol oynuyor.

Bütün bunlar bize şunları gösteriyor ki, devrimci Marksistler, bilindiği gibi, eskiden devrim buhranı zamanında genel grevlere, devrimin eşiğinde kitleleri seferber etme aracı ve silâhlı ayaklanmaya bir başlangıç olarak bakıyorlardı. Bugün ise, genel siyasi grevle, demokratik ve ilerici reformlar sağlamak imkânını da görüyorlar. Bazı partiler, İspanya Komünist Partisi gibi, gerici faşist rejimi devirip yeni demokratik bir sistem kurma imkânını, genel milli siyasi grevler yolunda görüyor.

Devrimci mücahitler ordusu yaratma meselesi

Devrimci hareketlere katılan her sınıf ve sosyal tabakanın, spesifik amaç ve ödevleri olduğu gibi, ayrı savaş metodları ve araçları da vardır. Yine her sınıf ve sosyal tabakanın, sosyal özelliklerine, geleneklerine ve amaçlarına uygun düşen teşkilâtları vardır. Komünist partileri özellikle bu teşkilâtlara önem veriyor.

Dünya devrim ordusunda en önemli rol işçi sınıfına, özellikle, ileri kapitalist ülkelerin, saflarında 200 milyon işçi ve müstahdemi toplanan işçi sınıfına düşüyor. Bu ordunun gücü yalnız sayısından değil, teşkilâatlanmış olmasından ileri geliyor. Bu ileri kapitalist ülkelerdeki işçiler, kapitalist dünyadaki 90 milyon sendika üyesinin büyük çoğunluğunu teşkil ediyor. İşçi sendikaları, emekçilerin başlıca kitle teşkilâtıdır. Komünistler bu teşkilâtlarda faal bir rol oynamayı kendilerine baş ödev bilmektedir. Yunanistandaki son politik gelişmeler, sendika hareketlerine geniş ufuklar açıyor. Bu alandaki savaş, polisin sendikalara baskısını yok etmek, sendika hareketimizde normal demokratik kuralları canlandırmak, sendikaları işçi sınıfının menfaatlerini gerçekten savunan, savaşkan bir kitle teşkilâtı haline getirmek için yürütülüyor.

İşçi sendikaları içinde, komünistlerin yaptıkları çalışmalar çok büyük başarılar sağlamıştır. İkinci Dünya Harbine kadar, genellikle Yunanistandaki sendika hareketleri, sosyal-reformistlerin etkisi altında idi. Fakat son yıllarda bu durum değişmiştir: Gerek sendika üyelerinin büyük bir kısmı arasında, gerek çeşitli sendikalarda ve gerekse bunların milli çaptaki teşkilâtlarında devrimci bir tutum görülmektedir. Gayet akıllı, gerçekçi bir siyaset yürüten, çekici gücü

günden güne artan «115'ler Koordinasyon Hareketi» ne, son zamanlarda 108 sendikanın katılmış olması, bizim için çok önemli bir olaydır. Bu olay, ileride bütün sendikaları birleştirecek bir kongrenin başarı olanaklarını artırıyor.

Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sendikaları, bir yandan ücret artırımını, daha kısa bir işgünü, işsizliğin ortadan kaldırılması ve sosyal sigortaların genişletilmesi uğrunda savaşıırken, bir yandan da daha geniş bir programla ortaya çıkıyorlar. Bu programda, iktisadi isteklerin çözümü, temel sosyal ve politik meselelerin çözümüne bağlanarak ortaya konuluyor.

Sendika hareketleri, dünya emekçilerinin milletlerarası dayanışma gücünü arttırmada da önemli bir rol oynuyor. Yunan işçi sınıfı, anti-demokratik bir rejime karşı gayet zor şartlar içersinde savaşıırken, bu dayanışmanın faydasını daima görmüştür.

Kapitalist tekeller sadece işçi sınıfının menfaatlerini çiğnemiyor; köylü, aydın, esnaf, küçük ve orta sanayiciler, milli burjuvazi gibi halkın diğer tabakalarına da zarar veriyor, onları eziyorlar. Yunanistanın Ortak Pazara girmesiyle, geleceği gittikçe kararan bu çeşitli halk tabakaları, yabancı sermayenin öldürücü baskı ve rekabeti karşısında toparlanıyor, savaşıyor, ve toplumun en devrimci sınıfı olan proletaryanın yardımına ihtiyaç duyuyor, bu yardımı arıyor. Bu yeni güçlerin işçi sınıfı etrafında toplanması, tekelci kapitalistlere karşı savaş alanında, komünistleri yeni savaş şekilleri bulmaya zorluyor. Bu şekiller, çeşitli halk tabakalarının genel düşman tekelci sermayeye karşı yürüttükleri ortak savaşa en uygun düşebilecek savaş biçimleri olmalıdır.

İşçi sınıfının yürüttüğü devrimci savaşların müttefikleri arasında, komünist partilerinin en çok önem verdiği sınıf, *köylü sınıfıdır*. Tekeller yüzünden mahvolmak tehlikesi altındaki milyonlarca köylü, özellikle orta ve küçük köylüler, haklarını savunmak için, işçi sınıfı ile birlikte savaşmanın, proletaryanın devrimci savaş şekil ve motodlarını benimsemenin zorunluğunu gittikçe daha fazla anlıyorlar.

Son yıllarda, çeşitli ülkelerde olduğu gibi, Yunanistanda da, köylülerin, polisle kanlı çarpışmalara kadar giden grevleri, mitingleri, şehirlere yürüyüşleri, yolları almaları gibi tek cephe kitle hareketleri başlamıştır.

Komünistler, köylü sınıfının, bütün toprak emekçilerinin menfaatlerini savunuyor, savaşlarını örgütleme ve düzenleme işinde onlara yardım ediyor, onlara şehir emekçilerinin etkili yardımını sağlıyor, bütün emekçiler arasında hareket birliğini yaratıyorlar.

Köylü sınıfının kullandığı savaş şekilleri arasında, *kooperatif hareketine* özellikle büyük bir önem vermek gerek. Gerek bizim, gerekse diğer bütün kardeş partilerin tecrübelerine göre, tarım

kooperatifleri emekçi köylülerin elinde olursa, mücadelenin diğer bütün şekilleriyle beraber köylerde tekellere karşı yürütülen savaşa çok etkili bir silâh olabilir.

İtalyan yoldaşlar, kooperatif hareketini, tekeller üzerinde bir kontrol kurulması ve toprak reformu için yürütülen savaşa sıkı sıkıya bağlıyorlar. Köylüler arasında, öteden beri kullanılan bir teşkilât şekli olan kooperatifçilik, böylece, bazı şartlar altında, daha geniş, yepyeni bir öz kazanabiliyor.

Proletaryaya mahsus olan teşkilât şekilleri, köylüler arasında gittikçe daha çok yayılıyor. Fransada, şarap, mısır, süt, tütün üreticileri sendikaları kurulmuştur. Italyada, C.G.I.L. (İtalyan İşçi Sendikaları Konfederasyonu) üyesi olan Yarıcı-Ortakçılık Federasyonu, köylü hareketinde önemli bir rol oynuyor. Devrimi tamamlamak ve halk kitlelerinin hayati menfaatlerini korumak için savaşan Endonezya Köylü Birliği milyonyarca üye toplamıştır. Yunanistanda da Köylü Cemiyetleri vardır.

Köylerde mesleki teşkilâtların gelişmesi, işçilerle köylüleri birbirine yaklaştırıyor, işçi sınıfının savaş metodlarını, köylülerin daha etkili bir şekilde uygulamalarına yardım ediyor.

Komünist partileri, öte yandan, *memurlar, esnaf ve şehir orta tabakaları arasında sürekli bir faaliyet yürütüyorlar*. Faaliyetleriyle devrimci harekete yeni kitlevi savaş şekilleri getiren, ve bütün ilerici güçlerin hareket birliğini tamamlayan kadınlar, gençler gibi bazı halk tabakaları, bugün büyük bir güç temsil etmektedir. Heyecanlı, savaşçı Yunan gençliği, mücadelenin ön safındadır. Gençlik bu mücadeleye, kendi devrimci heyecanını, ateşini aşıyor.

İşte, bütün bunlardan dolayı, bugün komünist partilerinin taktiğinin özelliği, devrime katılan bütün sınıflarla tabakaların ve onların mesleki, politik ve sosyal teşkilâtlarının hareketini birleştirmek ve ahenkleştirmek olmalıdır.

Bu yeni şartlarda *parlâmento içinde savaş* da özel bir önem kazanıyor. Lenin'in dediği gibi: «Batı Avrupa ve Amerika komünistleri oportünist ve kariyerist olmıyan, yeni, fevkalâde bir parlâmentarizm yaratmayı öğrenmelidirler... Bu alanda komünistlerin ödevi, gittikçe çeşitlenen, sosyal hayatın bütün alanlarına daha fazla yayılan, bağlanan, ve *burjuvazinin elinden her gün yeni bölgelerin, yeni dalların kazanılmasını sağlayan pratik ödevlerin gerçekleştirilmesi üzerinde çalışmak olmalıdır.*»

Nitekim bugün, bazı ülkelerde, işçi ve komünist partileri, daha elverişli yeni imkânlardan faydalanarak, ve 1960 Moskova Bildirisindeki tezlerden ilham alarak, emekçilerin menfaatlerini savunan, onların savaşına yardım eden bir parlâmentarizm yaratmaya çalışıyorlar. Komünistlerin il belediye teşkilâtlarındaki faaliyetleri için de aynı şey söylenebilir.

Eskiden, nispeten az sayıda olan komünist milletvekilleri, parlâmentoda, ancak burjuva hükümetlerinin gerici politikasını açığa vurabiliyorlardı. Bugün ise, birçok ülkede, parlâmento dışındaki kitlelere dayanan, önemli politik bir güç teşkil eden, kalabalık milletvekili grupları var. Bunlar, başka gruplarla birleşebiliyor, etkili bir muhalefet yapabiliyor, devrimci gelişmeyi kolaylaştıran demokratik kanunların çıkmasını, devrimci sürecin gelişmesini kolaylaştırıyor, sağlayabiliyorlar. Komünist partilerinin parlâmento içindeki savaşları, diğer savaş şekilleriyle birleşince, köklü reformları, toprak reformunu, sanayiın devletleştirilmesini, işçilerin üretim üzerindeki kontrolünü, demokrasinin genişletilmesini içine alan geniş plânların gerçekleşmesi için olumlu imkânlar sağlıyor.

Legal ve illegal savaş şekilleri

Komünist hareketi, daha ilk gününden, gerici sınıfların, komünist partilerini ezme, yoketme davranışlarına karşı koymaya mecbur olmuştur. Komünist partilerinin hemen hepsi, illegalliğin çetin yollarından geçmiştir. Bugün bile, kapitalist dünyadaki komünist partilerinin hemen yarısı hâlâ illegaldir, çoğu korkunç bir terör altındadır. İşte bu yüzden, kapitalist ülkelerdeki komünist partileri, legal ve illegal bütün savaş şekillerini kullanmayı öğrenmek zorundadır.

Partinin, illegal çalışmasında başarıya ulaşmanın baş şartı, legal ve illegal bütün savaş şekillerini mükemmel bir şekilde, beraber kullanmayı bilmektir. Yalnızca, illegal savaş şekilleriyle yetinmek, ilkönce partinin kitlelerle bağını koparır, arkasından da, partiyi başarısızlığa götürür, küçük bir konspiratör grupu durumuna düşürür. Lenin'in dediği gibi: «... İlegal savaş şekilleriyle *bütün* legal şekilleri birleştirmeyi bilmiyen devrimciler, pek kötü devrimcilerdir.»

Eskiden, devrimci ve ilerici güçler zayıf iken, gerici çevreler bazı komünist partilerine çok ağır darbeler vurabiliyor, hattâ bazı hal-lerde, bu partilerin bütün faaliyetini felce uğratiyordu. Örneğin, Yunanistanda Metaksas diktatörlüğü devrinde, ve faşizmin hâkim olduğu bazı Avrupa ülkelerinde görüldüğü gibi...

Fakat İkinci Dünya Harbinden sonra meydana gelen derin değişmeler, *anti-komünizmin güçlerini ve baskı imkânlarını oldukça azaltmıştır*. Gerici çevrelerin saldırıları, bütün dünya halklarında git-tikçe daha çok kuvvetlenen hiddet ve tepkiler yaratıyor.

Öte yandan, *kitleler arasında legal çalışma imkânları çok artmıştır*. En aşırı gericiliğin hüküm sürdüğü ülkelerde bile, halkların savaşı, gerici çevreleri bazı özgürlükler tanımaya ve kitle teşkilâtlarının

varlığını kabul etmeğe zorluyor. Hattâ, gerici idarecilerin, kend: kontrollerinde kitle teşkilâtları kurmaya yeltendikleri de oluyor.

Komünistler, emekçilerin kitle teşkilâtlarında çok büyük bir faaliyet gösteriyorlar. Burjuva hükümetlerinin yasaklayıp sürekli bir baskı ve terör altında tuttuğu Yunanistan Komünist Partisi, kitlelerin desteğiyle, her alanda ve bütün emekçi teşkilâtlarında faaliyet gösteriyor. Bu durum, burjuva hükümetlerinin partiye bir lûtfu değildir. Bu durum, adım adım yürütülen çetin savaşlarla elde edildi. Elde edilen bu başarı, partimiz tamamen serbest oluncaya kadar, gayet ustalıkla ve akıllıca yürütülecek çetin savaşlar sayesinde, daha da büyüyebilir, sağlamlaşabilir.

Bütün vatansever güçleri tek cephede toplama program ve taktiğine dayanarak, (bu taktik, bütün legal imkânları kullanabilecek, legal hareketle illegal hareketi birleştirmesini bilecek taktiktir) ve mümkün olan bütün şekilleri (miting, gösteri, grev, toplantı v.s.) kullanarak kitle savaşını geliştirme, illegal şartlar içinde nispeten daha fazla görülen sekter eğilimleri eritmeye, legal imkânları artırmaya, geniş halk hareketlerini geliştirmeye en iyi çare ve araçtır. Tecrübe bunun mümkün olduğunu göstermiştir. Komünist partilerinin yönetmenliği altında, faşist kanunlara rağmen, grevler, gösteriler yapan İspanya, Portekiz ve başka ülkeler emekçilerinin gervleri ve güçlü kitle hareketleri gibi... Bazı ülkelerde, komünist partileri, illegal oldukları halde, seçimlere katılma olanaklarını buluyorlar. Komünist partileri, illegal şartlarda bile, legal çalışma yollarını bularak, halk kitlelerinin demokratik özgürlükler elde etmesini sağlıyorlar.

Yunanistan Komünist Partisi, bir yandan, kendi tecrübelerinden genel sonuçlar çıkarıyor, bir yandan da kardeş partilerin, özellikle İspanya, Batı Almanya, Portekiz ve Lâtin Amerika komünist partilerinin zengin tecrübelerini de büyük bir dikkatle inceliyor.

Bugün ortaya çıkmış olan yeni durum, partilerin illegal şartlardaki gelişme meselesine yeni şekiller getiriyor. Leninin parti kuruluşu prensiplerine dayanan her parti, bu meseleye, kendi ülkesindeki spesifik şartları gözönünde tutarak yaşıyor. Bugün, illegal çalışan birçok komünist partisi, geniş bir halk hareketini yönetecek *kitle partisi olma* ödevini yüklenmiştir. Bu yolda İspanya, Arjantin, Batı Almanya, Portekiz, Ürdün komünist partileri başarılı neticeler elde etmişlerdir.

Bu yeni şartlar içinde, komünist partilerini çalışamaz hale getirmek amacıyla en sinsi metodları kullanan sınıf düşmanlarının git-tikçe şiddetlenen davranışlarına karşı gelebilmek için, illegal komünist partilerinin her zamandan daha fazla tedbirli, dikkatli olmaları gerekiyor. Biz, Yunan komünistleri, milletlerarası tecrübeleri büyük bir önem vererek dikkatle incelerken, bu tecrübeleri aynen kopya

etmeye kalkmıyoruz; çünkü bu son yıllarda, partimizin yönettiği halk savaşları, Yunanistanda diğer ülkelerden farklı, özel bir durum yaratmıştır. Bu halk savaşları, sınıf düşmanlarının bizi halktan ayırma davranışlarını boşa çıkardı, ve halk hareketine büyük hamleler kazandırdı. Ülkemizin bu özelliğini hesaba katmamak, çok dar, dogmatik bir davranış ve büyük bir hata olur.

Milletlerarası dayanışmalar; baskıya, faşist ve anti-demokratik rejimlere karşı, demokrasinin savunulması, siyasi mahkûmların affı ve kurtuluşu için düzenlenen milletlerarası kampanyalar; politik baskının kurbanlarına, grevcilere yardım için para toplama hareketleri illegal komünist partilerinin savaşına paha biçilmez bir yardım sağlıyor.

Yunan halkının cesur savaşları ile milletlerarası dayanışma hareketleri, son haftalar içinde, 15—19 yıldır hapislerde çürüyen yüzlerce vatanseverin kurtuluşunu sağladı. Bu kampanyayı daha da şiddetlendirerek, hâlâ çeşitli bahanelerle hapislerde tutulan yüzlerce vatanseveri de kurtarmak mümkündür. Yunan halkı, demokrasi yolunda yürüttüğü savaşta, milletlerarası dayanışma hareketinden gördüğü büyük yardımı hiçbir zaman unutmayacaktır.

Ülkemizde demokratik bir rejim kurmak, ekmek, demokrasi, barış, sosyal ilerleme için halkımızın yürüttüğü savaş daha da geliştirmek, güçlendirmek isteyenlerin önünde yeni ufuklar, yeni imkânlar açılıyor. Fakat unutmamak lâzım ki, Yunan gerici çevrelerinin, Amerikan ve NATO-cu emperyalistlerin çıkardığı güçlükleri, engelleri yenmemiz, aşmamız gerekiyor.

16 Şubatta, Yunan halkı yine seçim sandıklarının başına gidecek. Gerici çevrelerin daha da büyük bir yenilgiye uğraması, şuurlu solcu güçlerin bu seçimlerden daha da kuvvetlenmiş çıkması, böylece 3 Kasım 1963-de elde edilen demokratik zaferin daha da genişlemiş ve kuvvetlenmiş olması için, Yunan Komünist Partisi bütün gücünü seferber edecektir.

Gerek bizim, gerek diğer kardeş partilerin önünde duran ödevlerin arzu edildiği şekilde yerine getirilmesi için, devrimci savaşların bütün şekillerini iyice bilmek ve kullanmak şarttır.

Kıbrıs halkı tam bir bağımsızlık istiyor

Ezekias Papaioanu

Kıbrısın bağımsız bir cumhuriyet olduğunu ilân eden Zürih Anlaşmasından bu yana dört yıl geçti.

O sıralarda, Kıbrıs Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletler Teşkilâtına üye oldu, ve Asya-Afrika halklarının dayanışma hareketlerinde faal bir rol oynadı. Kıbrıs Cumhuriyeti, nükleer silâh denemelerini kısmen yasaklayan Moskova Antlaşmasını kabul eden ilk devletlerden biridir.

Zürih Anlaşması Kıbrıs problemini çözmedi⁽¹⁾. Çözemezdi, çünkü bu anlaşma Kıbrıs halkının gerçek isteklerinin yankısı değil, emperyalistlerin *baskı ve dayatmalarının sonucu* idi. Kıbrısın iç durumundan, özellikle Türk ve Rum milli cemaatleri arasındaki anlaşmazlıklardan faydalanan emperyalistler, kendi çıkarlarına uygun bir çözüm şeklini dayattılar.

Bu anlaşmayla, İngiliz sömürgecileri, Kıbrısta 99 km² lik büyük bir alanda ve memleketin çeşitli bölgelerinin 32 noktasında askeri üslerini muhafaza etme hakkını ellerinde tuttular. Kendi askeri gayeleri için, ayrıca, Kıbrıs Cumhuriyetinin kara, hava ve deniz yol ve üslerini kullanma yetkisine de sahip oldular. Zürih Anlaşması Kıbrısta Türk ve Yunan askeri birlikleri bulundurulmasını kabul etti.

Adanın Rum ve Türk cemaatleri, bugün, müşterek düşmanları olan emperyalistlere karşı birleşmelidir. Emperyalistler, Kıbrısta, mahut prensiplerini, yani «parçala ve hükmet» prensibini uygulayarak, iki cemaat arasında daimi şiddetli çatışma kaynakları yarattılar.

Kıbrıs Anayasasında, demokratik olmıyan, pratikte gerçekleşemiyen ve çatışmalara sebep olan bazı maddeler var. Pratikte gerçekleşemiyen bu maddelerden biri, Adanın beş büyük şehrinde ayrı Türk belediyelerinin kurulmasıdır. Bir şehirde iki ayrı belediyenin bulunması, çeşitli şehir meselelerinin çözümünde güçlükler ve engeller çıkardı. Hayat bu ayrılmanın yersiz olduğunu gösterdi; çünkü meydana gelen anlaşmazlıklar neticesinde, bu beş şehirdeki belediye idareleri genel olarak yokedildi.

(1) «Barış ve sosyalizm problemleri» dergisinin 1962 yılı 3-ncü sayısındaki E. Papaioanu'nun makalesine bak.

Anayasaya göre, Parlâmentoda Türk azınlığının önemli meselelerde oy kullanması, — ki bu pratikte veto mânasına gelmektedir — meselelerin çözümüne engel oluyor. Bunun neticesi olarak, gayet önemli bir mesele olan gelir vergisinin oylanmasında, Türk temsilcileri aleyhte oy kullandıkları için, bugün Kıbrısta gelir vergisi diye bir vergi yoktur.

Anayasada yer almış antidemokratik maddelerden biri de şudur: Gerek devlet müesselelerinde, gerek polis ve orduda, Türk azınlığına, nüfus oranı dikkate alınmadan, tam iki misli daha fazla temsil hakkı verilmiştir.

Türk azınlığına karşı hiçbir düşmanlık duygusu beslemiyen Kıbrıs Rum cemaati, Türk cemaati ile her alanda işbirliği yapmaya, onun eşitliğine, haklarına saygı gösterip, bunları garanti etmeye hazırdır. Bu güne kadarki tecrübelerin gösterdiği gibi, Anayasadaki bazı maddelerin uygulanması pratikte eşitliği garanti etmiyor, tam aksine, çoğunluğun zararına olarak, azınlığa imtiyazlar bağışlıyor.

Emperyalistlerin eli

Emperyalistler, Kıbrıs halkını parçalamak ve iki cemaat arasında daimi çatışmalar kaynağı yaratmak için, Türk azınlığına bile bile bu imtiyazları tanıdılar.

Anayasada yer almış olan bu antidemokratik maddelerin düzeltilmesi, iki cemaat arasındaki bağları normalleştirebilir, ve emperyalistlerin zararına olarak, iki cemaatin işbirliği ve kardeşçe yaşaması yararına gereken şartları yaratabilir.

1963 Ağustosunda Cumhurbaşkanı Makarios, Kıbrıstaki Rum cemaatinin isteğine tercüman olarak, Anayasadaki antidemokratik maddelerin değiştirilmesini, Garanti⁽¹⁾ Anlaşmasının feshedilmesini istedi. Bu isteklerin gerçekleşmesi Kıbrıs halkına tam bir bağımsızlık ve kendi kaderine hâkim olma imkânını verecekti.

Cumhurbaşkanı Makarios, 1963 Aralık başında, Türk cemaatinin liderlerine, Anayasadaki 13 maddenin değiştirilmesi için tekliflerde bulundu. Bu teklifler şunlardı: Temsilciler Meclisinde Rum ve Türk milletvekillerinin farklı oylama sisteminin kaldırılması. Şehirlerde ortak belediyelerin kurulması. Ordu, polis ve devlet organlarında, nisbi temsil sisteminin kabul edilmesi. Ortak mahkemeler. Rum Avam Kamarasının kaldırılması. Cumhurbaşkanı ile Yardımcısına tanınmış olan veto hakkının kaldırılması...

(1) Zürih Anlaşmasına göre, İngiltere, Türkiye ve Yunanistan, Kıbrıs Cumhuriyetinin, kendi toprak bütünlüğünü, Adanın güvenliğini ve Anayasayı koruma sorumluluğunu üzerine almasına kefil (garantör) olmuşlardır.

Bu haklı ve doğru istekler, Adadaki ilerici emekçilerin partisi olan AKEL ile bütün Rum cemaati tarafından destekleniyordu.

Bu meselede karşılıklı konuşmalara yanaşmak istemiyen şoven Türk liderleri, Zürih-Londra Anlaşması ve Anayasada yapılacak herhangi bir değişikliği kesin olarak reddettiler, kanlı olaylara sebep oldular. Öte yandan, Türk hükümetinin bazı temsilcileri, Anayasayı ve Anlaşmayı yeniden gözden geçirmek cesareti gösterildiği takdirde, Adanın işgal edileceğini açıkça bildirmeye kadar gittiler. Londra ve Zürih Anlaşmaları ve Anayasa, ne referandum veya plebisit yoluyla, ne Kurucu Mecliste, ne de Parlâmentoda Kıbrıs halkının onayına sunulmuştu. Halkın onaylamasına sunulmuş olsaydı, muhakkak ki Kıbrıs halkı, gerek bu anlaşmaları, gerek bu haliyle Anayasayı kabul etmezdi. Bilindiği gibi, her memlekette, Anayasa, o memleketin iç meselesidir ve yalnız o memleketin halkını alâkadar eder. Anayasa ya plebisit, ya da temsilci bir organın sunmasıyla son olarak halk tarafından onaylanır. Kıbrıs Cumhuriyetinin Anayasası için böyle bir şey yapılmadı. Bu Anayasa halkımıza tepeden yabancılar tarafından dayatıldı.

Her Anayasada değişiklik yapılmasını kabul eden bazı maddeler vardır. Oysa, Kıbrıs halkı, kendi Anayasasında her hangi bir değişiklik yapma yetkisine sahip değildi. Dünyada hiçbir Anayasa, her hangi bir değişikliğe uğramadan, ilelebet kalamaz. Hele o Anayasa kendi halkı tarafından tartışılıp kabul edilmemişse...

Gerçek bu olunca, Kıbrıstaki Türk liderlerinin konuşmaya, anlaşmalara yanaşmıyan tutumlarından kimler yararlanıyor? Bu sorunun tek cevabı vardır: Emperyalistler. Amerika ile İngiltere hükümetleri, Kıbrıs Anayasasında, Londra ve Zürih Anlaşmalarında değişmeler istiyen Makarios'un beyanatını hiç hoş karşılamadılar. Kıbrıs Türk liderlerini teşvik eden emperyalistler, bu tutumu, kendi saldırgan niyetlerine tamamen uygun olduğu için destekliyorlar.

Makarios'un Anayasada ve Londra-Zürih Anlaşmalarında bazı değişmeler isteyişinin emperyalistler tarafından hoş karşılanmayışı, sadece bir siyasi tutum olarak kalmadı. Emperyalistler, Kıbrıs halkına baskı yaptı, kışkırtmalara girişti, ve bilinen son olayların patlamasına sebep oldular. Emperyalistler, Kıbrısın NATO'ya girmesini istiyorlar. Onlara göre, bu giriş, Kıbrıs meselesini çözmeye yetecektir. Kıbrıs halkının, kendi kaderini kendisinin tayin etmesi için giriştiği savaşları boğmaya çalışmış olan emperyalistler, bu çabalarına Birleşmiş Milletlerde de devam ettiler, halkımızın haklı isteklerine karşı oy kullandılar. Kıbrıs halkına Zürih Anlaşmasını dayatan emperyalistler, şimdi Adayı tamamen kendi avuçlarının içine almaya çalışıyorlar.

Emperyalistler Kıbrıs NATO'ya sokmağa muvaffak olurlarsa, Kıbrıs meselesi çözülür, fakat bu çözüm Kıbrıs halkının değil, emperyalistlerin yararına olur.

Kıbrıs halkının kendi kaderini kendisinin tayin etmesini, milli bağımsızlığını istiyen, ve Kıbrısın içişlerine her hangi bir yabancı müdahaleye karşı cephe alanlar, emperyalistler ve NATO ülkeleri değil, Sovyetler Birliği, sosyalist ülkeler, Afrika-Asya dayanışma hareketine bağlı ülkelerdir.

Anti-komünizmin arkasında neler saklıdır

Emperyalistlerin, Kıbrıs halkının kendi kaderini kendisinin tayin etmesine karşı giriştikleri baskı araçlarından biri de, anti-komünizm yaygaralarıdır. «Kıbrıs ikinci bir Küba olmak tehlikesi karşısında.» «Önümüzdeki seçimlerde iktidara komünistler gelecek!» «Komünist tehlikesi günden güne artıyor!» «Makarios komünistlerle işbirliği yapıyor!» yaygaraları, emperyalist propagandasının her günkü sahte, isterik sloganlarıdır.

«Komünist tehlikesi» ve anti-komünist yaygaraların arkasında, emperyalistlerin titizlikle saklamak istedikleri bölücü niyetleri var. Bu niyetler, Kıbrıs halkını aldatarak, yanıltarak, birliğini parçalamak, ve böylece Londra-Zürih Anlaşmalarında ve Anayasada her hangi bir değişiklik yapılmasını önlemek, Kıbrıs halkının kendi kaderini kendisinin tayin etmesine engel olmak; Adanın bir nükleer üs haline getirilmesini tamamlamak; Kıbrıs halkını gerçek dostlarından, yani sosyalist ülkelerle, Afrika-Asya ülkelerinden ayırmak, yalnız bırakmaktır.

Emperyalistler, anti-komünizm propagandasıyla, Adadaki ekonomik ve politik durumlarını kuvvetlendirdiler. Son zamanlarda, Kıbrısa yabancı tekелci sermaye akmaya başladı. Amerikan Forest Petrol Şirketi, Orta Doğu ülkelerine emperyalistlerin dayatmış olduğu şartların benzerleriyle, Kıbrısta petrol arama ve işletme hakkını ele geçirdi. «Britisn-American Tobacco Co and Craven A» şirketi, Kıbrısta tütün endüstrisine tamamen hâkim oldu. Yabancı tekелci şirketler, Kıbrısta bir petrol rafinerisi ile bir suni gübre fabrikası kuruyorlar. İngiliz «Portland-Cement» şirketi bir çimento fabrikası kurdu. 1925 yılından beri Adada pirit çıkaran Amerikan KME maden şirketinin net kazancı, 1962 de tam 66 milyon sterline ulaştı. Bir İngiliz-Hollanda kimya sanayii şirketi, Kıbrısta yıllardır kendine büyük kazançlar sağlıyor.

Adadaki askeri üslerine sağlamca yerleşen Britanya emperyalizminden başka, Amerikan ve Batı Alman emperyalistleri, Adada büyük bir faaliyet gösteriyorlar. Kıbrısta, Amerikalıların, İngiliz

hâkimiyeti zamanında kurdukları ve casusluk için kullandıkları üç dinleme radyo istasyonları var.

Bugün Adada «ATL» rumuzlarını taşıyan (yani: American temporary licence — Geçici Amerikan lisansı) binden fazla özel araba var. Bu arabaların Kıbrıs sokulmasına hükümet izin vermiş değildir. Kendi kendilerine izin veren Amerikalılar, Kıbrıs hükümetine hiçbir vergi ödemiyorlar. Amerikan Altıncı Filosu sık sık limanlarımıza uğrayıp gövde gösterileri yapıyor. Amerikan «Barış Ordusu» da birkaç aydır Kıbrısta büyük faaliyet gösteriyor.

Ekonomik meseleler

Kıbrıs Cumhuriyetinin kuruluşundan bu yana, halkımızın fedakârca çalışması ve savaşı sayesinde, çeşitli sulama tesisleri yapıldı, toplumsal önemde birçok inşaat tamamlandı, işsizlik azaldı. Fakat iktisadi geriliği ortadan kaldırmak için yapılması gereken daha çok şey var. Kıbrısın köy ekonomisinde gelirleri arttırmak için, geniş sulama tesislerine, yağmur suları ile yeraltı sularını toplıyacak barajlara, suların daha rasyonel şekilde kullanılmasını sağlayacak kanunlara ihtiyaç vardır.

Büyük toprak sahiplerinin arazileri, topraksız ve az topraklı köylülere dağıtılmalı, köylülerin borç ve kredi meseleleri çözülmeli, ve tarım ürünlerinin değerlendirilmesiyle, bunların nakil ve satışı köylülerin yararına bir sisteme bağlanmalıdır.

Kıbrısta milli bir sanayi kurulmalı, bu sanayi yabancı tekellere karşı korunmalıdır. Bugün Kıbrıs, yabancı tekellerin elindeki sanayi değil, milli Kıbrıs sanayii gerektir. Bu iki sanayi şekli arasında muazzam fark vardır. Milli sanayii geliştirirsek, Kıbrıs halkının yarattığı bütün değerler Adada kalacaktır. Oysaki bugün yabancı tekeller, Kıbrıs halkının sırtından vurdukları kazançları harıl harıl dışarıya çıkarıyor, ve bütün ekonomik hayatı kontrolleri altında tutuyorlar. Bu olay çok önemli politik sonuçlar doğuruyor. İşte, bütün bunlardan dolayıdır ki, yabancı tekeller ve onların çıkarlarını savunan emperyalist devletler, Kıbrıs halkının tam milli bağımsızlığa kavuşma savaşını boğmaya çalışıyorlar.

Milli ekonomi ve sanayi alanında yürütülecek doğru bir politika yabancı sermayenin yolunu kapatabilir ve bu meselenin çözümünü Kıbrıs halkına bırakır. Ekonominin gelişmesi için gereken sermaye, düşük faizli ve uzun vadeli yabancı krediler şeklinde sağlanabilir. Ve bu cinsten sermayeler, zamanla, Kıbrısın öz sermayesi olur. Böyle bir durum, yabancı vurguncu tekellerin Kıbrısın tabii servetlerini sömürmesine son verir. AKEL Partisi ile diğer bütün demokratik hareket, Kıbrısta böyle bir politikanın uygulanması için savaşıyorlar.

İngiliz hükümeti Ortak Pazara girmek müzakerelerinde bulunurken, Kıbrıs hükümeti de bu pazara girmek için teşebbüse geçti.

Kıbrısın Ortak Pazara katılmasına gerekçe olarak, şöyle deniliyordu: İngiliz piyasası, Kıbrısın ürünleri için en iyi bir piyasadır. İngiltere Ortak Pazara girince, bu piyasayı kaybetmemek için, bizim de girmemiz lâzımdır. Ortak Pazara girersek, köy ekonomisi ürünlerimizi o zaman 200 milyonluk bir piyasaya sürmek imkânına kavuşacağız. Bu imkân sanayiimize büyük gelişmeler sağlar.

İngilterenin Ortak Pazara girme teklifi reddedilince, Ortak Pazar meselesi Kıbrıs için âcil bir mesele olmaktan çıktı. Buna rağmen, Kıbrısın Ortak Pazara katılmasıyla doğacak ekonomik ve politik sonuçların, ne kadar korkunç olabileceğini iyice gözönünde tutmak lâzım. Bu sonuçlar neler olabilir?

1. Bugün hâlâ bağımsızlığına tamamiyle kavuşamamış olan Kıbrısla Ortak Pazar ülkeleri — ki bunlar NATO ülkeleridir — arasındaki denge tamamen Kıbrısın aleyhinedir.

2. Kıbrıs köy ekonomisi geri kalmış olan az gelişmiş bir ülkedir. Mevcut küçük çaptaki sanayii ile el sanayii hem zayıftır, hem de tam kapasiteyle çalışmıyor. 1960 yılında, milli gelir, 1950 sabit fiyatlarıyla 52,8 milyon sterling, yahut bugünkü fiyatlarla 78,4 milyon sterling idi. 1959 da, milli gelirin % 25,4-ü köy ekonomisinden geliyordu. 1960 da, bu oran % 23,3-e indi. Sanayiın milli gelirdeki payı ise, 1959 da % 13, 1960 da % 12,5 idi.

Kıbrısın başlıca köy ekonomisi ürünleri narenciye, üzüm, sebze, tütün, şarap, kaşer peyniri v.s. dir. İngiltere bu ürünlerin baş müşterisidir. 1961 resmi istatistiklerine göre, köy ekonomisi ürünleri, içki ve tütün ihracatı 6,581,192 sterling tutmuştu. Bu tutarın % 65 i (yani 4,277,773 sterling) İngiltereye yapılmıştı.

Yine 1961 de, Kıbrısın Ortak Pazar ülkelerine yaptığı ihracatın tutarı 5,815,400 sterling idi. Bunun 5,518,044 sterlingi, bu ihracatın başlıca maddelerini teşkil eden çeşitli maden cevherleri tutarıdır. Ortak Pazara girmekle, bu ihraç maddelerinin Ortak Pazar ülkelerine satışı işinde bir değişiklik olmayacaktır. Çünkü bugün Kıbrısın bu ihraç maddeleri zaten bu ülkelere gümrüksüz girmektedir.

Halbuki, Ortak Pazar memleketlerinin Kıbrıstan ithal ettikleri köy ekonomisi ürünlerinin değeri ancak 297,356 sterlingi bulmaktadır.

İngiltere, Kıbrıs köy ekonomisi ürünlerinin en büyük alıcısıdır. Fakat diğer taraftan Kıbrıs, İngiltereden, kendi sattığı malların 3 misli tutarında çeşitli sanayi malları ithal ediyor. İngiltere Kıbrısa daha müsait şartlar ve fiyatlar sağlamıyor.

Kıbrısın köy ekonomisi ürünlerine piyasa bulma işi, Ortak Pazara girmekle değil, bütün ülkelerle, özellikle eşitlik temeline dayanan ticari anlaşmalar yapacak ülkelerle, ticaret bağları kurmakla çözülebilir. Son iki yıl içinde, sosyalist ülkeler, karşılıklı anlaşmalar yoluyla, Kıbrıstan 2 milyon sterling tutarında mal almışlardır.

Kıbrısın Ortak Pazara girmesi yalnız ekonomisine değil, bağımsız bir politika yürütmesine de öldürücü bir darbe indirir. Bunu halkımız anlamış olduğu içindir ki, hangi şekilde olursa olsun, Avrupa Ortak Pazarına girmemek için savaşıyor.

Partimizin politikası

Buraya kadar söylediklerimiz gösteriyor ki, bugün Kıbrıs halkı çok zor meselelerle karşı karşıyadır. Bu zorlukların asıl kökü, halkımızın özgürlüğünü sınırlandıran ve Rumlarla Türkler arasında geçimsizlik kaynağı olan Zürih Anlaşmasıdır. Kıbrısı yeni sömürgeciliğin kucağına atmak, ve halk güçlerini bölmek isteyen emperyalistlerle uşaklarının sinsice çalışmaları da, bu meselelere olumlu çözüm yolları bulunmasına engel oluyor.

Kıbrıstaki Rum ve Türk halklarının bir numaralı düşmanı emperyalistlerdir. Fakat bu gerçeği kabul etmeye yanaşmıyan şoven Türk liderleri, bu tutumlarıyla, Adadaki Türk cemaatine değil, emperyalistlere yardım etmiş oluyorlar.

Kıbrısta Türk cemaati arasında bir terör rejimi yürütülmektedir. Birçok vatansever, demokrat Kıbrıslı Türk, kendi liderlerinin emperyalistleri tutan politikasına karşı geldikleri için, öldürtüldü, öldürtülüyor. Bütün bu teröre rağmen, bugün binlerce Kıbrıslı Türk, Kıbrıslı Rumlarla birleşip, emperyalistlere karşı savaşarak Türk cemaatinin menfaatlerinin gerçekten savunulmuş olacağını görüyorlar.

Emperyalistlere uşaklık eden terörcü gruplar Rum cemaatinde de var. Halkın kurtuluş dâvası için savaşanların birçoğu, bu emperyalist uşaklarının hücumuna uğradılar.

Emperyalistler, bu terörcüleri, halkı korkutmak, şaşırtmak, ve halk kitlelerini, asıl amacı emperyalistleri Kıbrıstan kovmak ve Kıbrısın bağımsızlığını tamamlamak olan savaştan başka yöne itmek için kullanıyorlar.

Kıbrıs halkı, geleceği için çok önemli olan gelişmelerin eşiğinde bulunuyor. Makarios'un Anayasayı değiştirmek, ülkenin bağımsızlığını ve milli egemenliğini kuvvetlendirmek için yaptığı teklifler bahane edilerek, Aralık ayında, aşırı Türk milliyetçileri silâhlı çatışmalara sebep oldular. Bu çatışmalardan, Kıbrısın içişlerine karışmak için yararlanan emperyalistler, aşırı Türk milliyetçilerini tutuyorlar.

AKEL Merkez Komitesi Siyasi Bürosunun oybirliği ile kabul ve ilân ettiği açıklamada belirtildiği gibi: Lefkoşe ve diğer şehir ve köylerde birçok Rum ve Türkün kaybına sebep olan çarpışmaların asıl kaynağı, Kıbrısta milli meselenin çözülmemiş, halka kendi kaderini tayin hakkının verilmemiş olmasıdır. Emperyalistler, bu hakkı Kıbrıs halkının elinden aldılar, Rum ve Türk cemaatleri arasında sürekli anlaşmazlıklara sebep olan Londra-Zürih Anlaşmalarını halkımıza dayattılar.

AKEL'in açıklamasında belirtildiği gibi, bugünkü durumun başlıca sorumluluğu, Adayı açıkça işgal edeceğini söyliyerek Türk cemaatinin şoven unsurlarında fanatizm yaratan Türk hükümetine aittir. Türk hükümeti, Londra-Zürih Anlaşmalarının bir kısmını teşkil eden «Garanti Anlaşması» ni Kıbrısın içişlerine karışmak, ve Kıbrıs halkı arasında yürüttüğü kışkırtıcı siyaseti haklı göstermek için kullanıyor.

Kıbrıs Cumhuriyetinin kuruluşundan bu yana geçen üç yıl içinde olup bitenler, bize, devlet işlerinin normal yürütülmesi, ülkenin politik ve ekonomik gelişmesi için atılacak ilk adımın, Kıbrısı, Londra-Zürih Anlaşmalarının sınırlayıcı kayıtlarından kurtarmak, Anayasadaki anti-demokratik maddeleri değiştirmek olduğunu gösterdi.

Makarios'un, Anayasayı yeniden gözden geçirme teklifleri, iki taraf, yani Türk ve Rum cemaatleri arasında bir yuvarlak masa konferansında barış yoluyla incelenebilirdi. Fakat Makarios'un bu teklifleri, Ankara hükümeti tarafından o derece büyük bir şiddet ve kesinlikle reddedildi ki, bu tutumun sonucu olarak, Türk cemaatinin liderleri bu konuda her hangi bir konuşmayı kabul etmediler. Türk hükümeti, bununla yetinmeyip, Adaya asker çıkarmak tehdidinde de bulundu.

Olaylar bu şekilde, olumsuz yönden gelişirken, kanunsuz olarak silâhlanmış Türk ekstremistler (şovenler) grubu ile bir polis devriyesi arasındaki çatışma olayı, silâhlı Türk müfrezelerinin devlet kuvvetlerine karşı harekete geçmelerine ve kanlı çarpışmalara sebep oldu.

İşte bu tehlikeli ortam içinde, Partimiz, kanun ve nizamların uygulanmasını sağlamak için, Türk hükümeti Adayı askeri işgale giriştiği takdirde, Cumhuriyet hükümetine her türlü yardım ve desteği göstereceğini bildirdi. Partimiz, Kıbrıs Cumhuriyetini yabancı saldırganlara karşı savunmak için, siyasi görüş ve inançları ne olursa olsun, Türk ve Rum bütün Kıbrıslıların birleşmesinin baş şart olduğu inancındadır.

AKEL'in Ocak başındaki deklârasyonunda görüldüğü gibi, Partimiz, Makarios'un, meselenin Birleşmiş Milletlere götürülmesine engel teşkil etmemek şartıyla Londra Konferansına katılma kararını ve bu Konferansla ilgili programını destekledi. Bu programın başlıca

noktaları şunlardı: Kıbrısın birliği ve bağımsızlığı, Türk azınlığına verilecek hakların garanti edilmesi, «Dörtlü Anlaşma» ile «Garanti Anlaşması»nın feshedilmesi ... AKEL'in açıklamasının sonunda, Londra Konferansı istenilen neticeleri sağlayamadığı takdirde, meseleyi derhal Birleşmiş Milletlere götürmek lüzumu belirtilmiştir.

Partimiz AKEL, ülkenin milli menfaatlerini, Türk ve Rum cemaatlerinin eşitliğini ve birliğini her şeyden üstün tutuyor. Zürih Anlaşmasının amacını, içyüzünü daha o zaman gören, ve durumun bu şekilde olumsuz yönden sonuçlar vereceğini tahmin eden partimiz, bütün Kıbrıs halkını, Türk ve Rumları birliğe, bağımsızlığı eksiksiz olarak tamamlamaya ve ortak düşmanımız olan emperyalizme karşı tek cephede savaşmaya çağırıyor. Partimizin X. Kongresinde kabul edilen program gereğince, AKEL, Kıbrısta emperyalistlerin elindeki üslerin kaldırılması, ve Akdenizde atomsuz bir bölge kurulması uğrunda mücadele etmektedir.

Partimiz, Kıbrısta bütün Rum cemaatının bağımsızlıktan ve kendi kaderini kendisinin tayin etmesinden yana olmasını sevinçle karşılıyor. Bugün öyle bir devirde yaşıyoruz ki, bu devrin her hangi bir yabancı müdahaleye tahammülü yoktur. Diğer ülkeler gibi, Türkiye'nin de Kıbrısın içişlerine karışmaya hiçbir hakkı yoktur. Türk hükümeti bu tutumunda ısrar ederse, bunun sonucu, 1956 da İsrail, İngiltere ve Fransanın Mısır saldırımlarının doğurduğu sonuçlardan daha şiddetli olacaktır.

AKEL, Anlaşmaların gözden geçirilmesi ve memleketin kendi kaderini kendisinin tayin etmesinin sağlanması için yürüttüğü savaşta, ülkenin iktisadi meselelerini unutmamakta, bilâkis, bu meseleleri tam milli bağımsızlık ve barış uğrunda, askeri üslerin kaldırılması yolunda yürütülen savaşların ayrılmaz bir parçası kabul etmektedir. Halkımızın bugünkü istek ve ihtiyaçlarını sağlamak uğrunda yürüttüğü savaşta, partimiz saflarını sıklaştırıyor, emperyalistlere karşı savaşan demokratik güçlerin birliğini sağlamak için bütün gücüyle çalışıyor.

Kıbrıs halkının, anti-emperyalist savaşta birliğinin öncülüğünü ve bayraktarlığını yapan AKEL, bu birliği bütün gücüyle destekliyor.

AKEL, bu birliği sağlamak yolunda, temel prensiplerinden tavizler vermemek şartıyla, hiçbir fedakârlıktan çekinmiyor.

Partimiz, bütün halkı emperyalizme karşı, milli kurtuluş cephesinde birleştirme amacını güden gayet geniş götüşlü bir politika yürütüyor. İşte, bundan dolayıdır ki, partimizin baş düşmanı emperyalist çevrelerdir. Bu çevreler, AKEL'in «tehlikeli» olduğunu, kapatılması gerektiğini propaganda ediyorlar.

Partimiz, anti-emperyalist savaştan, milli kurtuluş dâvasından hiçbir zaman ayrılmıyacaktır. Gayet dikkatle ve düşünerek attığı

her adımın, anti-emperyalist savaştaki birlik meselesinde, halkın milli istekleri ve hayati menfaatleri meselesinde büyük önem taşıdığını çok iyi bilmektedir. Partimiz, giriştiği her işte, bu ölçülerle hareket etmektedir.

Bugün, milliyetçi görüşlü birçok kimseler, tıpkı AKEL gibi, halkımızın ortak menfaatlerinin gerçekleşmesi için, işbirliği ve dayanışma gerektiğine inanmaktadırlar. AKEL, halkın menfaatlerini ilgilendiren bütün mesele ve teklifler konusunda, görüşmeye, danışmaya, ve işbirliğine daima hazırdır. Halkın ve milli kurtuluş savaşının yararına olan her meselede, partimiz, işbirliğine ve koordinasyona hazırdır. Partimiz, milli bağımsızlığın eksiksiz olarak sağlanması, Anlaşmaların tekrar gözden geçirilmesi savaşının başarıya ulaşması için bütün gücüyle çalışıyor.

AKEL'in taşıdığı bayrak, özgürlük, barış, ilerleme savaşında halkların sevgi ve kardeşlik bayrağıdır. Partimiz, geniş halk yığınlarının güvenini ve saygısını kazanmıştır. Bu olay, partimizin halkın dâvası için yürüttüğü politikanın doğru ve gerçekçi olduğunun ifadesidir. Bu siyasettin yürütülmesinde, partimiz, Sovyetler Birliğinin ve bütün sosyalist ülkelerin güttüğü barış içinde yanyana yaşama politikasının büyük yardımını görmektedir.

Kıbrıs halkı büyük zorluklarla karşı karşıya olmakla beraber, kendi haklı dâvasının, bütün sosyalist ülkeler halkları, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfları, dünyadaki milli kurtuluş ve yüce barış hareketleri tarafından tutulup desteklendiğini gayet iyi bilmektedir.

Sömürgeciliğe her gün yeni yeni darbeler indirilmektedir. Sömürgeciliğin yeryüzünden silinip süpürüleceği günler artık uzak değildir. Yaşadığımız çağ, halkların zafer çağıdır; insanların en güzel emellerinin gerçekleşmeye başladığı çağdır. İşte bundan dolayı, bütün zorluğuna rağmen, Kıbrıs halkının giriştiği savaşın zaferle sonuçlanacağına eminiz.

Brezilya'da sınıf savaşının bazı meseleleri

Giokondo Dias

Brezilya komünistlerinin başlıca amacı ülkede sosyalist toplum düzenini kurmaktır. Brezilya halkı, tam bir milli kurtuluşa ve gerçek sosyal hürriyete ancak sosyalizmle kavuşabilir. Genellikle emperyalistlerin, özellikle Amerikan emperyalist tekalcilerinin sömürmesi, toprakların büyük bir kısmının büyük çiftlik sahiplerinin (latifundların) elinde toplanması, Brezilya toplumunun gelişmesine engel olmaktadır.

Bugün halkımızın önünde duran başlıca ödevler şunlardır: ülkeyi emperyalistlerin hâkimiyetinden kurtarmak, eski toprak bağıntılarını yoketmek, geniş demokratik hürriyetler sağlamak ve halk kitlelerinin yaşama şartlarını iyileştirmek. . . . Sosyalizme giden yolun ilk ve kaçınılmaz konak noktası kabul edilen bu değişimleri yapabilmek için Brezilya komünistleri bütün vatanperver ve ilerici güçlerle birlikte amansız bir savaşa girişmişlerdir.

Bu ödevler sosyalist devriminin ödevleri değil, milli-demokratik bir devrimin ödevleridir. Bu demek değildir ki, iki devrim safhası arasında bir «Çin seddi» vardır. Partimiz, temel sosyal değişimleri hedef tutan ilerleme temposunun suni şekilde ve önceden tesbit edilemeyeceğine inanır. Bugün her zamankinden daha açık olarak görüyoruz ki, sömürülen, ezilen halk kitlelerinin çeşitli hareketleri doğru şekilde yönetilirse, işçi sınıfının öncü kuvvetleri bu halk hareketlerini devrim savaşına çekmesini bilirse, o zaman ilerleme temposunun hızı da artar.

V. İ. Lenin, milletlerarası komünist hareketine, bütün gayret ve dikkatlerin, «proletarya inkılâbına geçiş şekil ya da yaşama metodları bulma» noktası üzerinde toplanmasını devamlı bir ısrarla tavsiye ediyordu.

Bugün gerçekleştirilmesini halkımızın menfaatlerine gerektirdiği temel reformlar meselesinde Brezilya komünistlerinin tutumunu işte bu «şekil bulma» tayin etmektedir. Memleketin ekonomik ve politik gelişmesine yeni bir yön vermek zaruretinin her geçen gün daha fazla duyulmakta olduğunu biz gayet iyi anlamaktayız. Bu yönün ana hedefi, emperyalistlerin ve büyük toprak sahiplerinin ge-

rici çıkarlarına son vermek, sınırlandırılmış dahi olsa, milli ve demokratik yenilik yolları bulmaktır. Bu yolları açmak için kitlelerin yapacağı savaş, emperyalistlere ve onların içerdeki ajanlarına şiddetli darbeler indirmeğe, devrimci güçlerin birliğine, mevcut kuvvet dengelerinin halk yararına değişmesine, demokratik-milli bir hükümetin kurulmasına, eksiksiz ekonomik ve politik bağımsızlığı sağlayacak ve ülkemizde sosyalizmin kurulmasına yol açacak köklü değişmelerin gerçekleşmesi için gerekli olan şartların hazırlanmasına imkân verecektir. Bu amaçları gerçekleştirme yolunda, emperyalistlerle, büyük toprak sahipleriyle anlaşma-uzlaşma teşebbüslerine karşı devamlı bir mücadele yürütmek gerekmektedir.

Bugün Brezilyada bütün ilerici güçler, köklü reformların yapılması zorunluğunu tartışmaktadır. Bu güçler arasında bazı görüş farkları olması normaldir. Brezilya komünistleri, bütün demokratik ve milli güçleri kendi etrafında toplayacak devrimci bir programla ortaya çıkıyorlar. Bu program, Brezilyada temel reform olarak kabul ettiğimiz reformlarla, bu reformların gerçekleşmesini ve emekçilerle diğer ilerici halk tabakalarının menfaatlerini temsil eden bir hükümetin işbaşına gelmesini kolaylaştıracak olan başka olumlu çözüm yollarını içine almalıdır.

Amacımız, Amerikan tekelçilerinin Brezilyayı soymasına son vermek, ekonomimizi emperyalistlerin elinden kurtarmak ve ülkemizde, halkımızın umutlarına ve ihtiyaçlarına uygun, bağımsız bir gelişme sağlayacak koşulları meydana getirmektir. Bize göre, bu amaçların gerçekleşmesi için bir sıra köklü reformların yapılması gerekmektedir.

Döviz mübadelesi ve dış ticaret sisteminde reform

Döviz mübadelesi sisteminde reformun amacı, ödeme bilânçosu dengesini sağlamak, Kruzeiro⁽¹⁾ devalüasyonunu durdurmak ve enflasyonist dış baskıları etkisiz bırakmaktır. Bu amaca varmak için, dövizlerin dışarıya akmasına engel olacak ve büyük dış borçlara girmeksizin ithal gücümüzü arttıracak tedbirler derhal uygulanmalıdır. Bu reformun başlıca noktaları şöylece özetlenebilir: Bütün döviz mübadelesi muamelelerinde tekel hakkı Brezilya Devlet Bankasına bırakılmalı, serbest döviz piyasası tamamiyle kaldırılmalıdır. Mübadele kur'unu yalnızca hükümet tesbit etmelidir. Ancak bu takdirde, döviz mübadelesi oyunlarına ve kazançların yabancı ülkelere gizlice kçırılmasına son verilebilir.

Kıymetli valörlerle mallarımızın dışarıya çıkarılması sıkı bir kontrol altına alınmalıdır. Böylece, Brezilya, yatırımlarına sermaye bu-

(1) Brezilya para birimi.

lamazken, milli servetimizin büyük bir kısmının yabancı ülkelerde yatırılmasına engel olunur.

Dış ticaret politikamız, ihraç mallarımızı dünya fiyatlarında meydana gelecek düşmelerin etkisinden koruyacak şekilde düzenlenmelidir. Dış ticaret politikası, ticari tedavülden temin edilen kazançların yükseltilmesine ve ülkemizin gelişmesine lâzım olan maddelerin ithaline imkân vermelidir. Böyle bir politikanın nitelikleri şunlar olmalıdır: İlgili ülkelerle yapılacak anlaşmalar ham maddelerimizin ve tarım ürünlerimizin fiyatını korumalı; ihracat teşvik edilmeli; sosyalist ülkelerle olan ticaret mübadelesindeki engeller kaldırılmalı ve mevcut ticaretin hacmi genişletilmeli, sosyalist ülkelere yapılacak ihracatı arttırabilmek için, bu ülkelerden alınacak sanayi tesis, ham madde ve yakıt hacmi Brezilya dış ticaretinin geleneksel yapısına uygun olarak genişletilmeli; kahve ihracatı alanında yabancı ve özellikle Amerikan sermayesi kontrolü altında bulunan firmaların spekülâsyonuna son vermek üzere bir devlet tekeli kurulmalı; başlıca ihracat maddelerimiz (özellikle kakao, pamuk, maden) üzerindeki yabancı tekellerin etkisini azaltmak ve zamanla yoketmek için devlet kontrolü kuvvetlendirilmeli; lisans ve döviz izni rejimi meydana getirerek, endüstrimize lâzım olan mallara, ekonomimizin gelişmesi için gereken ham maddelere ve yakıtlara öncelik tanıyarak, ithalât sıkı bir kontrol altına alınmalı; lüks eşya ile-bazı sanayi tesis elemanları dahil-memleketimizde yapılabilecek malların ithali yasaklanmalıdır.

Yabancı tekелci sermayeyi sınırlandırıcı tedbirler

Ülkemiz, ekonomik bağımsızlığa, ancak yabancı tekellerin faaliyetine son verildiği zaman, kavuşabilecektir. Bu tekellerin faaliyet alanını daraltacak, milli ekonomiye en zararlı etkilerini yokedecek, ve bu temel üzerinde Brezilyanın bağımsız gelişmesini sağlayacak birçok tedbirler bugünden alınabilir.

Bu alanda bizce hemen alınması gereken tedbirler şunlar olabilir: Brezilyadaki bütün yabancı sermayeler kayıda, kullanım şekilleri de devamlı ve etkili bir kontrole tabi tutulmalıdır. Yabancı elektrik ve telgraf-telefon şirketleri, ülkenin hayatında oynadıkları rol ve milli güvenliğimiz bakımından millileştirilmelidir. Sahiplerine verilecek tazminat devlet istikraz tahvilleriyle ödenmelidir. Bu tazminatın tutarı ise, müesseselerin üretim-finans faaliyeti dikkatle tahlil edilerek tesbit edilmeli ve bunların kuruluş masrafları gözönünde tutulmalıdır. Bu tazminattan da, kuruluşlarından bu yana elde ettikleri kanunsuz kazançlar indirilmelidir. Bundan başka, gıda sanayiindeki emperyalist işletmeler (özellikle et kurumları, et-konserve fabrika-

ları, değirmenler, süttozu fabrikaları) aynı şekilde millileştirilmelidir.

Petrol üretimi ve petrol mamulleri dağıtım alanındaki milletlerarası tröstlerin faaliyetine son verilmelidir. Petrolün ve petrol mamullerinin ithalât tekeli PETROBRAS'a (Brezilya Devlet Petrol Şirketi) verilmelidir. Bütün özel rafineri işletmeleri de millileştirilmelidir.

Milli egemenliği savunmak ve memleketin bağımsız gelişmesini sağlamak için, yabancı borçlar politikasını gözden geçirmek gerekir. Milli menfaatlere uygun düşmiyen bütün anlaşmalar (örneğin, Milletlerarası Para Fonunun zorla kabul ettirdiği anlaşmalar) yürürlükten kaldırılmalıdır.

Milli yatırımları genişletebilmek için, yabancı sermayenin faaliyetini kredi alanında da sınırlandırmak gerekir. Yabancı bankaların Brezilyada mevduat kabul etmeleri, devlet bankalarının yabancı müesseselere kredi açması, onların bonolarını ciro etmesi, yahut da tahvillerini satın alması yasaklanmalıdır.

Bu tedbirlerin uygulanması vergi reformuna sıkı sıkıya bağlıdır. Vergi reformunun amacı ise, milli geliri çoğaltmak ve bütçe açığından doğan enflasyonu durdurmak için bütçeyi denkleştirmektir.

Hükümetin mali politikasının amacı, enflasyonu doğurabilecek tedbirlere başvurmada, devlet masraflarında ve halk tüketiminde kısımalardan kaçınarak, normal bir ekonomik gelişmenin gerektirdiği yatırımları arttırmak olmalıdır.

Toprak reformu ve köylülerin hayat şartlarını düzeltecek tedbirler

Toprak reformunun başlıca amacı, büyük toprak mülkiyetini yoketmek, özel veya ortak tarım teşebbüslerini destekleme yoluyla köy işletmelerini kuvvetlendirmek, ve toprağın, işliyenlere, özellikle topraksız ve az topraklı köylülere dağıtımını sağlayacak bir devlet toprak mülkiyeti kurmaktır. Köy ekonomisinde üretici güçlerin gelişmesini köstekliyen engellerin ortadan kaldırılması, tarım ürünleri ve sanayide kullanılan ham madde üretiminin süratle arttırılması, köylü kitlelerinin hayat seviyesini yükseltecek koşullar yaratılması, iç pazarın genişletilmesi, ancak radikal bir toprak reformu ile mümkün olur.

İşletme şekilleri ne olursa olsun, toprak mülkiyeti 500 hektarı aşmamalıdır. Kanunun tesbit edeceği özel hallerde, bu miktar 500 hektardan fazla olabilir. Örneğin, işlenen veya mera olarak kullanılan toprağın rantabl olması bazan bu ölçünün üstüne çıkmayı gerektirir. Kamulaştırılan toprakların bir kısmı, eğer ekonomik bir

bütün teşkil ediyorsa, olduğu gibi kooperatiflere verilmelidir. Devlet bunlara teknik ve mali yardımda bulunmalıdır. Bu topraklardan bazıları ise, Devlet çiftlikleri haline getirilebilir.

Toprak reformunun temeli, büyük toprak sahiplerine ait özel toprakların kamulaştırılarak dağıtılmasına dayanmalıdır. Bu reform, en başta, şehirlere ve önemli yollara yakın bölgelerden, yani bu bölgelerdeki büyük toprak sahiplerinin ya hiç işlenmiyen ya da yeter derecede işlenmiyen topraklarından başlamalıdır. Devletin malı olup da köylülerin işlettiği topraklara gelince, bunlar en kısa zamanda tapularıyla birlikte ve parasız olarak köylülere verilmelidir. Aynı zamanda bu toprakların büyük bir kısmı devletin elinde yedek bırakılmalıdır. Bu topraklarda, tarımın ve hayvancılığın gelişme şartları, memleketin ürün ve ham madde ihtiyacı gözönünde tutularak, kooperatifler veya devlet çiftlikleri kurulmalıdır.

Büyük toprak sahiplerine ödenecek tazminat düşük faizli (yılda % 5 i geçmemeli) ve uzunca vadeli (20 yılın üstünde) olmalıdır. Tazminatın yeniden gözden geçirilebileceğini kabul eden hiçbir madde anlaşmaya eklenmemelidir. Ödenecek tazminat, reformdan önceki son üç yılın ortalama toprak fiyatlarına dayanmalı, bu ortalama fiyatların tesbitinde de toprak vergilerine kaynak teşkil eden toprağın değeri esas ölçü olarak kabul edilmelidir. Anayasada yapılacak reform da, devletin veya toplumun yararına uygun görülecek kamulaştırılmada para olarak peşin tazminat verilmesini isteyen 141 ci maddenin 16 cı fıkrasını kaldırmalıdır.

Toprak reformu her köylüye «aile parseli» denilen ve aileye asgari bir geçim sağlayacak olan bir toprak parçasını parasız olarak vermeli. Bu parselin ölçüleri her bölgenin konke şartlarına, toprağın verimine ve yetiştirilen ürünlere göre tesbit edilecektir. «Aile parseli» ni aşan bir toprağı işletebilecek köylüler, düşük faizli kredilerle bir miktar daha toprak alabileceklerdir. Ancak bu ilâve toprak, kanunun tesbit ettiği toprak miktarını aşamayacaktır. Toprak reformu köylülerin toprak üzerindeki haklarını garanti etmelidir. Bununla beraber, ülkemizin Kuzey-Doğu bölgesindeki toprakların parsellenmesi, ekonomik şartların zorunluğuyla, kollektif işletme şekillerine bağlanmalıdır.

Toprak reformu, ortaklık veya icar şeklinde işletilen toprakların kamulaştırılmasını sağlamalı, kanunun tesbit ettiği ölçülere göre, bu toprakları işliyen köylülere vermeli. Federal Anayasanın 156 cı maddesindeki 2 ci fıkrayı kaldırmak gerektir. Bu fıkra göre, devlet toprakları, 10.000 hektara kadar, Senatodan izin alınmadan; 10.000 hektardan fazlası ise Senatonun izni alınarak, işletilmek üzere, şahıslara veya şirketlere verilebilir. Bu hallerde de, en çok toprak miktarı 500 hektarı geçmemelidir.

Köklö bir toprak reformu için yürütülecek savaşıla beraber, köylü kitlelerinin durumunu şimdiden düzene sokacak, gıda maddeleriyle ham maddeler üretimini arttıracak bazı tedbirlerin de derhal gerçekleşmesini istemeliyiz. Bu tedbirler arasında şunları sayabiliriz:

— Ortaklık ve icar kontratlarının resmi ve yazılı olarak tesbiti. Kira bedeli, elde edilen ürün kıymetinin % 20 sini geçmemelidir. Asgari kira süresi 5 yıllık olmalıdır. Toprak sahibi, vade sonunda bizzat kendisi işletmek üzere bu toprakları geri istemedikçe, kontrat, otomatik olarak ve aynı süre için uzatılmış sayılmalıdır. Kontratta ortakçı veya kiracının, toprağın kalitesini yükseltmek için yaptığı masrafları karşılayacak, ayrıca toprak sahibinin kontrat üzerinde yapmak isteyeceği keyfi değişme ve bozmalara karşı ortakçı veya kiracıyı savunmak için bir tazminat miktarı tesbit edilmelidir.

— Toprağı işliyen köylülere tapuların hemen verilmesi ve bu topraklara haksız şekilde sahip çıkanlara karşı köylü haklarının savunulması.

— Gelirin artışıyla oranlı bir toprak vergisinin kabulü; büyük topraklardan alınan vergilerin arttırılması (özellikle işletilmiyen büyük topraklar); aile parseli tipinde ufak toprakların vergiden muaf tutulması.

— Devlet Bankaları küçük çiftçilere, küçük toprak sahiplerine para yardımında bulunmalı ve köy ekonomisinin gelişmesine ayrılan kredilerin büyük toprak sahiplerinin ellerine geçmemesine dikkat edilmelidir.

— Küçük ve orta toprak sahiplerini kooperatif işletmeciliğe isteklendirme; üretimi arttırmayı sağlayacak asgari fiyatların tesbiti; tüketime ayrılan tarım ürünlerinin taşınması için ucuz ulaştırma araçlarının sağlanması; tarım araçlarının satın alınabilmesi için kredilerin açılması; ailelerin tohum, gübre, tarım ilâçları ihtiyacının sağlanması.

— Aracıların spekülâtif faaliyetine karşı savaşmalı, devlet depoları çoğatılmalı, ulaştırma sistemi ıslah edilmelidir.

— Bugünkü iş kanunlarının yeterli bir hale getirilmesi; bunların tarım işçilerine de uygulanması; hükümetin bu kanunlara aykırı hareketleri önliyecek tedbirler alması. Tarım işçileri için ayrıca özel iş kanunları çıkarılması. Süreli ve süresiz tarım işçileri için sendikalar kurulup kanunen tanınması...

Brezilyanın Kuzey-Doğu bölgelerinin gelişmesi, tarım problemine ve toprak reformunun gerçekleşmesine sıkı sıkıya bağlıdır. Bütün ülkedeki ekonomik ve sosyal bölge farkları ve özellikle Kuzey-Doğudaki zorluklar gözönünde tutulursa, bu yurt ölçüsündeki önemli meseleyi çözebilmemiz için, çok köklü ve etkili bir program kabul edilmelidir. Kuzey-Doğu bölgesinin geliştirilmesi için alınacak tedbirler şunlar olmalı: Bura köylüleri, yağmurların yeterli ve toprak-

ların da oldukça verimli olduğu bölgelere yerleştirilmeli; bir sulama sistemi kurulmalı, susuz topraklar değerlendirilmeli, ve Kuzey-Doğu bölgesi milli imkânlarımız ölçüsünde sanayileştirilmelidir.

Köklü reformlar ve Brezilya devrimi

Köklü reformlar konusunda tutumlarını açıklıyan Brezilya komünistlerine göre, bu reformların gerçekleşmesi, temel olarak, halkın mücadelesine, milli demokratik tek cephenin gücüne ve birliğine, bu cephenin içinde de en şuurlu devrimci güçlerin-özellikle işçi sınıfının, köylülerin ve diğer emekçilerin-oyunacağı role bağlıdır.

Bize göre, köklü reformların gerçekleşmesini sağlayacak savaşta öncü güçlerin bugünkü başlıca ödevi, milli ve demokratik hareketleri kuvvetlendirmek, bunları mümkün olduğu kadar genişletmektir. Barış yoluyla devrim imkânını işte bu şekilde anlıyoruz.

Halkımızın bu alanda, sınırlı da olsa, önemli başarılar elde ettiğini söyleyebiliriz. Bu son iki yıl içinde, iki genel grev yapılmıştır. Öğrenciler ve en geniş halk tabakaları tarafından desteklenen bu grevler, emperyalistlerden yana unsurların ve en gerici güçlerin, Amerikan tröstleriyle büyük toprak sahiplerinin menfaatlerine hizmet edecek bir diktatörlüğü kurmalarına engel olmuştur.

Emekçi halk kitlelerinin hükümet üzerindeki baskısı, emperyalizme ve büyük toprak sahiplerine karşı savaşan güçlerin baskısıyla birleşirse ve bu iki taraflı baskı iyice örgütlenirse, halkımızın köklü reformlara kavuşacağından eminiz. Brezilya toplumunun önünde duran meselelere çözüm yolları diye gördüğümüz bu reformlar için savaşırsak, geniş halk kitlelerinin mücadelesine yardım etmiş ve gerçekten devrimci bir siyaset gütmüş oluruz. Geniş halk kitlelerini içine almıyan ve onların savaşını örgütleme temeline dayanmıyan herhangi bir politikaya karşıyız.

Bugünkü şartlar içinde, halk yığınlarının baskısı, milli ve demokratik bir hükümetin kurulmasına sıkı sıkıya bağlıdır. Böyle bir hükümetin programının temel taşları şunlar olmalıdır: Köklü reformlar, ülkenin ekonomik bağımsızlığı, demokratik hürriyetler, bütün dünyada barış prensipine yöneltilmiş bağımsız bir dış politika.

Bu köklü reformlar, bu olumlu çözüm yolları, bize göre, işçi sınıfını nihai amaçlarına ulaştıracak yardımcı, fakat çok önemli araçlardır. Brezilyanın konkrete şartları içinde, köklü reformlar istemekle, sınıf mücadelesinin gelişmesini ve devrimimizin temel ödevlerinin gerçekleştirilmesini kolaylaştırmış oluyoruz. Köklü reformlar bize göre bütün sınıflar arasında «genel bir uzlaşma», yahut da bir «zirve anlaşması» değildir. Burada yönetici rol halk kitlelerindedir. Halk kitleleri bu savaşlarıyla hâkim sınıfları köklü reformları kabul etmeğe ve halka tavizlerde bulunmağa zorlamaktadır.

Demokratik devrimin her şeyden evvel anti-feodal bir karakter taşıdığı bundan evvelki devir ile bugünkü devir arasında çok esaslı bir fark vardır. Bu devrim, bugün ülkemizde yalnız feodalizm kalıntılarına karşı değil, aynı zamanda emperyalizme ve bizdeki ajanlarına karşı yönetilmiştir. Başka bir deyimle: *köklü reformlar uğrındaki savaşlarla, sosyal kurtuluşu amaç edinen işçi sınıfının devrim savaşları aynı düşmanlara karşı yöneltilmiştir*. Bu demektir ki, bu iki tip devrim arasında büyük bir yakınlaşma olmuştur. Bugünkü şartlar içinde, demokratik ve sosyalist amaçlara ulaşmak için savaş, artık iki ayrı devrim şeklinde olamaz; bu savaş iki devreli bir devrim sürecidir.

Köklü reformlar ve olumlu çözüm yolları için savaşıırken, bugünkü tarihi safhada bizim önümüzde duran devrimci ödevlerin gerçekleşme şartlarını hazırlamaktayız. Bu savaş kitlelerin devrimci mücadelesini geliştiren bir savaş şeklidir. Bunu reformist bir harekete benzetmek tamamen yanlış olur, çünkü biz bu savaşların geniş halk yığınlarının hareketine dayanmasıyla etkili olacağı prensibine bağlıyız ve bu prensipten hareket ediyoruz.

Anti-emperyalist ve demokratik amaçların gerçekleşmesi için yürütülen bu savaşlar doğru yönetilirse, emperyalistlerin ve büyük toprak sahiplerinin güçlerine şiddetli bir darbe indirileceğine eminiz. Bu savaşlar, sosyalist bir karakter taşımamakla beraber, bugünkü hâkim sınıfların iktidarını kuvvetlendirmez, tam aksine onların gerici çıkarlarını bozar, sarsar. Bugün, burjuvazinin feodalizme karşı savaştığı devirden farklı olarak, her köklü demokratik gelişme, hâkim sınıfların ekonomik ve politik durumlarını kuvvetlendirmez, aksine onlara şiddetli bir darbe indirmiş olur. Ülkemizin bugünkü konkre tarihi şartlarını, durumunu iyice anlıyabilmek için, dünyamızın bugün ulaşmış olduğu sosyal ve politik gelişmeyi, milletlerarası alanda sınıflar arasındaki kuvvet dengelerini iyice incelemek gerekir. Ne düşmanın gücünü olduğundan büyük görmeliyiz, ne de ülkemizde devrimci hareketleri geliştirmek için köklü reformlar yolunda yürütülecek savaşların bize verdiği büyük başarı imkânlarını ve kendi kuvvetlerimizi küçümsemeliyiz.

I. Enternasyonalin yüzüncü yıldönümü münasebetiyle

Tarihi not

Bu yıl milletlerarası komünist ve işçi hareketi, Marks ve Engels tarafından kurulan I. Enternasyonnalin (Milletlerarası İşçiler Cemiyeti) yüzüncü yıldönümünü kutluyorlar. Bundan yüz yıl önce kurulan I. Enternasyonal, birçok Avrupa ülkelerinde, işçi sınıfının gelişen siyasi şuurunun, ve dünya proletaryasını milletlerarası bir teşkilât içerisinde birleştirme ihtiyacının sonucu olarak doğmuştu. I. Enternasyonal, çağdaş dünya komünist hareketinin gelişme yolunu açtı.

I. Enternasyonal, 28 Eylül 1864'de, Londra'da, St. Martins Hall'de, çeşitli ülkelerden gelen işçilerin katıldığı milletlerarası bir toplantıda kurulmuştu. Karl Marks, bu milletlerarası teşkilâtın canı idi; «Kurucu Manifest», Tüzük, karar ve dokümanların çoğu Marks'ın kaleminden çıktı. «Kurucu Manifest» de ve Tüzükte, proletarya hareketinin amaçları belirtildi ve «işçi sınıfının kurtuluşunu, ancak işçi sınıfının bizzat kendisinin sağlayacağı...» üzerinde ısrarla duruldu.

Çeşitli ülkelerde o zaman mevcut işçi teşkilâtları I. Enternasyonale katıldılar ve kendilerini Enternasyonalin seksiyonları ilân ederek milli işçi federasyonları halinde birleşmeğe başladılar.

Enternasyonalin I. Kongresi, 1866 yılının 3—8 Eylülünde Cenevre'de toplandı. Bu I. Kongreye İngiltere, Fransa, Almanya, İsviçreden, 25 teşkilâttan 60 delege katıldı.

İlmi sosyalizmin görüşlerine uygun olarak I. Kongrede alınan kararlar, Proudhon'culara ağır bir darbe indirdi. Bu Kongrede, grevlerin büyük önemi üzerinde duruldu. Sekiz saatlik işgünü için savaşın lüzumu belirtildi ve kapitalistlerin emrindeki daimi orduların yerine halkın silâhlandırılması yolunda bir karar alındı.

Kongrenin sendikalar hakkında aldığı karar, işçi sınıfının teşkilâatlanmasına ihtiyaç olmadığını ileri süren Proudhonculara, sendika fikrini küçümseyen Lassalle'cılara, ve İngiliz Trade-Unionizmine ağır darbeler indirdi.

II. Kongre, 2—8 Eylül 1867-de Lozan'da toplandı. Kongreye katılan 63 delege, İsviçre, Fransa, Almanya, İngiltere, İtalya ve Belçika işçi teşkilâtlarını temsil ediyorlardı. Bu Kongrede: İşçi sını-

fının sosyal kurtuluşunun politik kurtuluşundan ayrılamıyacağı; taşıt ve ulaştırma araçlarının devletleştirilmesi tezleri ileri sürüldü ve kabul edildi. Bu ikinci tezin kabulü, Marks'ın üretim araçlarının kollektif mülkiyete maledilmesi prensibinin büyük bir zaferi idi.

III. Kongre, 1868 yılında, 6—13 Eylül tarihleri arasında, 7 ülkeden gelmiş 99 delegenin katılmasıyla Brüksel'de toplandı. Bu toplantıda, Lozan'daki ikinci Kongrede Proudhoncuların ısrarıyla grev konusunda alınmış karar değiştirildi, ve grevlerin, işçi sınıfının savaşında vazgeçilmez, haklı ve zaruri bir silâh olduğu kabul edildi. Kararın bu şekli alması, Marksistlerin Proudhoncular üzerinde yeni ve büyük bir zaferi oldu. Bu Kongrede önemli bir karar daha alındı. Bu karar, Enternasyonale bağlı bütün işçi teşkilâtlarıyla diğer işçi teşkilâtlarını, harbe karşı genel grevler yapmağa çağırıyordu.

IV. Kongre, İsviçrede, Bazel'de, 1869 (6—11 Eylül) da toplandı. Sekiz ülkeden gelmiş 78 delege bu Kongreye katıldı.

Kongrede, devrimci işçi hareketinin yeni tehlikeli düşmanlarına karşı bir savaş açıldı. Bu yeni düşman, Bakunin'in önderliğindeki anarşist hareketi idi.

1870 Martında, İsviçrede bir grup Rus siyasi mültecisinin kurduğu Rus Seksiyonu, nun Enternasyanalın Genel Konseyindeki temsilciliği Marks' a teklif edildi. Marks, bu teklifi: «Genel Konseyde fahri temsilciliğinizi yapmak şerefini memnuniyetle kabul ederim» diye cevaplandırdı.

1870 Paris Komünü sırasında, Marks ve Engels Enternasyonalin Genel Konseyinde komüncüleri destekliyen geniş bir faaliyet gösterdiler, bütün işçi teşkilâtlarını Paris Komüncülerine dayanışma göstermeye, maddi ve mânevi yardımda bulunmağa çağırdılar.

Paris Komününün düşmesinden sonra, Avrupa ülkelerindeki bütün gerici çevreler, İşçi Enternasyonaline azgınca saldırmaya başladılar. Bazı ülkelerde, İşçi Enternasyonaline tâbi olmak devlet suçu ilân edildi; şube ve teşkilâtları kapatıldı, bu teşkilâtlar kanun dışı ilân edilerek gizli çalışmaya zorlandı.

Genel Konsey, Bakunincilerin parçalayıcı faaliyetleriyle ilgili olarak 5 Mart 1872'de, Marks ve Engels tarafından kaleme alınmış bir bildiri (Enternasyonalde sahte parçalanmalar) yayınladı. Bu bildiride Bakuninci anarşistlerin sinsî, parçalayıcı, grupçu faaliyetleri, ve bunların ikiyüzlü, gerici, küçük burjuva tutum ve görüşleri açıklanıyordu.

V. Kongre, 1872'de (2—7 Eylül) Hollanda'da Lâhey'de, Marks ve Engels'in de katılmasıyla, toplandı. Kongreye 11 ülkeden 65 delege katıldı.

Kongrede, her ülkede bağımsız işçi partilerinin kurulmasını isteyen Londra Konferansı kararı tasdik edildi. Bu karara uygun olmak üzere, Enternasyonalin Tüzüğünde bazı değişiklikler yapıldı. Ba-

kunun'le beraber Guillaume Enternasyonal'den atıldı. Genel Konseyin Birleşik Amerikaya nakline karar verildi. I. Enternasyonalin son kongresi olan bu Kongre, ideoloji ve teşkilât alanlarında, sosyalizmde küçük burjuva ve sekter şekillere karşı Marksistlerin büyük bir zaferi oldu.

1876'da, Filâdelfiya Konferansı, Enternasyonali dağıttı. I. Enternasyonal tarihi ödevini görmüş, ve başlıca kapitalist ülkelerinde ilerici işçilere ilmi sosyalizm fikirlerini getirmişti. Lenin'in dediği gibi: «I. Enternasyonal hiçbir zaman unutulmıyacak ve dünya işçi sınıfının gerçek kurtuluş savaşları tarihinde daima yaşıyacaktır. I. Enternasyonal, kurulmasına katılmak bahtiyarlığına erdiğimiz dünya sosyalist cumhuriyetinin temelini atmıştır.»

Gelişmiş kapitalist memleketlerde işçi sınıfının birliği meseleleri

Gelişmiş kapitalist memleketlerde, işçi sınıfı hareketinin karşılaştığı esas güçlük, hareketin parçalanmış olmasıdır. Komünist ve işçi partileri temsilcilerinin 1960 Moskova toplantısında da belirtildiği gibi, komünistler, bu parçalanmayı kesinlikle önlemeğe çalışmaktadırlar. Komünist partileri, Batıda işçi sınıfı hareketinin karşılaştığı meselelerin, ancak birlikte hareketle başarılı sonuçlar vereceği, işçilerin barış, demokrasi ve sosyalizm için yaptıkları mücadeleyi güven altına alacağı ve daha ileri başarılarla götüreceği bilincine vardılar.

Bugün milletlerarası durum ve emperyalist memleketlerin iç gelişmeleri işçi sınıfı saflarında birliğin kuvvetlendirilmesi için her zamandan daha elverişlidir. Bu bakımdan son yıllarda İtalya, Fransa, Japonya, Belçika, Batı Almanya, İspanya, Finlanda ve daha birçok memleketlerde başlayan güçlü kitle hareketleri, yeni birleşme eğilimleri göstermiştir. Denilebilir ki, eski sosyal anlaşmazlıkların şiddetlenmesini ve yenilelerinin yığılmasını gösteren bu mücadele hareketlerinin başarıya ulaşması, büyük ölçüde, mücadele süresinde işçi sınıfının çeşitli kolları arasında belli bir işbirliğinin kurulmasına bağlıdır.

Gelişmiş kapitalist memleketlerde, komünist partileri, birlik uğrunda mücadelede işçi hareketinin bu memleketlerdeki konke özelliklerini aktettiren büyük tecrübeler edinmişlerdir. Redaksiyonumuzda bu tecrübelerle ilgili birçok materyal toplanmıştır. Bu materyaller, edinilen tecrübelerin özelliklerini gösteriyor. Birlik mücadelesinde elde edilen başarılar, karşılaşılan güçlükler hakkındaki fikir ve bilgilerin mübadelesi lüzumunu, birlik yolunda ilerleme sağlanması bakımından büyük önemi olan esash prensip meselelerini ortaya koyuyor. İleri sürülen başlıca meseleler, çağımızda her şeyden önce işçi sınıfını birleştirmek için önümüzde açılan *yeni imkânlar ve perspektifler, birliği güçleştiren engeller ve bunları yenmek için yeni vasıtalar* aramakla ilgili meselelerdir.

Bu konuların faydalı ve semereli bir şekilde tartışılması, işçi hareketinde, sosyal demokratlar da dahil, diğer akımlar temsilcilerinin de tartışmaya katılmalarını gerektirir. 1960 Bildiri'sinde belirtildiği gibi, komünistler «sosyal demokratlarla tartışmaya hazırdırlar; çünkü bunun, kökleşmiş peşin fikirleri ve emekçiler arasında ayrılıkları ortadan kaldırmak, işbirliği kurabilmek maksadiyle görüşlerin, fikirlerin tartışılması, tecrübe değiş tokuşu için en iyi yol olduğuna inanırlar.»

Redaksiyon, aşağıda Batı Almanya ve Finlanda temsilcilerinin görüşlerinin birer özetini verirken, dergimizin okuyucularını, parti ve sendika ödevlilerini, komünistleri ve komünist olmayanları ileri sürülen bu fikirler hakkında görüşlerini bildirmeğe çağırıyor. Buna katılmanın daha ileride de fikir tartışmalarına yol açacağını, böylelikle işçi hareketinde birliğin geliştirilmesine faydalı bir hizmet olacağını umuyoruz.

Batı alman komünistlerinin görüşü

1. Yeni imkânlar

Batı Almanyada sürekli ekonomik konjonktür, yürütülen komünist düşmanı, şovnist, intikamcı kampanyalar bir devre için işçi sınıfının şuurunu uyuşturdu. Bu devreyi, dünyada kuvvetler dengesinin değişmesi ve sınıf çatışmalarının artmasının etkisi altında işçi sınıfının ekonomik, sosyal ve demokratik menfaatleri ile devlet tekelcilik sistemi arasındaki çatışmanın daha keskinleşmesi devresi takip etti. İşçi sınıfı, işçi hareketinin esas meselelerine daha büyük bir ilgi göstermeğe başladı. Memleketin Doğusunda Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin bulunması, Batıda sosyalizm ve sosyalist düzenin kurulması mücadelesi meselelerini günün politik bir dâvası haline getirdi.

Batı Almanyada sınıf kavgası, bir yandan büyük tekellerin ve bir avuç en gerici, saldırgan militaristin baskı idaresi altında, öte yandan halkın barış, demokrasi ve sosyal güvenlik için yaptığı mücadele şartları içinde gelişti. Bu iki kuvvet arasındaki çatışma, çeşitli sınıfların ve çeşitli halk tabakalarının müşterek hareket etmelerini mümkünleştirdi.

1963 baharında metal (demir-çelik) işçilerinin grevi, Batı Alman işçi sınıfı hareketinde yeni bir safha açtı. Silâhlanma yarışını, genel olarak militarizmi artıran, dünya pazarında rekabet mücadelesinde durumunu kuvvetlendirmeye çalışan idareci çevreler, işçi ücretlerini dondurmakla harpçi politikalarının yükünü işçi sınıfının omuzlarına yüklediler. Bununla beraber, metal işçilerinin grevi, Batı Almanya işçi sınıfının ekonomik başarıları nispeten kolay elde edeceği zamanın artık geçmiş olduğunu ve aynı zamanda işçi sınıfının hayati menfaatlerini korumağa hazır olduğunu gösterdi. Grevin karakteristik noktası, yabancı işçiler de dahil, bütün katılanların birlik olmaları ve savaşçı sınıf ruhuyla hareket etmeleridir.

Bu grevde apaçık görüldüğü gibi, halk kitleleri ile tekeller arasındaki çatışmaların keskinleşmesi, işçi sınıfının önüne, sendikaların tekelere ve Bon idaresine karşı tutumu, genel olarak sendikaların toplumda oynayacakları rol gibi birçok ana meseleler koymuştur. Batı Almanya toplumundaki bu yeni oluşumlar, sendikaların (A.S.B.) yeni programı üzerinde yapılan tartışmalarda kendini göstermiştir. Mahalli sendikalar temsilcileri, 1963 Ekim ayında Düseldorf'ta olağanüstü toplanan sendikalar kongresine, program tasarısında deği-

şiklikler yapılması için binden fazla teklif sunmuşlardır. Bu teklifler, aktif sendikacıların, tekellere karşı savaşta sendika teşkilâtlarının daha kesin bir yol tutmaları tekellerin baskı plânlarına programda demokratik reform istekleriyle karşı konulması, milletlerarası gerginliği-azaltma savaşında sendikaların daha enerjik mücadele etmesi emelinde olduklarını göstermiştir.

Batı Alman halkının büyük çoğunluğunu-işçileri, köylüleri, aydınları-birleştiren başlıca politik âmil barışı koruma kaygusudur.

Geçmişte Adenauer ve saldırgan tekelci çevreler, anti-komünizm kancası ve «Doğudan tehlike» hayaletiyle, işçi sınıfının militarizme karşı, barışın korunması ve kuvvetlendirilmesi için yaptığı mücadeleyi nispeten durdurabiliyorlardı. *Fakat son zamanlarda işçi sınıfının harp ve barış meselelerine yaklaşmasında yeni bir durum meydana gelmiştir. Halkların, gerginliğin azalmasına ve silâhsızlanmaya yöneltilen gayretleriyle ilgili olarak, Alman sendika hareketinde, Federal Almanya Cumhuriyetinin de bu gayretlere katılması isteği ileri sürülmüştür. 1962 de Hanover'de toplanan Alman sendikaları VI. kongresi, milletlerarası durum hakkında yayınladığı deklârasyonda ve «bütün iyiniyetli insanlara» yaptığı çağrıda, mevcut anlaşmazlıkların barış yoluyla çözülmesi için her vasıttan faydalanılması gerektiğini belirtmiştir. Bu iki belgede de, konuşmalar yoluyla çözülemeyecek hiçbir mesele olmadığı, politika aleti olarak harbin kullanılmasına son verilebileceği ifade edilmiştir. Sendikaların bu isteklerinde barış içinde yenyana yaşama politikasının bazı unsurları vardır. Bu yeni bir şeydir. Çünkü önceleri barışın korunması meselesi daha ziyade genel şekilleriyle ifade edilirdi.*

Moskovada imzalanan, nükleer denemeleri kısmen yasaklama antlaşması, Batı Almanyada da işçi sınıfını bu meseleye karşı tutumunu açıklamaya sevk etmiştir. Sendikalar bu antlaşmayı alkışlamış, Federal Cumhuriyeti de imzalamaya zorlamıştır. Genel efkârın baskısı altında hükûmet antlaşmayı imzalamaktan başka çare bulamamıştır. Bununla beraber, Çin Komünist Partisi önderlerinin, antlaşmanın kitleleri hareketsizliğe sevkedeceğini iddialarına rağmen, bizim tecrübemiz bunun tam tersini göstermiştir. Moskova Antlaşması Batı Almanyada halk kitlelerini cesaretlendirdi. Antlaşma B. Almanya üzerinde iki etki yapmıştır. Birincisi, kitle hareketini hızlandırmak, ikincisi barış mücadelesindeki ödevleri açıkça ortaya koymak olmuştur. Bu antlaşma, barış içinde yenyana yaşama politikasını gerçekleştirme mücadelesinde, komünistlerin, sosyal demokratların, ve sendikaların çalışmalarını, birleştirmeleri bakımından önemli bir teşviktir.

Moskova Antlaşması çeşitli etkiler göstermiştir. Kimya İşçileri Sendikasının, Bundesfer'in atomlu silâhlanına politikasına karşı aldığı karar ve 1964 de atomlu silâhlanmaya karşı tasarlanan «Pas-

kalya yürüyüşü» nü açıkça desteklemesi önemli bir ileri adımdır. Kimya işçilerinin kararı, genel olarak, «Paskalya yürüyüşü» ne çeşitli sendikalardan geniş yığınların katılmasını ve Batı Almanyanın atomla silâhlanmasına karşı daha aktif hareketlere geçilmesini kolaylaştırmıştır. Geçen yıl ilk defa tertiplenen 1 Eylül — «Harbe karşı mücadele günü» nde sendikalar keza faal bir rol oynamışlardır.

Barışsever, demokratik güçleri daha da kuvvetlendirme ve birleştirme işinde önümüze çıkan büyük engel Alman Demokratik Cumhuriyetini anlamakta açıklık noksanlığıdır. Batı Almanyada yaşayan bizler için, dünyada yeni kuvvetler dengesinin en önemli tarafı, Alman Demokratik Cumhuriyetinin varlığı ve iki Almanya işçileri arasındaki bağıntılardır. Harp tehlikesi, iki Alman Devletinin barış içinde yanyana yaşama politikası yürütmelerini zorunlu kılıyor. İki Alman devletinin varlıklarını ve barış içinde yanyana yaşanmalarını kabul etmek, Almanya barışı için esas şarttır. Bundan dolayı, sendika kararlarının sağladığı müşterek zemin üzerinde, sosyal demokratları, komünistleri, hristiyanları ve partisizleri birleştirmeyi ve bunlarla işbirliği yapmayı başlıca ödevimiz sayıyoruz. Mahalli sendikaların olağanüstü toplantıya sundukları tekliflerde iki Almanya arasındaki bağıntılarda sağduyu ile hareket edilmesi ileri sürülüyordu. Dolayısıyla bu bakımdan da sendika hareketinde ilk adımlar atılmıştır.

Böylece Alman Demokratik Cumhuriyetinin varlığı Alman işçi sınıfının birleşik hareketine özel ve milli bir şekil vermektedir. Komünist Partisi, Batı Alman işçilerine, Demokratik Alman Cumhuriyetinde sosyalizmin kurulmasının kendi öz yararlarına uygun olduğunu, bu Cumhuriyette işçi sınıfının idareci sınıf olarak oynadığı rolün bütün Almanyanın geleceğini tayin edeceğini anlatmağa çalışıyor. İki Almanyada işçi sınıfını birleştiren bağları koruma ve sağlamlaştırmanın yollarından biri de, işçi delegasyonlarının Demokratik Almanya Cumhuriyetine yaptıkları ziyaretleri artırmaktır. Bu ziyaretler, işçilere, işçi ve köylü idaresinin gerçekte ne demek olduğunu, sosyalizmin nasıl kurulduğunu görmeleri, anlamaları imkânını verir. Demokratik Almanya Cumhuriyetinin, Batı Almanyanın saldırganlık politikasına karşı yürüttüğü barış politikasının bütün Alman işçi sınıfını birleştirmeye ve aralarındaki bağları kuvvetlendirmeye yaradığını anlamalarına hizmet eder. İlkbahar ve sonbaharda açılan Lâypsig panayırında tertiplenen işçi konferanslarının, ideolojik meselelerin konuşulması, bütün Alman işçi sınıfının müşterek gayelerini savunması bakımından rolü gayet büyüktür.

2. Birlikte hareket programı

Alman Sendikalar Birliğinin kararları, işçi sınıfının birlikte hareket programıdır. Sendikaların VI. Kongresinde yapılan tartışmalarda, birçok meselelerde, bağımsız bir işçi ve sendika politikası yürütülmesi isteği belirtilmiştir. Bu meseleler barışın savunulması, atomlu silâhlanmaya karşıkoyma, demokrasi ve sosyal adaletin sağlanması, bir diktatörlük unsuru olan «Olağanüstü kanunlar»a, işçilerin elde ettikleri başarıların kötürümleştirilmesine karşı mücadele ve bağımsız bir sendika hareketi için savaşıma meseleleridir. Tutulan bu hat, her şeyden evvel A.S.B.-ne giren metal işçileri, devlet ulaştırma ve nakliye, kimya, kâğıt ve seramik işçileri sendikaları gibi üç büyük sendika kolu tarafından desteklenmiştir. Bu istekler, sendikaların Düseldorf'da kabul edilen programında da dile getirilmiştir. Bu programdaki ana istekler tekellere karşı bir karakter taşımakta ve tekellerin zorbalık devletine karşı prensip ve sınıf açısından yöneltilen tenkitlerin daha da geliştirilmesi için hareket noktaları teşkil etmektedir.

Program, ücret meselesinde aktif bir politika yürütülmesini, ekonominin ve toplumun yönetimine katılma hakkı için mücadeleyi esas ödevlerden biri olarak ileri sürmektedir. Program, sendika politikasının zorunlu prensipinin barış ve demokrasi olduğuna işaret etmektedir. Programın çeşitli bölümlerinde, biz komünistlerin tamamiyle desteklediğimiz daha birçok sosyal ve demokratik istekler vardır. Bu isteklerden başlıcaları şunlardır: Herkese sürekli iş, çalışma hakkı, grev hakkının dokunulmazlığı, sendika faaliyetinde özgürlük, eşit işe eşit ücret ödeme prensipinin uygulanması, izinlerin daha uzun olması, emeği koruma sisteminin düzeltilmesi, on yıllık öğrenim, yükümlü arbitraj usulünün kaldırılması v. s.

Programda, gelirlerin ve mülkiyetin daha adaletli bölüşümü isteği özel bir mâna taşımaktadır. Sendikalar Birliği, emekçilerin halk ekonomisinin yalnız yeni kazanılmış servetlerine değil, geçmişte kazanılmış servetlere de katılmasını istemektedir. Bu isteklerin yerine getirilmesi için gösterilen yol, işçilere ve müstahdemlere sosyal mamulâtın bölüşümünde daha büyük pay sağlayan hareketli bir ücret politikası yürütülmesidir. Bu istekler, işçi sınıfına, hayat şartlarının iyileştirilmesi, ve halkın tekeller tarafından soyulmasını önlemek için daha geniş savaş imkânları sağlamaktadır. Bu isteklerin çoğu Demokratik Almanya Cumhuriyetinde işçi ve köylülerin elde ettikleri büyük başarıların etkisi altında öne sürülmüş olup, Almanyada ve dünyada değişen güçler dengesini gösterir.

Fakat A.S.B ve Sosyal Demokrat Partisi sağcı liderlerinin, sendikaları sınıf ödevlerini yerine getirmekten alıkoymak için etki yapacaklarını da gözönünde tutmak gerekir. Sendika hareketinde

var olan bu iki hat, yukarda sözü geçen A.S.B programında belirtilmiştir. Program, her şeyden önce Almanyanın birleştirilmesi konusuna sınıf açısından yanaşmamıştır. Kendi kaderini tayin etme prensibinin gerçek mânasını anlatmamış, bunun sadece sözünü etmiştir. Tekellerin ve tekelci hükümetin, kendi kaderini tayin prensibini, intikam alma, Alman Demokratik Cumhuriyetini ortadan kaldırma prensibi ile eş tuttuğu bir zamanda, program bu farkı görmemezlikten gelmiştir.

Programda, sendikaları bir «düzen faktörü» haline getiren, Hristiyan Demokrat Birliği ve Hristiyan Sosyalist Birliği ile «politik birlik» taraftarlarının görüşleri de yer almıştır. Bu görüşlerin tipik temsilcisi, Yapı-Duvarcı ve Kazıcılar Sendikasının Başkanı Leber'dir. Yeni programın uzlaşma karakteri, örneğin, 1949 Münih programından farklı olarak, kapitalist mal-para ekonomisi ve rekabet meseleleri prensiplerini kabul etmesinde, ve birçok çelişmelerin programda yer almasında görülmektedir.

Bununla beraber, A.S.B programında, Alman Komünist Partisinin son kongre program deklârasyonunda ileri sürülen demokrasiyi genişletme, işçi sınıfının sosyal durumunu düzeltme isteklerine uygun noktalar vardır. Sendikaların savunduğu sosyal ve demokratik reformları biz de destekliyoruz. Bu reformlara, sosyal demokratlarla, hristiyan ve partisiz sendikacılarla hareket birliği yaparak ulaşmak istiyoruz. Bu, daha köklü reformlara doğru yapılan mücadelenin başlangıç noktası olabilir. Bu mücadelenin seyri içinde yeni tecrübelerle birlik sağlamlaşacak, Batı Almanya işçi sınıfının sınıf şuuru yükselecek, böylelikle işçilerin savaş kabiliyetleri artacaktır.

Şu noktayı da belirtmek gerekir ki, Alman işçi sınıfının tarihinde ilk defa olarak, sendikalar, programları ve pratik ödevlere yaklaşmaları bakımından Alman sosyal demokratlarından kat kat soldadırlar. Bunun sebebi, sosyal demokrat sağcı önderlerinden bazılarının tekelci gericilerle sıkı sıkıya bağlı olmalarıdır. Sosyal demokratların bu liderleri, komünizme ve Alman Demokratik Cumhuriyetinde kurulan işçi-köylü idaresine karşı düşmanlıklarıyla, eski Hitlerci askeri ekonomi önderleri ve koyu gericiler olan Ştraus, Brentano, Von Hassel'den pek az ayrılırlar.

Sosyal Demokrat Partisi içindeki ideolojik ayrılıklar oldukça çelişmelidir. Sosyal Demokrat Partisinin birçok üyeleri ve taraftarları, kafalarındaki şüphe ve tereddütlere rağmen, genel olarak parti önderlerinin yürüttüğü taktiğin Partiye başarı getireceğine ve Federal Almanyayı olumlu değişmelere götüreceğine inanmaktadırlar. Bunun sebebi, komünizm aleyhtarı zararlı propaganda, konjonktürün doğurduğu hayaller ve Batı Alman devletidir. Durumun özelliği, Alman Sosyal Demokrat Partisi üye kitlelerinin Partide

sağcı liderlerin hareketlerini pasif de olsa kabul etmelerine rağmen, aynı sosyal demokratların. A.S.B-de sendika kararlarına boyun eğmeleri ve hattâ belli bir faaliyet göstermeleridir. Alman Sosyal Demokrat Partisi sağcı önderlerinin Hristiyan Demokratlar ve Hristiyan Sosyalist Birliği ile yürüttükleri «politik birlik» işçi kitlelerinin ve bütün emekçilerin yararlarına taban tabana zıttır. Bu zıddiyet 1963-de ekonomik politika meselelerini görüşmek üzere toplanan Essen Sosyal Demokratik Konferansından ve serbest mal — para ekonomisi ve rekabet prensiplerinin kabulünden sonra daha da şiddetlendi. Sosyal Demokrat Partisi öyeleri ve ödevlileri, sendika kararlarının hayata geçirilmesinde ASDP sağ kanadının politika-sıyla, işçi sınıfının menfaatleri arasındaki çatışmaları daha şuurlu olarak anlamağa başlamışlardır. Bu anlayış sağcıları kenara itmek, Hristiyan Demokrat ve Hristiyan Sosyalistlerle işbirliği yapmalarını önlemek için yeni imkânlar yaratmaktadır.

Sosyal Demokrat Partisinde bir politika değişikliği, hiç olmazsa parti içinde kuvvetli bir muhalefet yaratmak, işçi hareketinin bundan böyleki gelişmesine olumlu etki yapacağından başka, bugün için bir zarurettir. Moskova Antlaşmasından sonra ASDP-nde Antlaşmanın milletlerarası gerginliği azaltma ve silâhsızlanmadaki katkısı meselesinde tartışmalar daha da şiddetlendi. Demokrasinin savunulması problemi de aynen bu gibi tartışmalara yol açmıştır. Avrupa sosyal demokrat partilerinden çoğunun, milletlerarası gerginliğin azaltılması ve milletlerarası anlaşma meseleleri hususunda takındıkları tutum bu tartışmalara olumlu etki yapmış ve bu etki partinin yüksek kademelerine kadar ulaşmıştır.

Komünist Partisi, Federal Almanyada demokratik hakların elde edilmesinin, işçi sınıfı için, varmak istediği son hedeflere ulaşma savaşında daha iyi şartlar yaratacağına inanmaktadır. Bunun içindir ki, parti, demokrasi mücadelesinin sosyalizm mücadelesinden ayrılmaz bir parça olduğunu kabul ediyor. İşçi sınıfı ve geniş halk yığın-ları, her ilerlemeye en büyük engelin militarizm ve onun dayandığı tekelci kapital idaresi olduğunu açıkça anladıkları nispette, barış ve demokratik hakları garantileme mücadelesi, zamanla tekelci kapitalin idaresine son verme, halkın desteklediği barışçı ve demokratik bir düzen kurma mücadelesi haline gelecektir. İşçi sınıfı arasında birliğin gelişip sağlamlaşması ve bütün halk kuvvetlerinin birliği, müşterek hareketi, parlâmentonun terkinde ve çalış-masında köklü değişiklikler yapacak ve bir halk hükümeti kurul-masına yol açacaktır. Militarizm ve tekellerin hâkimiyetine karşı halk hareketinin meydana getireceği barışçı ve demokratik düzen, işçi sınıfına, köylülere, aydınlara, kentlerin orta tabakalarına ve burjuvazinin barışçı çevrelerine dayanacaktır.

Yeni demokratik düzen, tekellerin hâkimiyetini temelden yıktıktan sonra, halkımızın ezici çoğunluğunun 1945'ten beri istediği köklü reformlara yol açacaktır. İstenen bu reformlar, büyük işletmelerin ve bankaların millileştirilmesi, bunların demokrasi usulüyle idaresi ve kontrolü, üretim kurullarına ve sendikalara işletmelerin ve ekonominin idaresine tam katılma hakkının verilmesidir. Batı Almanya sendika hareketinde, bu demokratik ödevleri gerçekleştirmek için daha şimdiden gerekli muayyen şartlar yaratılmaktadır. A.S.B-nin yeni programında, toplumsal mülkiyetin genişletilmesi, pazara hâkim olan ve ekonomiyi kontrol eden işletmelerin toplumsal mülkiyet haline getirilmesi istenmektedir. Kimya İşçileri Sendikası, esas sanayi kollarının millileştirilmesinde, ekonominin yönetimine işçilerin katılma hakkının genişletilmesinde ve ekonominin plânlaştırılmasına geçilmesinde ısrar etmektedir. Metal işçileri ve maden işçileri sendikaları tarafından da bu veya buna benzer istekler ileri sürülmüştür. Alman Komünist Partisinin son kongresinde kabul edilen program deklârasyonunda, Federal Almanyada barışın ve Anayasa haklarının savunulması yönünde halk hareketinde, savaş kabiliyetinin ve tecrübelerin artmasıyla, gelecekte deha ileri demokratik gayelere ulaşılacağı inancı ifade edilmiştir.

Batı Almanya işçi sınıfının ve halkının büyük çoğunluğunun, yeni tecrübeler ve yürütülen mücadelenin sonuçlarına dayanmakla, sosyalizm yolundan yürüyen Alman Demokratik Cumhuriyetini örnek tutarak, bu gayeler ve sosyalizm için savaşacaklarına inanıyoruz. Federal Almanya Cumhuriyetinde demokratik reformlar, toplumsal düzenin değişmesi ve sosyalizm için yapılan mücadele, Demokratik Almanyada sosyalizmin kurulması, iki Almanyanın konfederasyon yolu ile birleştirilmesi mücadelesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Bu perspektif de, Alman işçi sınıfının birlikte hareketi için yeni şekillere ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

3. Birlikte hareket politikası ve şelâlleri

Federal Almanyada Birleşik Sendikalar (A.S.B) vardır. Bu sendikalarda, komünistler, sosyal demokrat, hristiyan ve partisiz işçiler toplanmıştır. Bu Sendikalar Birliği başlı başına bir başarıdır ve bunu kuvvetlendirmek bütün mensuplarının ödevidir.

Fakat A.S.B-de çeşitli idoloji eğilimleri vardır. Leber'in savunduğu hareket hattı, sendika mücadelesinin daha ileri götürülmesi ve sendikalarda sınıf şuurunun geliştirilmesi yolunda büyük bir engeldir. Leber ve taraftarları, Sosyal Demokrat Partisinin yönetim kurulundaki Vener-Erler grubunun politikasını yürütmektedirler. Bu politik hat, devlet tekelci sisteminde sendikaları bir «düzen

faktörü» haline getirme çabasıdır. Bu hat, birçok noktalarda sınıf çatışmalarını görmemezlikten gelen, sınıf kavgasını zayıflatmağa ve tekelci politikaya uydurmağa çalışan «katolik sosyal doktrini» ne uygundur.

Sendikalarda reformist ideolojinin etkisi oldukça kuvvetlidir. Bununla beraber, bu eğilim, genel olarak anti-kapitalist ve anti-tekelci karakterli hareket hattının bir başlangıç noktası olabilir. Reformistlerin sözcüleri, hükümete ve parlâmentoya, sosyal ve demokratik reformların bir merkezi gözüyle bakıyorlar. Bunların kitlelere inançları azdır. Sendika kararlarını hayata geçirmek için sendikaları birleştirmeye pek çalışmazlar. Batı Almanya'da reformistlerin ideolojik etkisi, özellikle Batı Alman devleti hakkındaki görüşlerinde ve sözü geçen sendika kararlarını gerçekleştirmede bel bağladıkları yol ve araçların hayal mahsulü olmasında kendini göstermektedir.

Sendikalarda çalışmalar yoldaşça ve devamlı ideolojik tartışmalara lüzum gösterir. İşçilerin edindikleri tecrübelerden sonuçlar çıkararak, sendikalarda sosyalist şuuru geliştirmek komünistlerin ödevidir. Tekelcilikten yana ve reformist ideolojinin yanlışlığı, sendikaların öne sürdüleri ve işçi sınıfının genel menfaatlerine uyan sosyal ve demokratik istekleri gerçekleştirme mücadelesinde anlaşılmaktadır. Buna iyi bir örnek, «sosyal ortaklık» teorisine ağırca bir darbe indiren Baden-Vürtemberg metalurji işçilerinin geçenlerde yaptıkları grevdir. Bu grev, Leber politikasına karşı sendikalarda daha kuvvetli ve açık bir şekilde çarpışmanın çıkış noktası oldu. Böylece sendika kararlarının hayata geçirilmesi mücadelesi, sendikalarda sınıf şuurunun da gelişmesine bir temel hazırlamaktadır.

Sendika okulları sistemi de, işçi sınıfına düşman görüşlerle ideolojik tartışmalar yapmak imkânını da vermektedir. Komünistlerin bu okulların işlerine daha fazla katılmaları, sendika politikasının esas meselelerini tartışmada daha geniş imkânlar sağlar.

Son yıllarda Batı Almanya'nın bazı şehirlerinde sosyalist eğitim cemiyetleri kuruldu. Bu cemiyetler, işletmelerde ve sendikalarda, günlük meseleleri Marksist görüşle incelerler. Bu cemiyetlerin teşkilâtlandığı konferanslara ve tartışmalara katılanların sayısı çok olmamakla beraber, okunan raporlar broşür halinde basılarak işçiler arasında dağıtılmaktadır. Biz bu çalışmalarda işçi sınıfı hareketinde çeşitli akımların taraftarları arasında iyi bir bağlantı kurma imkânını görüyoruz.

İşçi sınıfı arasında sosyalist sınıf şuurunun gelişmesine yöneltlen ideolojik etkiyi kuvvetlendirmek, Batı Almanya sanayiinde Alman işçileriyle omuz omuza çalışan 800,000 yabancı işçiye olumlu etki yapma bakımından da çok önemlidir. Alman işçilerinin yabancı işçilere karşı tutumu, sınıf şuurlarının gelişme derecesine bağlıdır.

Sınıf şuurunun yetersizliği, çoğu hallerde, bunların muhacir işçilere karşı tutumlarındaki milliyetçilikte görülmektedir. Bu bir taraftan Alman işçilerinin mücadelesini, diğer taraftan yabancı işçilerin sendika hareketine katılmasını güçleştirir.

Geçen yılın ilkbaharında yapılan Baden-Vürtemberg metalürji işçilerinin grevinde, muhacir işçiler, grevcileri tamamen desteklediler. Bazı fabrikalarda grev komiteleri kurdular, bültenler dağıtılar. Muhacir işçiler protesto gösterilerine ve atomlu silâhlanmaya karşı yapılan «paskalya yürüyüşlerine» de gittikçe büyüyen ölçüde katılmaktadırlar. Yabancı işçiler zaman zaman politik hareketlerin müteşebbisi olmaktadır. İspanyol yurtseveri Yulian Grimau' un öldürülmesine karşı yaptıkları protesto gösterileri gibi. Öyle ki, Almanya'da birlikte hareket, milletlerarası dayanışma temeli üzerinde gelişmektedir. Yabancı işlerle sıkı işbirliği, aynı zamanda, onların memleketlerindeki sendikalarla Alman sendikaları arasında bağ kurmak, danışmalar yapmak ve yakınlaşmak için de faydalıdır.

A.S.B yönetim kurulları Avrupa Ekonomik Birliğine büyük bir inançla bakıyorlar. Fakat onların idealize ettikleri «Birleşik Avrupa», Avrupa Ekonomik Birliğinin yürüttüğü politikanın pratik sonuçlarıyla adanmakıllı çatışma halindedir. Bunun içindir ki, Batı Almanya sendika yayınlarında ilk uyarılar yapılmaktadır. Milli sendikalar arasında, her memlekette emekçilerin mücadelelerini desteklemek ve Ortak Pazar memleketlerindeki sendika konfederasyonlarıyla müşterek bir hareket programı hazırlamak hususunda görüşmelere girişmek için gereken şartlar meydana gelmektedir. Böyle bir istek, özel olarak A.S.B-nin VI. Kongresinde öne sürülmüştür.

Fakat yine burada da yardımlaşma için başlıca engel, anti-komünizmdir. Avrupa Ekonomik Birliği memleketlerinde yayılan «Komünistlerle hiçbir işbirliği yok» şiarı, Batı Alman işçi sınıfının, komşu memleketlerin en kuvvetli sendika merkezlerinin ve bu sendika merkezleriyle işbirliği eden hristiyan ve diğer sendikaların desteğinden mahrum olması demektir. Bununla beraber, bu gibi görüşler, Fransız madencileri grevinin de gösterdiği gibi, sendika üyelerinin aktif hareketleri neticesinde önlenabilir.

Fransız madencilerinin grevi, Batı-Alman işçi sınıfı hareketinde kuvvetli bir etki yapmış ve sendikalarda aşağıdan gelen güçlü bir dayanışma hareketi yaratmıştır. Bu tutum A.S.B ve diğer sendika kolları önderlerini de grevcileri desteklemeğe zorlamıştır.

Tecrübemizin de gösterdiği gibi, şimdi Birleşik Sendikalar temeli üzerinde bağımsız işçi politikasının gerek sendikalarda, gerekse ASDP-de gerçekleştirilebilmesi için birlikte hareket imkânları daha da genişlemiştir. Komünist Partisi, Batı Alman işçi sınıfı hareketinde beliren yeni gelişme eğilimlerinden faydalanarak, emekçilerin sınıf

şuurunu kuvvetlendirmeğe, işçi sınıfına düşman ideolojinin etkisini önlemeğe ve işçiler arasında sosyalist şuurı geliştirmeğe çalışıyor. Tabiidir ki, bu meselelerde kardeş partilerdeki yoldaşların da fikirlerini bilmek bizim çok için önemlidir.

4. *En yakın perspektifler*

Son zamanlardaki olayların akışı, bize, en yakın bir gelecekte kitlelerin ekonomik, sosyal ve demokratik istekler için yaptıkları mücadelenin şiddetleneceği neticesini çıkarabileceğimizi gösteriyor. Mücadele neticesinde elde edilen geçen seneki ücret artışları, ne milli mamulâtın artışı, ne de artan hayat pahalılığı ile aynı ölçüdedir. Bu, birçok işçiler için reel ücretlerin azalması demektir. Süt fiyatlarının ve kiraların devamlı surette artması, hoşnutsuzluğun başlıca sebebidir. Sendikalar buna karşı tedbir almağa başlamışlardır. Birçok bölgelerde işçiler, artan hayat pahalılığını karşılamak için ücretlere daha da zam yapılmasını istemişlerdir.

Yeter derecede olmamakla beraber, ücretlerin geçen yıl yeniden gözden geçirilmesinde işçilere sağlanan ücret artışını, tekeller, işletmelerdeki «sosyal masraflar» ı kaldırmak ve parça iş ücretlerini revize etmekle sifıra indirmeğe çalışmaktadırlar. Bu hareket işçilerde tepki uyandırdı. Ayrıca, hükümetin «sosyal paket» kesintisi ve bu arada hastalık kasalarını icat etmesi gibi gerici tedbirler alması, işçilerin durumunu daha da ağırlaştırdı.

Batı Akmanyada, tekellerin işçi haklarına yaptıkları son hücumlara, bu arada «sosyal paket» de dahil olmak üzere, çıkarılan «olağüstü kanunlar» a ve silâhlanma masraflarının artırılmasına karşı, birçok şehirlerde büyük protesto mitingleri yapılmıştır. Bu olaylar, sınıf şuurunun geliştiğini ve işçilerin olaylar arasındaki bağları daha derin anlamağa başladıklarını göstermektedir. Burada, sosyal demokratların ve komünistlerin, özellikle sendikalarda beraber hareket etmeleri için konkre ve aktüel şartların varlığını görmekteyiz.

AKP-nin bu hareket hattının hayata geçirildiği sendikalarda, komünistler, sendikalı kitlelerle sağlam bağıntılar kurmuşlardır. Denilebilir ki, yeni sendika programı tasarısı tartışmalarında, komünistlerin ileri sürdükleri teklif ve deliller, geçmişe nazaran çok daha büyük bir çoğunlukla kabul edilip onaylanm aktadır. Komünistlerle sosyal demokratlar arasında yapılan karşılıklı birçok tartışmalar, sert olmakla beraber, faydalı sonuçlar vermiştir. Fakat partinin bu yönelimi, bütün komünistler tarafından tamamen benimsenmemiştir. Birçokları hâlâ sekte alışkanlıklardan kurtulmamışlardır. Onlar, bugün doğrudan doğruya gerçekleştirebildiği hareket etmiyor, mevcut olanı ön plâna koymuyor ve sınıf kardeş-

leri sosyal demokratlarla bağıntı kurmak yolları aramakta yeter derecede aktif hareket etmiyorlar. Komünistler, ASDP yönetim kurulundaki Vener-Erler grubunun politikasından parti kitlesini sorumlu tutuyor, sadece bazı solcu demokratlarla işbirliği yapmak istiyorlar. Bu tutumda olan üyelerimiz, birleşik sendikalarda kendilerini muhalefette sayıyor, sendika tenkitlerini, sendika kararlarının gerçekleştirilmesi için yapıcı tekliflerle bağliyamıyorlar. Diğer taraftan, yalnız ekonomik ve sosyal istekleri savunan, ideolojik tartışmalardan kaçınan ve sendika kararlarının hayata geçirilmesi mücadelesine ancak bu hareket yüksek sendika kurulu tarafından teşkilâtlandırıldığı hallerde katılan komünistler de vardır. Alman Komünist Partisi, içinde bulunduğu gizli durumla bağı güçlüklere rağmen, parti ruhuna uygun ve doğru sendika çalışmalarını pratik örneklerle göstermek ve parti içi ideolojik faaliyeti hızlandırmak suretiyle bu sol ve sağ eğilimleri yenmeğe çalışıyor.

İşçi sınıfı hareket birliğinin kurulmasında sendikaların, işleteme ve üretim kurullarındaki güvenilir kişiler komitelerinin rolü gayet önemlidir. Güvenilir kişiler, sendikalarla fabrika kolektifi arasında birleştirici bir bağıdır. Bunlar kolektiflerin isteklerini sendikalara ulaştırır ve diğer taraftan kolektiflere sendika kararlarını açıklar, bu kararların hayata geçirilmesinde kitleleri birleştirirler.

Güvenilir kişiler komitesi, kitle hareketlerini hazırlamakta ve yürütmekte özel bir rol oynar. Bu komitelere komünist, sosyal demokrat, hristiyan ve partisiz işçiler girdiğinden, bu hal bütün kolektifin sendika mücadelesine katılmasına yardım eder; bu komiteler grevlerde mobilize ve önderlik edici bir kuvvet olarak ortaya çıkarlar. Bütün kolektifin birliği, güvenilir kişilerin birliğine bağıdır.

Üretim kurullarının da hareket birliğinin sağlanmasında önemi büyüktür. Partimiz, üretim kurulları seçimlerinde tek (birleşik) liste ile çıkılması için savaşı. Böylece, gerek işletmelerde, gerekse sendikalarda birlik fikri gelişir ve güçlenir. Bundan başka, adayların seçilmesinde tek liste üzerinde anlaşmak, kolektifin savaşı organı olarak üretim kurullarının, bütün kolektif yararına hareket birliği için de çok önemli bir esastır. Biz komünistler daha tek sendika listelerinin hazırlanması esnasında ayrılık eğilimi gösteren bütün teşebbüslere karşı savaşıyoruz. Güvenilir kişiler, üretim kurulları ve mahalli idareci sendika organları arasındaki yardımlaşma esasına dayanarak kurulan grev komiteleri, birlikte hareketin teşkilâtlandırılmasında önemli rol oynamaktadırlar. Baden-Vürtemberg metal işçilerinin grevi, isabetle seçilmiş grev komitelerinin harekette nasıl birlik sağhyacağını gösteren birçok iyi örnekler vermiştir.

Üretim kurullarının, il, bölge ve bütün memleket çapında yaptıkları konferanslar, birlikte hareketin gelişmesinde gayet büyük rol oynar. Sendikaların tertiplelediğı bu konferanslarda, işçi sınıfının

durumu ve istekleri incelenmektedir. Artık bu konferanslar, faaliyetlerinde, birçok defalar sendika çı kışları için hareket noktası ödevini görmüşlerdir.

İşçi sınıfının ve halkın diğer tabakalarının barış, ekonomik, sosyal ve demokratik istekler uğrunda yaptığı mücadele, «Atom ölümüne karşı savaş komitesi», «Paskalya yürüyüşleri» hareketi, demokratik hakları savunma komitesi, füze üslerine karşı kurulan ve topraklarına askeri maksatlar için el konulan köylüleri savunan mahalli teşkilâtlar, «Ortak Pazar politikasının neticelerine karşı kurulan savaşçı köylü cemiyetleri» ve saire gibi birçok savaş şekilleri doğurmuştur.

Partimizin program deklârasyonunda, bütün halk kuvvetleri arasında hareket birliği, değişik teşkilâtlar ve kişiler arasında hak eşitliği gerektiği belirtilmiştir. Haklar ve ödevler, sosyal demokratlar, komünistler, hristiyanlar, liberaller, ve pasifistler arasında paylaşılmalıdır. Bütün halk güçlerinin mücadelesini geliştirip kuvvetlendirmekte başarı sağlamak, işçi sınıfının politik çalışmalarına, birlikte hareket etmesine bağlıdır. Komünist Partisi barış, demokrasi, sosyal adalet için yeni savaş şekillerini geliştirmeye çalışırken, bu mücadelede işçi sınıfının hakikaten önderlik rolü oynamasını sağlamak için bütün gayretini sarfetmektedir.

Hugo . . .

Alman Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi.

Finlânda'da işçi sınıfının hareket birliğine dair

1. Finlânda işçi sınıfı hareketinde parçalanma

Finlânda Komünist Partisi, işçi hareketi birliğini kurmak ve bu birliği kuvvetlendirmek için çok bileşik şartlar altında savaşmaktadır. Memlekette işçi sınıfına dayanan üç politik parti, iki sendika merkezi, birçok bağımsız sendikalar vardır. Diğer bazı kitlevi işçi teşkilâtları da parçalanmıştır.

Finlânda Sosyal Demokrat Partisi (FSDP) yönetim kurulu, 1956 genel grevinden sonra, Merkez Sendikalar Birliği üzerindeki kontrolünü kaybedince, uzun zamanlar dayandığı kuvvetlerin desteğinden de mahrum kaldı. Sosyal Demokrat Partisi evvelki mevzilerini elde edemeyince, 1960 Ekim ayında yeni bir sendika birliği—Finlânda Sendika Birliği — (FSB) ni kurdu. Sosyal demokrat hareketinde kuvvetli ayrılık eğilimleri uzun zamandan beri vardı. Parti içindeki muhalifler ayrılarak «İşçi ve Küçük Çiftçiler Sosyal Demokrat Birliği» (S.D.B) adı altında ayrı bir parti kurdular. Sosyal demokrat mebuslar parlâmentoda bir muhalefet grubu meydana getirdiler. 1962 parlâmento seçimlerinde, genel olarak, sosyal demokrat hareketi iki parti tarafından temsil edildi. Bunlardan biri Sosyal Demokrat Partisi, diğeri de Sosyal Demokrat Birliği'dir. Bu iki parti, seçimlerde bütün oyların yüzde 19,7 ve 4,4-ünü topladılar.

Sosyal demokrat hareketi önderleri, daha ziyade şahsi meselelerde veya çalışma metodlarında birbirlerinden ayrılırlar. Fakat aynı zamanda Sovyetler Birliğine karşı nasıl davranılacağı, Ortak Pazar ve barış meseleleri hususunda aralarında ayrılıklar vardır. Sosyal demokratların, hangi burjuva gruplarıyla birleşmesi gerektiği meselesinde de kesin anlaşmazlıklar belirmektedir. Bu gibi hallerde çelişmeler prensip karakteri taşır. Bunlar iki sosyal demokrat partisinin temellerini sarsan, kitle teşkilâtlarının hayatına ve çalışmalarına giren üyeler üzerinde etki gösteren anlaşmazlıklardır.

Böyle bir durum, birçok hallerde işçi sınıfının dayandığı kitle teşkilâtlarının dağılmasına sebebiyet verir ve kitlelerin teşkilâtlandırılıp birleştirilmesine engel olur. İşçi sınıfı hareketinin teşkilât temellerini sarsan bu ayrılma süreci, büyük sermayenin emekçi kitlelerinin menfaatlerine saldırma imkânlarını kuvvetlendirdi. Bu

olay son senelerde gerçek ücretlerin azaltılmasında kendini göstermiştir. İşletme sahiplerinin resmi rakamlarına göre, 1956 ve 1962 yılları arasında hayat yüzde 47 nispetinde pahalılaşmış, ücretler ise ancak yüzde 34,7 artmıştır. Emek verimliliğinin artırılması neticesinde sağlanan kazançlar, tamamen kapitalistlerin cebine girmiştir. Hayat 1963-de en az yüzde 6 pahalılaşmıştır.

İşçi sınıfı hareketinde ayrılığın daha fazla derinleşmesi, işçi sınıfı partilerinin 1962 seçimlerinde parlâmentoda çoğunluğu kaybetmelerinin başlıca sebeplerinden biridir. Yalnız sosyal demokrat teşkilâtlarının parlâmentodaki temsilci sayısı 51 den 40 a inmiştir.

İşçi sınıfı arasında bugünkü ayrılık, Tanerizm'in, yani F.S.D.P yönetim kurulu sağ kanadının, büyük burjuvazi ile işbirliği yapması, ekonomi politikasında, iç ve dış politika gibi, en önemli meselelerde onun mevzilerini desteklemesinin bir sonucudur.

Bununla beraber, Taner ve taraftarları, Sosyal Demokrat Partisi üyeleri ve taraftarları ile bir tutulmamalıdır. Komünistler bu aşırı sağ eğilimi tenkit ederlerken, hiçbir zaman sosyal demokratların, hattâ bütün önderlerinin Taner taraftarı olduklarını iddia etmemişlerdir. Fakat buna rağmen, biz, Tanerizmin Sosyal Demokrat Partisinin programında ve pratik çalışmalarında etki yaptığı ve yapmağa devam ettiği gerçeğine göz yumamayız.

Sosyal demokratların programında, «Kapitalist sistemin artık devlet mülkiyetine ve toplumsal üretime dayandığı ve gelişme yönünün de sosyalist plânlı ekonomi olduğu» söylenmektedir. Taner ve taraftarlarının dediklerine göre, Finlânda'da artık sömürme kalmamıştır; proleterya ile kapitalistler arasındaki çelişmeler modası geçmişlâflardır. Onların amaçları, komünizm ve sosyalizmle mücadeledir. Böylece, esas itibariyle, Taner ve taraftarları, burjuvazinin aşırı sağcı temsilcilerine ve Finlânda ile Sovyetler Birliği arasında dostluk kurulmasına karşı olanlara uşaklık etmektedirler.

Sosyal Demokrat Partisi, 1962 yılı başındaki cumhurbaşkanı seçimleri arifesinde, bütün burjuva partilerinin en gericisi olan Koalisyon Partisi ve diğer aşırı sağcı burjuva güçleriyle işbirliği (blok) yapmakla yürütülen halk aleyhtarı politikanın zirvesine çıkmıştır. Bu işbirliğinin maksadı, Finlândanın dış politikasını değiştirmekti.

Sosyal Demokrat Partisi Sekreteri K. Pitsinki, seçimlerden az önce, «Seçim öncesi blokuna katılanların hepsi, belli konkrete meselelerde aynı görüşü savunduklarından, blok adaylarından kimin şu veya bu bölgede kazanacağı bizim için o kadar önemli değildir» demiştir. Tabii bu, Tanerin hareket hattının semerelerinden faydalanan FSDP yönetim kurulu sağcı çevrelerinde tasvip ve hayranlıkla karşılanmıştır. Bu konuda, en azılı gericilerden biri olan banka direktörü ve eski koalisyon mebusu T. Junila, yayınladığı kitabında

açık itiraflar yaparak şunları yazıyor: «Halihazırda memleketimizde ana politik sınır hiç de «burjuvazi» ile «sosyalistler» arasından değil; bir yandan Batı demokrasisi ile Kuzey demokrasisi taraftarları arasından, öte yandan komünistlerin taraftarları ile sempati-zanları arasından geçer. Sanayi işçilerini destekleme mücadelesinde, yalnız sosyal demokratlar komünistlere karşı etkili bir kuvvet olabilirler. Sosyal demokratların bu savaşı kaybetmeleri, Finlânda'da demokrasiyi yokedilmesi demektir. İşte bunun için, ben, konservatör bir burjuva olarak diyebilirim ki, tek, savaşçı, Kuzey demokrasisini kesinlikle destekliyen, Sosyal Demokrat Partisine ihtiyaç duymaktayız...»

Seçimler arifesinde seçim öncesi bloku fena halde bozuldu; Sosyal Demokrat Partisi büyük bir mağlûbiyete uğradı. (Geçen cumhurbaşkanı seçimlerinde 72 yer kazandıkları halde, bu seçimde ancak 36 yer alabildiler.) Buna rağmen, Sosyal Demokrat Partisindeki Taner kanadı tutum ve görüşlerinden vazgeçmedi.

Komünistler, «soğuk harp» taraftarı, en gerici burjuva gruplarının müttefiki olan FSDP-nin aşırı sağcı kanadı Taner grupuyla işbirliği yapamazlar. Bilâkis, bunların görüş ve tutumlarına karşı mücadele, birlikte hareket için önemli şarttır. Bunu işçilere anlatmak, onlara aşırı sağcı sosyal demokratların politikasının, emekçilerin sınıf menfaatlerini savunmaları için birlikte hareketlerini nasıl zorlaştırdığını göstermek gerekir.

2. Birlik mücadelesinde imkânlar ve yollar

FSDP-deki Taner kanadının anti-komünizmine ve parçalama politikasına, işçi sınıfı hareketinde teşkilât bakımından ayrılığa rağmen, memleketimizde, emekçilerin birlikte hareket etmeleri imkânsızdır denilemez. Bu ayrılığa rağmen, birlikte hareket eğilimleri gelişmekte ve işçilerin müşterek ekonomik mücadelesinde kendini göstermektedir. (Bununla beraber, yukarda kaydettiğimiz gibi, teşkilât ayrılığı yüzünden bu mücadele tabiatıyla zayıflamaktadır.)

Emekçilerin kitlevi dayanışmaları, özellikle 1962 nin son aylarında ve 1963-ün başlangıcındaki açık sınıf çarpışmaları, memleketin ekonomik ve politik hayatında önemli bir rol oynamıştır. Bu çarpışmalar sınıf çelişmelerinin keskinleştiğini, ve memleketin tarihinde ilk defa olarak açık kitle mücadelesine büyük ölçüde katılan devlet müstahdemleri ve diğer memurların tutumlarında da derin değişiklik yaptığını gösterir⁽¹⁾. 400 bine yakın işçi ve 100 bin müs-

(1) Finlândada 1950 ile 1960 arasında sanayi işçileri sayısı 49.000 ya da yüzde 2,5 arttı. Müstahdemlerin 137.000 veya yüzde 42,8; köy ekonomisi ve ormancılıkta çalışan işçilerin sayısı yüzde 21, ya da 191.000 azaldı.

tahdem, ücretlerin artırılması hareketine katıldılar. Bu hareket grevler, göstleriler, çalışma temposunu yavaşlatma, grevcilerle dayanışma kampanyaları şekillerini aldı. 1956 genel grevinden sonra emekçilerin bu en kitlevi ve savaşı hareketi, işçi sınıfındaki teşkilât ayrılığı şartları içinde bile, kitlelerin savaşa hazır ve kabiliyetli olduklarını gösterdi.

Birlikte hareket fikrinin geliştiğini, komünistlere karşı tutum ve birlik meseleleri üstüne sosyal demokrat çevrelerinde yapılan tartışmalar da göstermektedir. 1963 Haziranında yapılan kongrelerinde ve kongre arifesinde sosyal demokratların birçoğu işbirliği lüzumundan söz ettiler. Hattâ partinin merkez basın organı, «işçi sınıfının menfaatlerini savunma amacı ile komünistlerle işbirliği meselesinde ihtiyatlı hareket edilmesini», «bugünkü şartlarda partinin bu görüşle hareket etmesi gerektiğini» yazdı. Leskinen'in Sosyal Demokrat Partisi yönetim kurulundan uzaklaştırılması, sağcıların bozguncu hareketlerinden sıra üyelerinin memnun olmadıklarını göstermektedir. Kongrede, Partinin Sovyetler Birliği ile ilgili politikası tenkit edildi.

Birleşme eğiliminin kuvvetlenmesi hususunda sosyalist memleketlerde, özellikle Sovyetler Birliğinde sosyalizmin ve komünizmin kuruluşunda elde edilen başarılar olumlu etkiler yapmaktadır. Sovyetlerin barış içinde yanyana yaşama politikası, önderler de dahil, sosyal demokratlar üzerinde kuvvetli bir etki gösterdi. Sosyal Demokrat Birliği yöneticilerinin iç ve ekonomik meselelerde yürüttüğü politika, sosyal demokratlara nispetle, Sovyetler Birliğine ve barış hareketine daha yakındır. Meselâ Fin halkının barış içinde yanyana yaşama fikrini desteklemesi için geçenlerde açılan imza toplama kampanyasına Sosyal Demokrat Birliği de katıldı. (Sosyal Demokrat Partisi ve teşkilâtlarından ise çok az kimse katıldı.)

Sosyal Demokrat Partisinin programı hiç de Marksist değildir. Sosyal Demokrat Birliğinin programında da birçok yanlış tezler vardır. Bununla beraber, her iki programda da, işgününü kısaltma, vergi sistemini yeniden gözden geçirme, kültürel tedbirler meselelerinde ileri sürülen fikirler gibi, komünistlerin programına uygun taraflar vardır. Komünistler, bu istekler temeli üzerinde, Siem'de, belediye meclislerinde, işletmelerde ve sendikalarda daha geniş işbirliği için mücadele etmektedirler.

Bu istekler mahiyet itibariyle sosyalist istekler olmamakla beraber, komünistler, bunların elde edilmesi için müşterek harekete büyük önem vermektedirler. Çünkü birçok ideolojik meselelerin, kısmi hedefler için yapılan müşterek mücadele seyrinde açıklana-

Müstahdemler arasında meydana gelen artış, daha fazla düşük ücretli kategorilerde olmuştur. Bu olay bunları az ücret alan işçilere daha çok yaklaştırmıştır.

bileceğini anlamaktayız. Her şeyden önce, emekçiler, kapitalistlerin çıkarı ve görüşleriyle çatışan müşterek menfaatleri olduğunu kavramaktadırlar. Böyle müşterek hareketler, sosyal demokratlarla komünistler arasında yoldaşça münasebetlerin kurulmasına hizmet eder, karşılıklı ithamlara pratik olarak son verme imkânını sağlar. En küçük ve önemsiz görünen reformları desteklemede müşterek hareket, anti-komünist, bozguncu eğilimlerin etkisini yenmeğe yardım eder, zira mücadele şartları böyle reformların ancak müşterek çalışmalarla elde edilebileceğini emekçilere gösterir.

3. Sendikaların birliği meselesi

Finlânda'da 500 binden fazla işçi ve müstahdemin toplu sözleşme anlaşmaları vadesi yakında bitecek ve bunlar 1964 yılı başında yenilenecektir. Bu münasebetle işçiler ücretlerin arttırılması için yeni bir mücadele safhasına hazırlanmaktadırlar.

Finlândada sendika hareketinin teşkilât ayrılığından doğan güçlükler bu hazırlığa büyük bir engel teşkil etmektedir. Memlekette en büyük sendika merkezi, sanayi işçilerini birleştiren Merkez Sendikalar Birliğidir. Bu birliğe 200.000 üyesi olan 24 sendika girer. Komünistlerin çoğu ve Sosyal Demokrat Birliğini destekliyenler bu birliktedir. Partilerinin muhalefetine rağmen, sosyal demokrat işçilerin çoğunun bu Federasyonda üye olarak kalmaları, işçiler arasındaki birlik isteğinin bir delilidir.

Birkaç sendika da, Federasyondan ayrılmış, ve hiçbir merkeze bağlanmamışlardır. Tahminen 50—60 bin üyesi olan böyle sekiz «bağımsız» sendika vardır.

Sosyal Demokrat Partisinin kurduğu Finlânda Sendika Birliği, bu partinin önderliği altında çalışır. 55—60 bin üyesi olan 17 sendika bu birliğe dahildir. Bu birlik, işçilerin politik görüşlerine göre sendikalaşması temeline dayanır. Programında «anti-demokrat görüşlü kimseler, yani komünist eğilimli işçiler, Birliğin yönetim kuruluna seçilemezler» denilmektedir.

Daha ziyade işçileri birleştiren bu sendika merkezlerinden başka, devlet işlerinde çalışan müstahdemleri ve başka yerlerde çalışan memurları içine alan daha birçok sendikalar vardır.

Teşkilât ayrılığına rağmen, Merkez Federasyonunun, «bağımsız» sendikaların, ve Sendika Birliğinin toplam üye sayısı, 1957 deki (ayrılıktan önceki) Merkez Federasyonu üye sayısından daha fazladır. Dolayısıyla, ayrılık, proletaryanın teşkilât seviyesinde bir azalma etkisi yapmamıştır. Bununla beraber, birleşik bir sendika hareketi elbette daha süratli ilerleme sağlayabilirdi.

Bütün emekçilerin müşterek menfaatleri, ayrı ayrı teşkilâtların, karşılıklı hücumlarla enerjilerini harcamamalarını gerektirmektedir.

Sendika merkezlerinin ve «bağımsız» sendikaların esas ödevi, kapitalist sömürme politikasına karşı, daha yüksek ücretler ve en iyi iş şartlarına kavuşmak için mücadelede kuvvetlerini birleştirmektir. Müşterek hareket olmadıkça, işçiler haklarını, menfaatlerini etkili bir şekilde savunamaz, yeni haklar kazanamazlar.

Komünistler, işçilerin ücret artışları için yaptıkları mücadelenin, bazı politik oyunlar için «yardımcı vasıta» olarak kullanılmasına mücadele edilemeyeceğine inanmaktadırlar. Her işçi partisi ve teşkilâtının, emekçilerin yaptığı mücadeleyi kayıtsız şartsız desteklemesi ve bu teşkilâtlar önderlerinin alınan mahalli demokratik kararları değiştirmemeleri için gerekeni yapması zaruridir.

Ücret artışları, ve daha iyi iş şartları için ileri sürülen istekler, en geniş demokratik bir esas üzerinde incelenmelidir. Her işletmede, belli bir üretim kolunun işçilerini birleştiren bütün sendikalarda, gerek ileri sürülen istekler, gerekse bu isteklerin hayata geçirilmesi mücadelesinin şekilleri bakımından bütün işçileri tatmin eden anlaşmalar yapılmalıdır. Bu anlaşmalar önceden işçilerle, geniş bir şekilde tartışılmalı ve sendika önderleri ile güvenilir kişiler arasında konuşulmalıdır.

Böyle müzakere ve tartışmalara katılanlar arasında eşitlik gözetmenin, her sendikalının beğendiği teşkilâta mensubiyet hak ve hürriyetini kayıtsız şartsız tanımanın, ayrılık gayrılık yapmaktan vazgeçmenin gerekli şartlar olduğuna inanıyoruz. «Başka türlü düşünene» karşı düşmanlık göstermek, emekçilerin mücadelesinde başarı elde etmeğe hizmet etmez. Dolayısıyla, ücretlerin artırılması için yapılan mücadelede, bütün sendikaları, merkezileşmiş, tek bir önerlik altında birleştirmeyi peşin şart saymak keza hatadır. Kapitalist patronlara karşı yapılan mücadelenin seyrinde, emekçiler birleşmenin kıymetini ve tek bir sendika merkezine sahip olmanın önemini daha kolay ve daha iyi anlayacaklardır. Mücadele seyrinde, sendika hareketinde, sendika üyelerinin haklarına karşı yapılacak kısıtlama ve tecavüzleri önleyici teminat olarak iç demokrasinin olgunlaşma şartları da gelişecektir.

4. Birlik mücadelesinde bazı politik görüşlere dair

Sosyal demokrat hareketinin bazı önderleri ve üyeleri, hareket birliğinin sosyal demokrat hareketi aleyhine olacağından, Komünist Partisinin durum ve etkisinin kuvvetleneceğinden korkuyorlar. Hattâ daha ileri giderek, Komünist Partisinin yeter derecede kuvvetlenince tek parti diktatörlüğü kuracağını söylüyorlar. Bunun içindir ki, Partimiz bu meseledeki gerçek tutumunu emekçi kitlelerine

durmadan anlatmağa çalışıyor. Daha 1954 te Parti Merkez Komitesi, «Emekçileri birliğe davet» çağrısında, «sosyal demokrat tarafı işçilerin komünistlerin saflarına katılmalarının hiç de birleşmeye götüren biricik yol olmadığı» kanaatini açıklamıştı. Çağrıda, «Sosyal demokratlar kendi teşkilâtlarında kalarak da, emekçilerin dâvasına samimi olarak hizmet eden sosyal demokratları destekliyerek de etkili bir şekilde birliği kuvvetlendirebilirler» deniliyordu. Partimiz 1960 da yayınladığı birlikte hareket çağrısında «işçi sınıfının haklarını ve menfaatlerini savunan hareket birliğinin hiçbir hakiki işçi partisini zayıflatamayacağını» bir daha belirtti. Bu çağrıda «işçilerin genel hak ve menfaatlerini savunmak için yapılan ciddi, samimi, yapıcı çalışma, bir işçi partisi için tek kuvvet kaynağıdır; işçi sınıfı düşmanlarıyla işbirliği yapmak ise, bu partinin temellerini sarsan, etkisini azaltan en tehlikeli yoldur.» denilmektedir.

Partimizin programında, «kapitalizm şartları içinde olduğu gibi, sosyalizme geçiş ve sosyalizmin kuruluş devresinde de, Finlânda Komünist Partisinin, emekçi kitlelerinin desteğini gören bütün partilerle faydalı işbirliği yapmağa hazır olduğu» belirtilmiştir.

Böylece, bizim birlikte hareket politikamız, uzun vadelidir. Bu politika sosyal demokratların komünistlere atfettikleri «hile ve tuzaklara» dayanmaz. Sosyalizmi kurmayı gaye edinen bir partinin menfaatleri, emekçilerin dâvasını savunan diğer partilerin menfaatleriyle kesin çatışma halinde olamaz. Daha «Komünist Partisinin Manifesti» nde, komünistlerin, proletaryanın menfaatlerinden başka menfaatleri olmadığı gerçeği belirtilmiştir. Halk demokrasili memleketlerde işçi hareketi birliği mücadelesinin yolları ve neticeleri üzerinde yapılan tartışmalar bu problemle sıkı sıkıya bağlıdır. Sosyal demokrat önderler, bu memleketlerdeki işçi partilerinin birleştirilmesinin, bu partilerin çalışmalarına son verilerek yapıldığını ve sosyal demokrat partilerinin kapatıldığını iddia ederler. Bu meselenin daha derinden incelenmesi ve aydınlatılması, bizim için çok aktüel ve önemlidir.

Birlik üzerine yapılan tartışmalar, sosyalist memleketlere karşı davranış meselesiyle de doğrudan doğruya ilgilidir. Bu alanda, Sosyal Demokrat Partisinin gerek önderleri, gerekse üyeleri arasında çok çelişik görüşler vardır: Tamamiyle menfiler, «mâkul, pratik davranış» taraftarları, «temkinli iyiniyetliler» v. s. gibi. Partimiz, bu mesele üzerindeki çeşitli fikirlerin diğer meselelerde hareket birliğine engel olmaması gerektiği inancındadır. Partimiz, aynı zamanda, Sovyetler Birliğine ve sosyalist memleketlere karşı düşmanlık gösterme neticesinde hiçbir partinin yeni taraftarlar bulmadığına işaret etmektedir. Komünistler, sosyalist memleketlerin elde ettikleri başarıların, kapitalist memleketlerdeki işçilerin savaşını ve diğer ilerici hareketlerin gelişmesini kolaylaştırdığına ve kolaylaştıracağına

derin inançlarını belirtirler. Bu inancın doğruluğunu, özellikle, Hitlerin Sovyetler tarafındam mağlûp edilmesinden sonra, Finlânda'da demokratik hakların ve demokratik kuruluşların gelişmesi de açıkça göstermektedir.

Sovyetler Birliğinde ve halk demokrasili memleketlerde sosyalizm kuruluşu, bütün ezilen halklar üzerinde son derece büyük ve kesin bir etki yapmıştır. Partimizin Genel Sekreteri Ville Pessi'nin dediği gibi, «Sovyetler Birliğinin sosyal başarıları, ilmi ve teknik ilerlemeleri, sosyalizm fikrinin geniş kitleler arasında yayılması için Marksizm-Leninizmin reddettiği «devrim ihracı» nın yapabileceğinden daha daha çoğunu yapıyor.»

Çeşitli sosyal sistemli devletlerin barış içinde yanyana yaşama politikasını desteklemek olan tutumumuz, Finlânda'da demokratik kuvvetlerin ve emekçilerin müşterek hareketlerinde önemli rol oynar. Memleketimizde bu politikanın başlıca örneği, Finlânda ile Sovyetler Birliği arasındaki bağıntılardır.

İki memleket arasındaki bağıntıların dönüm noktası, 19 Eylül 1944 de Finlânda ile imzalanan barış antlaşması olmuştur. Harbin sona ermesi, barış antlaşmasının imzalanması, memleket içinde ve iki devlet arasındaki bağıntılarda çok büyük bir değişiklik meydana getirmiştir. 1918-den sonra, yani 26 sene boyunca Finlândanın dış politikası, Sovyetler Birliğine karşı, düşmanlık politikası olmuştur. Sovyetler Birliği ile dostluk kurulması için mücadele eden biricik parti Finlânda Komünist Partisi idi. Fakat parti, derin gizlilik, terör şartları altında çalışıyordu.

1948 de Finlânda ile Sovyetler Birliği arasında dostluk, işbirliği, karşılıklı yardım antlaşması imzalandı. Bu antlaşma ve barış antlaşması, bizim karşılıklı bağıntılarımızın temelleridir. Sosyal Demokrat Partisi, önce dostluk antlaşmasına karşı geldi, fakat sonraları, antlaşma Siem'de konuşulurken onaylanması için oy verdi. (Yalnız, Sosyal Demokrat Partisinin aşırı sağcı kanadını temsil eden 11 mebus antlaşmanın onaylanması aleyhinde oy verdiler.)

Bununla beraber, geçen 15 sene, Sosyal Demokrat Partisinin dış politikada eski hattını değiştirmemiş olduğunu göstermiştir. Bu hat, eskiden olduğu gibi, Finlândanın felâketi demek olan soğuk harp politikasıdır. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist memleketler kuvvetlendikçe, sosyal demokrat sağcı önderlerinin sosyalizmi kuran bu memleketlere karşı düşmanlıkları artmaktadır. Yukarda da söylediğimiz 1962 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, ana konu, Fin-Sovyet bağıntıları idi. Sosyal demokrat önderleri, hükümetin, Finlânda ile Sovyetler Birliği arasında dostluk temeline dayanan politikasını değiştirmesi ümidiyle, en koyu sağcılarla bir blok kurdular. Halk kitle-

lerinin bu bloka karşı kesin hareketleri, seçimler arifesinde yıkılmasına sebep oldu.

Partimizin XIII. Kongresinde doğru olarak işaret edildiği gibi, «halkımızın büyük çoğunluğu, Finlânda ile Sovyetler Birliği arasında dostluk kurulması politikasını desteklemektedir.» Bununla beraber, Kongre, «bu dostluk bağıntılarını bozmak isteyenlerin gerici çevreler olduğunu, burjuvazi ve sağcı sosyal demokratlar arasında, Finlândayı emperyalist güçlerin arabasına koşmak isteyen sert politika taraftarları bulunduğunu, bunun Finlândanın bağımsızlığına ve güvenliğine zarar getirecek bir politika olduğunu» da belirtmiştir.

Sosyal demokrat önderlerinin, Sovyetler Birliğine karşı kin ve düşmanlığı körüklemeyi amaç edinmeleri, işçiler arasında ciddi ayrılıkların kaynağı olmuştur. Finlândanın Sovyetler Birliği ile bağıntıları meselesi, işçiler arasında ateşli tartışmalar konusudur. Fakat Finlânda ile Sovyetler Birliği arasında karşılıklı bağların kuvvetlenmesi, peşin fikirleri dağıtmakta, Sovyetler Birliğine karşı daha olumlu bir tutum doğurmaktadır. Son senelerde Sosyal Demokrat Partisi, ya kendi etkisini daha çok tehlikeye düşüren ve zayıflatan eski anti-sovyet politikasını yürütmek, ya da dış politikasının esas prensiplerini değiştirmek arasında bir seçim yapmak zorunluğu ile karşı karşıya gelmiştir.

Fakat sağcı sosyal demokratların anti-sovyet politikasında şimdiye kadar önemli bir değişiklik olmamıştır. Gerçi, basın organlarının Sovyetler Birliğinden söz ederken, kullanacakları sözleri seçmek hususunda daha dikkatli davrandıkları doğrudur. Hayat onlara bunu öğretmiştir. Partinin geçen yaz yapılan kongresinde alınan milletlerarası meselelerle ilgili özel kararda, Finlânda ile Sovyetler Birliği arasındaki bağıntılar önemli bir yer almaktadır. Sosyal Demokrat Partisi bu kararında, «Finlânda ile Sovyetler Birliği arasında birleştirici dostluk bağlarının kurulmasını her zaman savunduğunu», «Finlânda halkı ile Sovyet halklarını yakınlaştırmak için atılan önemli adımları desteklediğini», «peşin fikirleri silmek ve karşılıklı işbirliği sağlamak için iki tarafın birbirlerine gerçeğe dayanan bilgi vermesinin çok önemli olduğunu» belirtmektedir.

Bununla beraber, Sosyal Demokrat Partisi, aldığı kararı gerçekleştirmek için kongreden bu güne kadar tek bir teşebbüste bulunmamış, tek bir adım atmamıştır. Diğer taraftan, kongre, Sosyalist Enternasyonalin 1951-de Frankfurtta ve 1962 de Osloda, sosyal demokrat hareketinin milletlerarası meselelerdeki tutumunu gösteren bildirisine katıldığını ilân etmekle, Sovyetler Birliği ile dostluk münasebetlerini iyileştirme isteğini kendisi yalanlamış oldu. Fin sosyal demokratlarının dış politika hattı, temelinde, anti-sovyet karakter taşıyan deklârasyonlara dayanmaktadır.

Sosyal Demokrat Partisinin, dış politika, harp ve barış meselelerindeki tutumu, emekçilerin birlikte hareketi için çok büyük bir engeldir. Partimiz, bu anti-sovyet politikayı savunanlarla hiçbir uzlaşmaya girişemez. Bu, emekçilerin yararına değildir. Sağlam bir işçi sınıfı birliği, ancak barış ve iyi komşuluk politikası üzerine kurulabilir.

Programımızda şöyle deniyor: «Finlânda Komünist Partisi, büyük sermayenin diktatörlüğünden ıstırap çeken bütün sosyal tabakaların hürriyeti için mücadele eder, ve amaca varmak için bu tabakaları temsil eden teşkilâtlar ve kişilerle işbirliği yapmağa hazırdır. Partimiz, işçi sınıfı dâvasında zaferi sağlamakta, bütün işçilerin müşterek isteklerinin gerçekleştirilmesinde, sağlam bir işçi sınıfı birliğinin kesin şart olduğuna inanır.»

Proletarya arasındaki menfaat birliği, proleterya ile kapitalistler, özellikle büyük kapitalistler arasındaki çelişmeler, işçi sınıfı hareketinde birliğin tabii, objektif temelidir. Fakat birlik kendi kendine meydana gelmez. Engeller çok büyüktür. Burjuvazi işçi hareketini bölmek çabasıdadır. Birlik kurmak için, bütün emekçi kitlelerinde, teşkilâtlarda, özellikle işçi sınıfı partilerinde, müşterek hareket için şuurlu bir istek olması lâzımdır. Finlânda Komünist Partisi Merkez Komitesi, birlik meselesiyle ilgili çağrısında (1954) şöyle der: «Büyük dâvamız olan birliği sağlamak, emekçi kitlelerini ayıran uçurumda birleştirici bir köprü kurmak için bütün gayretler harcanmalıdır.»

T. Sinisalo

P. Aura

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN TAKİP EDİLMESİNE KARŞI

Arjantinde

Halk aleyhtarı emir ve kararnameler kaldırılmalıdır

Bu makale yayınlandığı zaman, Arjantinde mevcut baskı kanunları esaslı şekilde değişmiş olabilir. Fakat kanunlar, onları geçmişte çıkaran sınıf ve sosyal grupların ideolojisini ve politik amaçlarını ifade ettiğinden, biz burada kanunları ilham eden kavram üzerinde duracağız.

1963 Ocak ayında yürürlüğe giren ve en yüksek askeri çevrelerin bugüne kadar dilinden düşmiyen «Devlet güvenliği» adlı emir-name-kanunda, meşum «iç cephe» doktrini ileri sürülmektedir. Bu doktrine göre, silâhlı kuvvetlerin ödevi, memleketin sadece coğrafi hudutlarını değil, ideolojik «hudutlar»ını da «savunmak»tır. Böylece, bir siyasi parti, bir sendika, her hangi bir kültürel teşkilât veya gazete, silâhlı kuvvetlerin dikkatini çeken hareket hedefi olabilir ve «düşman» gibi takibe tabi tutulabilir.

Bu kavram, doğrudan doğruya halkın hukuki durumu üzerinde etki yapmaktadır, çünkü halkın ve Anayasa organlarının egemenliği, mahiyeti ve tefsiri askerlere ve eni sonu Amerikalılararası Savunma Birliği gibi yabancı askeri organlara bırakılan «kıtanın güvenliği» anlayışına bağlanmıştır.

Memlekette politik partilerin statüsü de, komünizme ve peronizme karşı mücadele için birçok emir ve kararnameler de bu doktrin ruhunda hazırlanmıştır. Komünizmi yasaklama hakkındaki karar-name-kanunun gerekçesinde şöyle deniyor: Milletlerarası anlaşmaları gerçekleştirmek için «Arjantin Cumhuriyeti milletlerarası plânda komünistlere karşı mücadelede kesin bir tutum almıştır. Bu tutumun memleket içinde de benzeri tedbirlerle tamamlanması gerekmektedir. »Bu« kesin tutum», 1962 Ekim ayında Kübanın abluka edilmesi suçuna Arjantinin, askerleri ve silâhlariyle katılma hususunda halkın iradesi hilâfına alınan karardan başka bir şey değildir.

Böylece, milletin hayatının tamamen askeri makamların boyunduruğu altına girdiği açıkça görülmektedir. Bunu yorumlamağa lüzum yoktur. Fakat bu, harpçi çevrelerin yenilmez mutlak bir kuvvet olduğu demek değildir. Çünkü bu çevrelerin menfaatlerini temsil eden ve savunan sistemin kendisi de, memleketimizde olduğu gibi bütün dünyada da bir dağılıp, çöküş süreci içindedir.

Partimiz, baskı kanunlarına karşı yaptığı mücadelenin muhteva ve şekillerini, sadece azgın baskının doğurduğu özel şartlara göre değil, aynı zamanda memleketimizin çağdaş gelişmesinin esas amacı olan demokrasinin, toprak reformunun ve anti-emperyalist devrimin gerçekleştirilmesi şartlarına uygun olarak tesbit etmektedir.

Gericiliğin terör makinesinin ve propagandasının esas amacı, partimizi halk kitlelerinden, özellikle açıktan açığa sola kaymakta olan radikal düşünceli peronistlerden ayırmaktır. Bunu gözünde tutan partimiz, Unitar Komitelerinde, toprak reformunun ve anti-emperyalist devrimin şu veya bu meseleleri için kesin bir hareket birliği politikası gütmektedir. Her diyalektik süreç gibi, bu birlik de çelişmesiz gelişmiyor. Yakın geçmişteki sosyal-politik sarsıntıların kritik anlarında, bütün engellere rağmen, bu hareket birliği yüksek bir mücadele seviyesine çıkıyordu. Partimiz, esas dikkatini, kitlelerin seferber edilmesinde ve onlara yön verilmesinde teşkilâtçı merkez rolünü oynayan işletmelerdeki taban teşkilâtlarına yöneltmektedir. Bu bizim için çok önemlidir, çünkü SBKP XXII. Kongresinde belirtildiği gibi, emekçilerin hareketleri gittikçe daha fazla politik mahiyet almaktadır.

Ekonomik ve politik buhranlar neticesinde daha da radikalleşen halk kitlelerine dayanan partimiz, diğer partilerin ve kitlevi hareketlerin yöneticileriyle beraber, hareket birliğini en çeşitli şekiller altında geliştirmektedir.

Bu bakımdan «Kabildos(*) de la demokrasia» hareketi çok faydalı tecrübeler gösterdi. Hiyanet plânlarını gerçekleştirmeğe çalışan Frondizi'nin şiddetli baskı devresinde meydana gelen «Kabildos de la demokrasia» lar, vatandaş hürriyetlerinin savunulması için, teröre ve birçok yasaklara karşı, yüksek askeri mahkemeler tarafından mahkûm edilen önder politikacı ve sendikacıların serbest bırakılması ve milli zenginliklerin emperyalist yağmasından korunması için savaşa giriştiler. Kabildos'lar, «Vatandaş Radikal Halk Birliği» (şimdiki iktidar partisi) mebuslarının, bu «barışmazlar» Birliğinin o zamanki iktidar partisinden ayrılan bir grup mebusun, keza komünist, Peronist, Sosyalist ve İlerici Demokrat Partileri temsilcilerinin, Arjantin Üniversite Federasyonunun, Sendika Birliği ve Koordinasyon Hareketinin, Arjantin İnsan Haklarını Savun-

(1) Kabildos- Halk meclisleri.

ma Birliğinin ve diğer teşkilât ve akımların desteğinden faydalandılar.

İşçi sınıfındaki gelişmenin, kendileri için ne tehlike teşkil ettiğini anlıyan gericiler, bu gelişmeyi önlemek için bütün gayretlerini harcamaktadırlar. Netekim, sözüm ona «düzenleme» kararnamesiyle, aslında grev hakkını ortadan kaldırdılar. «Komünist» ilân edilen işçilerin, işçi teşkilâtlarında yönetim kurullarına girmeleri yasaklandı. Sendika Birliği ve Koordinasyonu Hareketi, komünizme karşı takibat kararnamesinin şumulüne giren bir teşkilât olarak dağıtıldı. Siyasi partiler statüsüne göre, sendika yönetim kurullarında vazife alan kişilerin seçimli politik görevlere aday olmaları da yasaklandı. İdareciler, demokratik ve anti-emperyalist görüşlü kimseler tarafından yönetilen işçi teşkilâtlarının içişlerine karışmağa başladılar veya bu teşkilâtları kapattılar. Baskı mekanizması, sendika seçimlerine kabaca karışıyor ve hainlerin aday gösterildiği seçim listelerinin hazırlanması için etki yapıyordu. Sağcı sendika bürokratları da buna yardımda bulunuyorlardı. Sendika politikasına Amerikan Elçisi de açıktan açığa müdahale ediyor, sağcı peronist sendika önderleriyle elçilik binasında toplantılar yapıyordu. Bu toplantılarda, komünistlerin sendika yönetim kurullarından uzaklaştırılmalarıyla ilgili meseleler inceleniyordu.

İşte bundan ötürü, partimizin XII. Kongresinde belirtildiği gibi, «Biz komünistlerin, şimdi önümüzde kendi savaş yolunu arıyan, teşkilâtının kuvvetini kavramakta olan savaşçı bir işçi sınıfı olduğunu, fakat bu sınıfın işçi merkezindeki sendika önderliğinin proletarya mücadelesini kösteklediğini ve sınıf düşmanlarıyla uzlaşmağa razı olduğunu gayet iyi anlamamız gerekmektedir. Bu durumda, Sendika Birliği ve Koordinasyonu Hareketi, yurkardan gelen mukavemeti önleyebilecek olan mücadele teşkilâtını aşağıdan harekete getirme yönündeki işçi isteklerini birleştirecek önemli, yönetici ve teşkilâtlandırıcı bir merkez rolü oynamalıdır».

Çok geçmeden, Sendika Birliği ve Koordinasyonu Hareketi'nin programı kabul edildi. Bu program Genel İşçi Federasyonunun mücadele plânında, protesto haftasında ve bu hafta sonunda yapılan Mayıs — 1963 büyük grevinde genel hatlariyle belirtilmiştir. Sağcı önderler, Unitar yöneticileri tarafından teşkilâtlandırılan kitlevi hareketten göz açamıyorlardı. Bu hareketin esas meselelerinden biri, Anayasanın sağladığı hayat normlarına dönmeyi, askerî duruma son verilmesini, yasakların ve baskı kanunlarının kaldırılmasını, baskı cihazının dağıtılmasını istiyen mücadele plânının «politik alan» bölümüydü.

Bu hareket, milli hayatın çeşitli alanlarında başarılı gelişmelere yol açtı. Reformcu harekette birleşen (reform sözü burada klâsik anlamında kullanılmamıştır) emperyalist aleyhtarı demokrat üni-

versiteliler, her türlü zorbalığa başvuran, üniversitelileri işkenceler altında öldüren, kurşunlıyan, teşkilât binalarını yakıp yıkan silâhlı faşist çetelerini, kendi savunma güçleriyle durdurdular. Üniversiteliler, siyasi tutsakların serbest bırakılmasını, baskı kanunlarının kaldırılmasını isteyen kitlevi gösteriler yaptılar. Bu hareketin son derece gelişmesinin yarattığı şartlar içinde, en ilerici üniversite çevrelerinin, özellikle son sınıf talebelerinin ve üniversite öğretim üyelerinin ilerici «Hümanizm» (Katolikler tarafından yönetilen hareket) çevreleriyle birleşmede uyguladıkları doğru politika neticesinde, Üniversite Senatosunda hüküm süren Makkartizm yenilebildi. Bu senato, geçenlerde, yeni hükümetten baskı kanunlarının kaldırılmasını istedi. Kitlelerin yukarda sözünü ettiğimiz faaliyeti ve baskı kanunlarıyla yasaklara karşı hareket birliği çabaları, aynı zamanda Komünist Partisine legallik sağlanmasını da hedef tuttu. Halk efkârı, anti-komünizmin ve bütün demokratlara yapılan baskıların, tarihî bakımdan birbirinden ayrılmadığını anladı.

Fakat Partinin, gerçekten legal-açık çalışma hakkı yolundaki mücadelesinin bazı özel tarafları da vardır.

Memleketimizde Komünist Partisinin faaliyetini yasaklıyan Kongrece kabul edilmiş bir kanun yoktur. Fakat alabildiğine polis takibatı, partinin gizli çalışmasını «oldu bitti» haline getirmiştir. Gericiler, partimizin, memleketin hukuki hayatına katılmasına engel olabilmek için sıkıyönetim ilân ettiler, baskı kararname-kanunları çıkardılar, partimizi seçim haklarından yoksun ettiler ve birçok yasaklara başvurdular. Fakat gericiler bu tedbirlerle başarı sağlamadılar, tam tersine büyük yenilgelere uğradılar. 1957 de partinin kanuni varlığı bütün mahkemelerin verdiği kararlarla tanındı. Komünistler 1957 de Yasama Meclisi seçimlerine katıldılar ve birkaç yer kazandılar. Bu Mecliste Komünist Partisi, toprak reformu ve anti-emperyalist devrim isteyen programını ileri sürdü. Böylece, Partinin legallığı ve milli realiteye uygun programı, onun kurucu idareye katılmasında ifadesini bulan yüksek bir takdir kazandı.

Daha sonraları, Frondizi hükümetinin emperyalizme boyun eğmesinden sonra, Komünist Partisi özel bir kararname ile yasak edildi; binaları, basın organları kapatıldı. Parti seçimlere katılma imkânından yoksun edildi. İdareciler, bu yasağı «kanunlaştırmak», partiyi hukuki durumundan uzaklaştırmak, milli ve bölge komitelerini kapatmak için 1959 da parti aleyhine bütün mahkemelerde dâvalar açtılar. Fakat sonunda gericiler ağır bir politik ve ideolojik yenilgeye uğradılar. Bundan faydalanan partimiz, taarruza geçerek, mahkeme takibatını anti-komünizme karşı gerçek bir yargılama haline getirdi. Parti uzun zamandan beri hazırlanan suçlandırmaların yalancı mahiyetini açığa vurdu, yapılan sahtekârlığın tekniğini belirterek, komünistlerin kovuşturulmasının zaman bakı-

mından hükümetin emperyalizme teslimiyeti devresine rastladığına bilhassa işaret etti. Partinin yaptığı bu ideolojik-politik savaş sonucunda, hükümet istediği mahkeme kararlarını çıkartamadı. O zaman, gericiler, kudurmuş anti-komünizmlerine kanunda bir dayanak noktası bulmak için, 1961 de Kongreye «demokrasinin korunması» adlı kanun tasarısını sundular. Parti bu faşist kanun tasarısına karşı geniş bir protesto hareketinin başına geçti. Kongre, demokratik kamu oyu baskısı altında, bu kanun tasarısını incelemeyi reddetti. Neticede olarak, gericilerin bütün çabalarına rağmen, Kongre tarafından onaylanmış hiçbir anti-komünizm kanunu yoktur. Ancak, zorba idarecilerin, en gerici emir ve kararnameleriyle hukuk kurallarını ihlâl ve tahrif ettikleri haller vardır.

İdareci çevreler, yeni cumhurbaşkanı İlia başkanlık koltuğuna oturduğu gün, seçimönu vaatlerini yerine getirmesi için, partimizin memleketin bütün şehirlerinde tertiplediği gösterileri önliyemediler. Parti, bu gösterileri, «demokrasi temsilciliği» maskesi altında halkı takip maksadiyle kurulmuş baskı cihazının saldırısına karşı demokratik legaliteyi savunmak için tertipledi.

Sıkıyönetimin sistemli olarak tatbiki ve Gido'nun askeri-faşist diktatörlüğü zamanında çıkarılan baskı kararname-kanunları neticesinde, ülkede siyasi mahkûmların sayısı 500 ü buldu. Fakat gericilerin zulmü halkımızın şimdiye kadar gördüklerini gölgede bırakmışsa, baskılardan az veya çok zarar gören demokratik çevrelerin karşı koymaları da o derece hızlanmış, derinliği ve genişliği bakımından şimdiye kadarki hareketlerin ölçüsünü aşmıştır.

Bu mücadelenin başına, halk kitleleri arasına derin kökler salan Arjantin İnsan Haklarını Savunma Birliği geçmiştir. Bu savaş memleketin en uzak köşelerine, hattâ güneyde askeri mahkemelerce 25 sene hapse mahkûm edilerek diri diri gömülen mahkûmların bulunduğu hapisanelere kadar ulaşmıştır. İnsan Hakları Birliği, bütün Arjantin demokratları, bilhassa partimiz tarafından kuvvetle desteklendi. Partimiz, bu Birliği, halkın dâvasına sadakat gösterdiği, çeşitli diktatörlere karşı savaşta büyük bir tecrübe sahibi olduğu, mahkûmların fiziki güvenliğini sağlamakta ve ayrılık gözetmeden onların kurtuluşları uğrunda yapılan savaşta başarılar kazandığı için var kuvvetiyle destekledi.

Cumhurbaşkanı İlia'yı iktidara getiren 1963 Haziran seçimlerinden sonra, demokratik kanunlar için mücadelede sarfedilen başlıca gayretler, siyasi partiler ve sendikalar temsilcilerinin, üniversite ve ikinci derece okul federasyonlarının, kitlevi teşkilâtların, tanınmış cemiyet adamlarının çoğunu, Milli Yasama Meclisinin ilerici üyelerinden bir grupu saflarında birleştiren ve baskı kanunlarının kaldırılması için savaşan Milli Komisyon üzerinde toplandı. Genel İşçi Federasyonu, bu komisyonun amaçlarına mitingler tertiplemek

suretiyle yardım etti. Komisyonun kurucu toplantısı, İşçi Federasyonu binasında, polis kordonları altında yapıldı. Komisyon, şimdi bütün baskı kararnameleri ve kanunlarının kaldırılması uğrındaki mücadeleyi teşkilâtlandırarak bir milli kongrenin toplanması için çalışmaktadır.

Milli Komisyon, aynı zamanda bir milli demokratik tek cephe kurmak için atılmış bir adımdır. Fakat böyle bir cephenin kurulması, her şeyden önce halk kuvvetlerinin seferber edilmesi derecesine, demokrasi, milli bağımsızlık ve barış gibi büyük meselelerin çözülmesiyle objektif olarak ilgilenen çevrelerin birleşmesine bağlıdır.

Demokratik hürriyetler için mücadeleyi ön plâna alan partimiz bu savaşın değerini küçümseyen aşırı sol tezleri tenkit ederken, Marksizm-Leninizmin en iyi geleneklerinden ilham almaktadır. Leninin de dediği gibi, «Demokrasi mücadelesinin, proleterya sosyalist devrimden uzaklaştıracağını, ya da kaplıyacağını veya bu savaşı gölgeliyeceğini zannetmek köklü hata olurdu. Bilâkis, tam demokrasiyi sağlamıyan sosyalizm zafere ulaşamayacağı gibi, proleterya da demokrasi için çok taraflı, ısrarlı, devrimci bir mücadele yürütmedikçe, burjuvazi üzerinde zafer kazanmaya hazırlanamaz.»

Alberto Pedronsini

Uyanan kıta'nın sesi

Dünya Barış Konseyinin, Varşova'da 28 Kasım 1963 den 2 Aralık 1963-e kadar devam eden oturumları sırasında, «Barış ve sosyalizm meseleleri» dergisi muhabiri, Portekiz sömürgelerinde milli kurtuluş hareketinin tanınmış önderlerinden, Mozambik Kurtuluş Cephesi Dış Bağlantılar Şubesi Sekreteri *Marsalino Dos Santos*'la bir mülâkat yapmıştır. Muhabirimizle yaptığı konuşmasında Dos Santos, barış, barış içinde yanyana yaşama, genel ve tam silâhsızlanma mücadelesinde Afrika milli kurtuluş hareketinin yerinden ve rolünden bahsetmiştir.

Aşağıda bu mülâkatın özetini veriyoruz.

Afrika halkları, milli kurtuluş savaşının son safhasına girmişlerdir. Kıta'da bağımsızlıklarına kavuşan memleketlerin sayısı gittikçe artmaktadır. Emperyalistler ellerindeki mevzileri birer birer terketmeğe zorlanmışlardır. Fakat tamamen teslim olmak niyetinde olmadıklarından, her güce ve çareye başvurarak, Kıtada hâkimiyetlerini sürdürmeğe çalışıyorlar.

Portekiz sömürgecileri, en «dik kafalı» sömürgecilerdendir. Angolada, Mozambikte, Portekiz Gine'sinde, Yeşil Burun Adalarında, Sent Tomas ve Prensipi'de yaşayan 11 milyon Afrikalıyı, en kaba, en barbar ezgi vasıtalarına ,tüfek dipçiklerine ve Napalm bombalarına dayanarak hâkimiyetleri altında tutarlar.

Sömürgecilerin barbarlığını karakterize eden birkaç olay üzerinde duralım.

60 bin nüfusu olan Sent Tomas Adasında, zorunlu işe gitmek istemedikleri için takriben bin yurtsever öldürüldü.

1959 da Portekiz Gine'sinde, ücretlerinin artırılmasını isteyen 50 liman işçisi en vahşi işkencelerle öldürüldü.

Mueda bölgesinde (Mozambik) kendi topraklarını işlemek hakkını isteyen yüzlerce köylü, Portekiz tenkil müfrezeleri tarafından yokedildi.

Yine 1960 Temmuzunda, Angolada birçok yurtsever, kanunsuz olarak tutsak 'edilen milli kurtuluş hareketi önderlerinin hapisten çıkarılmasını istedikleri için öldürüldüler.

Saldırgan sömürgeci harbin hâlâ devam ettiği Angolada, yalnız 1961 Şubatı ile Haziranı arasında öldürülenlerin sayısı 50 bine varmıştır.

Olaylar, Portekiz sömürgecilerinin yalnız başlarına hareket etmediklerini, müttefikleri de olduğunu göstermiştir. Halkımıza karşı yürüttükleri baskı politikasında, NATO devletleri tarafından destek görmektedirler. 1963 Ağustosunda Portekizin sömürgecilik politikasını öven diktatör Salazarın, Batı devletlerinin bazı temsilcileri tarafından desteklenmesi tesadüfi değildir.

Bununla beraber, bazı Batı devletleri, özellikle Amerika, İngiltere, Fransa ve Batı Almanya, Afrika halklarının kendi kendilerini idare hakkını sözde kabul etmelerine rağmen, hakikatte Portekiz hükümetinin Afrikada yürüttüğü baskı politikasını destekliyorlar. ABD, İngiltere ve Fransa, kurtuluşları uğrunda savaşan halkları destekleyici olumlu tedbirler alacakları yerde, halk aleyhtarı hareketlerini güzel sözlerle gizlemektedirler. Biz, Batı devletlerinin bu tutumunu ahlâk dışı sayıyoruz. Zamanımızda, bazı hükümetlerin, Portekizdeki sömürgecilik rejimi gibi anti-demokratik sistemleri korumak için çeşitli hilelerden faydalanmalarına müsaade edilemeyeceğini sanıyoruz. Batı devletleri için, halklarımızla dostluk, ya da faşist Portekiz hükümetini destekleme arasında bir seçim yapma zamanı gelmiştir.

Hiç kimse, dünya emperyalizminin, hürriyet yolumuz üzerinde dikildiğini görmemezlikten gelemes. NATO, Portekizin Angolada yaptığı harbi silâh vermekle destekliyor, Mozambikte askeri uçak alanları kurmasına yardım ediyor. Portekiz Ginesinde cellâtların kullandıkları Napalm bombaları üzerine «Amerikada yapılmıştır» damgası vurulmuştur.

Sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı savaşmak halkımız için tarihi bir zarurettir. Bu haklı ve asıl savaşın tecrübeleri, bugünkü şartlarda Portekiz sömürgeciliğinin yalnız silâh kuvvetiyle yok edilebileceğini göstermiştir. Sömürgeciliğin uzun gecesinde, yabancı hâkimiyeti kabul etmiyeceğimizi her fırsatta ve çeşitli şekillerde ifade ettik. Şimdi Portekiz boyunduruğunu atmak için, pasif mukavemetten kesin savaşa geçmiş bulunuyoruz.

Amacımız, sömürge bağıntılarının her şeklini yıkmak, halkımızın ve memleket kaynaklarımızın yabancı tekeller tarafından sömürülmesine son vermektir. Biz, mukadderatımıza hâkim olmak, çalışmalarımızın semerelerinden kendimiz faydalanmak istiyoruz.

Sömürgecilik idaresi ile halklarımız arasındaki çatışmayı barışçı yollarla çözmek için elimizden geleni yaptık. Bu çatışma artık ancak bir yolla çözülebilir. Bu da milli bağımsızlık yoludur. Birçok defalar, Portekiz hükümetini, kendi kaderimizi tayin hakkımızı, milli bağımsızlığımızı tanıması şartıyla, meseleleri konuşmağa zorladık. Fakat Salazarın sömürgeci, faşist rejimi, zamanımızın gerçeklerini anlamak kabiliyetinden yoksun olduğunu gösterdi. Kanuna dayanan hakları-

mızı tanımadı. Sömürgeciler kanlı yolu seçtiler, silâhlı bir çatışmayı kaçınılmaz hale getirdiler.

Bazıları, memleketlerinde bizim gibi silâhlı savaş yürütenlerin barış konferanslarına katılmağa hakları olup olmadığını soruyorlar? Bu gibi konferanslara katılma hakkımızdan şüphe eden dostlarımıza şunu söyleyebiliriz:Eğer günümüzün barış mücadelesinin konkrete meselelerinin mahiyetini daha iyi anlamış olsalardı, bu gibi şüphelere düşmezlerdi.

Biz, Portekiz sömürgeciliğinin yokedilmesi için yaptığımız savaşla, emperyalist sistemini bir bütün olarak zayıflatmış oluyoruz. Halkların sömürgecilik esaretinden kurtulmaları, emperyalistleri zengin kazanç kaynaklarından mahrum eder ve böylece harp güclerini zayıflatmış olur. Sömürgeciliğin tam olarak yıkılması için savaşan halklarımız, barışı koruma uğrunda genel harekette bugünkü şartlar altında tarihi hizmetlerini görmüş oluyorlar. Yani bizim barış dâvasına gerçek katkımız, her şeyden önce Portekiz sömürgeciliğine karşı savaşımızdır.

Fakat bu, barış hareketinin diğer şekillerinden, yıkıcı bir termonükleer harbe karşı yapılan mücadeleden uzak kaldığımız mânasına gelmez. İlim ve tekniğin süratle geliştiğini, insan soyunun varlığını büyük ölçüde tehlikeye sokacak silâhların var olduğunu pek iyi biliyoruz. Halklarımızın büyük fedakârlıklara katlanarak sömürgeciliğe karşı yürüttüğü savaş, yeni bir hayat, barış ve bahtiyarlık için yapılan savaştır. Aydın geleceğimizin dünya medeniyetinin harabeleri üzerinde, radyoaktif bulutlarla zehirlenmiş bir hava içinde kurulamayacağını biliyoruz.

Afrikanın yeni bir dünya harbi ateşinden uzak kalacağına da inanmıyoruz. Bunun için barış mücadelesinin yalnız beyaz, siyah, veya sarı ırklar için bir imtiyaz değil, bütün insanları ilgilendiren bir mücadele olduğunu kabul ediyoruz. Bunun içindir ki, Afrikalılar, Varşova toplantısında, Başkanlık Divanının, bütün iyiniyetli insanları zamanımızın en asil mücadelesi olan barış mücadelesinde kuvvetlerini birleştirmeye çağırın belgesine tam ittifakla oy verdiler.

Sömürgecilik haksız harplerin, yağmacılık harplerinin ve baskının devamlı bir kaynağıdır. Halklarımız, yabancı emperyalistler tarafından sömürülmekte, baskı altında tutulmaktadırlar. Bu sistem, bu baskı devam ettiği müddetçe, Afrikada devamlı bir barıştan söz edilemez. Bizde de barış, Portekiz sömürgeciliğinin tam yıkılmasıyla mümkün olacaktır.

Fakat ezilen halkların, ezenlerle barış içinde yaşaması söz konusu edilemez demek, dünya ölçüsünde barış içinde yanyana yaşama politikasını inkâr ediyoruz demek değildir. Biz, barış içinde yanyana yaşama politikasının mevcut iki sosyal-ekonomik sistem — sosya-

lizm ve kapitalizm — arasında bir mücadele şekli olduğunu anlıyoruz. Bu şekil, iki sistem arasındaki münakaşalı meselelerin çözülmesinde harbin bir vasıta olarak kullanılmasını önler. Fakat biz hiçbir zaman dünya ölçüsünde barış içinde yanyana yaşamayı ezilenlerle ezenlerin barış içinde yaşaması olarak kabul etmedik, edemeyiz.

Bazıları, dünya barışının korunmasını, statükonun korunması çağrısıyla eş tutuyorlar. Bu görüş tamamen yanlıştır. Hakikaten, bugün dünyada barışın korunması, soğuk harbin durdurulması, genel ve tam silâhsızlanma için hangi güçler savaştaktadır? Bunlar, dünyanın devrimci yolla değiştirilmesi, sömürge halklarının milli kurtuluşu, insanın insanı sömürmesini yoketme hareketine öncülük eden savaşçı güçlerdir. Barış savaşında, sosyalist memleketler, milletlerarası proletarya ve milli kurtuluş hareketi bir bütün teşkil etmektedir.

Afrika bugün büyük ve tehirlilmez meselelerle karşı karşıyadır. Sömürgeciliğin her şeklini yoketmeli, birliği sağlamalı, kıtayı ekonomik ve kültürel ilerleme yoluna sokmalıyız. Fakat bu, bütün insanlığı harekete getiren birçok meselelerden uzak kalmak demek değildir. Dünyayı ilgilendiren meseleler, doğrudan doğruya Afrikayı da ilgilendirir.

Dünya meselelerini çözmeğe, barış içinde yanyana yaşama mücadelesine, dünya barışını korumağa, emperyalizmin saldırcı plânlarını bozmağa hizmet etmeden, kendi yerli meselelerimizin çözüleceğini bekliyemeyiz. Afrika halklarının savaşı emperyalizmin güçlerini zayıflatmakta, onu gerilemeye ve sosyalist memleketlerin ileri sürdüğü barış içinde yanyana yaşama prensibini kabule zorlamaktadır.

Barış içinde yanyana yaşama Afrika halklarına ne fayda sağlar? Her şeyden önce bir nükleer dünya harbi tahlikesini azaltır. Barış içinde yanyana yaşama ve askıda duran münakaşalı meselelerin barış yoluyla çözülmesi, emperyalistlerin mahalli harpler açmak, yürütmek ve milli kurtuluş hareketlerine karşı silâhlı mücadeleye geçmek imkânlarını büyük ölçüde sınırlar. Barış içinde yanyana yaşama milletlerarası durumu düzeltir, her saldırganlığın, her barbarlığın, her ezginin milletlerarası münasebetlerde yargılanması ve bütün dünya halklarının nefretini uyandırması şartlarını yaratır.

Dünya genel efkârının sesi, halkların sesi, her gün biraz daha kuvvetle, daha cesaret ve güvenle duyulmaktadır. Gerici emperyalistler artık bunu görmemezlikten gelemiyor. Salazarın vahşi, ırkçı politikası, halklarda hiddet, nefret uyandırmaktadır. Portekiz sömürgeleri meselesi bütün milletlerarası kürsülerin konusu olmuş, Birleşmiş Milletlerde birkaç defa görüşülmüştür. Dünya Barış

Konseyi de son toplantısının kararlarında bu meseleye temas etmiştir. Bu kararlarda, halkımızın, dünyaca suçlandırılmış sömürgecilik hâkimiyetini yoketmek hakkına sahip olduğu, Portekiz hükümetinin Afrika halklarına karşı yürüttüğü saldırganlık politikasının Afrika ve dünya barışını tehlikeye soktuğu belirtilmiştir.

Genel ve tam silâhsızlanma için yapılan mücadele, barış içinde yanyana yaşama politikasının ayrılmaz bir parçasıdır. Sömürgecilere karşı savaşın silâhla yürütülmekte olması, genel ve tam silâhsızlanmanın çarpışan Afrika için taşıdığı mâna hakkında yanlış fikirler doğurabilir. Savaşan Afrika halkları silâhın ne olduğunu ve silâh elde etmenin ne kadar güç olduğunu pek iyi bilir. Emperyalistlerin silâhsızlanma fikri, hürriyet savaşçılarının silâhlarını ellerinden bırakmaları, emperyalistlerin askeri üstünlüklerini korumaları, halklar üzerindeki baskılarını daha kolaylıkla yürütmeleri isteğine dayanır. Milli kurtuluş güçlerinin ve yeni bağımsızlığa kavuşan memleketler ordularının, dünya potansiyelinin çok az bir kısmına sahip olduğunu söylemeğe lüzum yoktur. Bunun içindir ki, genel ve tam silâhsızlanma, en başta, son derece gelişmiş memleketlerin muazzam harp makinasının yıkılması demektir.

Sömürgecilik esaretinden kurtulmağa çalışan halkların milli kurtuluş hareketinin emperyalizme karşı elde ettiği başarılar, emperyalistlerin üstünlük şartları içinde elde edilmiştir. Bu başarılar, büyük ölçüde, dünya alanındaki kuvvet dengesinde barış, hürriyet ve sosyalizm yararına meydana gelen değişmeler sayesinde olmuştur. Bu başarılar bütün dünya devrimci sürecinin kudreti neticesinde sağlanmıştır.

Afrika halkları savaşlarında sadece kendi kuvvetlerine değil, sosyalist memleketlerin kardeşçe desteğine, milletlerarası işçi sınıfının dayanışmasına ve diğer kitalarda hürriyetleri için savaşan halklara dayanmaktadırlar. Kahraman Cezayir halkının zaferini sağlayan işte bu âmillerdir. Yine bütün bu âmiller, Portekiz sömürgelerinde de, dişlerine kadar silâhlanmış olan ve ayrıca Natolu müttefiklerine dayanan Portekiz emperyalizminden askeri bakımdan çok daha zayıf durumdaki halkımızda nihai zaferi kazanacağı güvenini doğurmaktadır.

Milli kurtuluş hareketinin katî zaferi ve sömürgeciliğin yokedilmesi kaçınılmaz bir süreçtir. Bu zafer ve yıkılış tarihi gelişmenin zorunluğudur. Emperyalizmin askeri gücü zayıflarsa, bu zafer daha az fedakârlıklarla kazanılabilir. Bunun içindir ki, hattâ kısmî bir silâhsızlanma bile, Afrika halklarının milli kurtuluş savaşına gereken faydayı getirecek, olumlu hizmeti görecektir.

Genel ve tam silâhsızlanmaya gelince, bu, gerçekte, dünyanın bazı bölgelerinde ve özellikle memleketlerimizde daima silâh zoruyla tutunan ve tutunmakta olan sömürgeciliğin sonu olabilir. Emperyalistlerin elinden bu silâhı almak demek, halkların kurtuluş dâvasını kolaylaştırmak ve bu haklı savaş hızlandırmak demektir.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi 20 Şubat 1964 tarihli toplantısında Kıbrıs meselesini ve son Kıbrıs olaylarını görüşerek aşağıdaki kararı almıştır:

— Kıbrıs halkının milli kurtuluş ve bağımsızlık savaşı kesin bir safhaya girmiştir. Aslında İngiliz sömürgecileriyle Kıbrıs halkı arasında geçen bu savaşa, emperyalist Nato bloku ve onunla birlikte Türkiye hükümeti de bugün fiilen katılmış bulunuyor. Ankara idarecileri, Kıbrıs halkının bağımsızlık hareketini Türkiyenin ve Kıbrıs Türklerinin aleyhinde göstermeğe, Kıbrıs meselesine bir «Milli dâva» süsü vermeğe çalışıyorlar. Amaçları, bir yandan NATO ortaklığının yüklediği tehlikeli ödevi haklı göstermek ve halka maletmek, bir yandan da memleketin içinde bulunduğu ekonomik ve politik çıkmazı bir duman perdesiyle örtmek, huzursuz halkın ve ordunun ilgisini başka tarafa çekmektir.

— Gerçek amacını dar bir milliyetçilik gayretiyle maskeleyerek, Kıbrıs Türklerinin koruyucusu rolünde görünmeğe çalışan Ankara hükümeti, Kıbrıs Türk cemaatinin bütün demokratik hakları için Güvenlik Konseyinde ileri sürülen garanti teklifini reddetmekle, gerçekte Kıbrıs Türklerinin kaderiyle ne kadar ilgilendiğini açığa vurmuş bulunuyor.

— Sosyalist memleketlere ve milli kurtuluşları için savaştan, bağımsızlıklarını savunan Yakın ve Ortadoğu ülkelerine karşı emperyalistlerin bir silâh deposu, kışlası haline getirilen Kıbrıs adası, memleketimizin güvenliği için, barış için bir tehlikedir. Türk halkı, tam bağımsızlığına kavuşmak, yabancı üslerden, nükleer silâhlardan temizlenmiş, bir kışkırtma ve tecavüz yuvası olmaktan çıkmış, barışsever bir Kıbrıs karşı olamaz. Gericici Ankara idarecilerinin Kıbrıs politikası Türk halkının gerçek iradesine, Türkiyenin milli menfaatlerine aykırıdır.

— Kıbrıs meselesinin çözümü, Kıbrıs halkının kendi kaderine buyruk olarak tam bağımsız ve egemen bir cumhuriyet olması, ve bütün yabancı işgal kuvvetlerinin adadan çekilmesiyle mümkündür. Bu çözüm yolu Türkiyenin de menfaatlerine en uygun olanıdır.

— Uzun ve çetin bir mücadele sonunda elde ettiği bağımsızlığı tamamlamak, kuvvetlendirmek için savaştan Kıbrıs halkı, Kıbrıs adası gibi, ayrılmaz bir bütündür. Sömürgecilere karşı savaşta,

bağımsız, hür, barışsever bir Kıbrısın doğmasında Rum ve Türk cemaatlerinin menfaatleri birdir.

— Kıbrıs Cumhuriyetinin bağımsızlığını, hükümranlığını kısıtlayan ve «Garantör» devletlere Kıbrısın içişlerine müdahale hakkı tanıyan Zürih ve Londra Anlaşmalarına karşı savaş, Kıbrısın tam kurtuluşunun tek yoludur. Din, milliyet, siyasi görüş ayrılıkları ve hiçbir şey Kıbrıslıların bu ana yolda birleşmesine engel olmamalıdır.

— Zürih ve Londra Anlaşmaları adadaki Rum ve Türk cemaatleri arasına ekilen ayrılık ve düşmanlık tohumlarının da kaynağıdır. Adada kardeş kavgasını körükliyenler, yabancı hâkimiyetinin devamında menfaati olanlar veya bu menfaatlere alet olanlardır. Yabancı boyunduruğunun ezgisini nesiller boyunca çeken, birlikte savaşan ve nesiller boyunca bir arada kardeşçe yaşayan Rum ve Türk cemaatlerinin müşterek menfaatleri dışardan zorlamalarla ayrılamayacak kadar köklüdür. Bu iki cemaatin kaderlerini birleştiren bağlar, onları ayrılığa çeken ellerden kuvvetlidir.

— Ankara hükümetinin Kıbrıs karşı giriştiği askeri tecavüz hazırlıkları, tecavüz tehdit ve denemeleri, memleketimizi korkunç bir harp felâketiyle karşı karşıya getirmiştir. Halkımızın uyanık olması gerektir. Gerici çevrelerin Kıbrısta kardeş kavgasını körükliyen kışkırtıcı, ayırıcı faaliyetlerine karşı, Natocu emperyalistlerin çıkarına olarak ve onların diktasiyle bugünkü Ankara hükümetinin Kıbrısın içişlerine müdahalesine, askeri tecavüz hazırlık ve denemelerine karşıaktif mücadele, başta komünistler olmak üzere, bütün Türk yurtseverlerinin bugünkü en önemli vazifesidir.

Türkiye Komünist Partisi

Merkez Komitesi

İ Ç İ N D E K İ L E R

V. Slavik, N. Frid, M. Kuatli:

Birlik ve dayanışma dünyada komünistlerin başarılarının
garantisidir 3

Y. Demir:

Türkiye gericiliğin kısılacında 15

H. Peres:

SBKP-dünya komünist hareketinin öncülüğünde 28

K. Koliyanis:

Devrimci savaşın bütün şekillerini öğrenmeliyiz 41

E. Papaioanu:

Kıbrıs halkı tam bir bağımsızlık istiyor 55

G. Dias:

Brezilya'da sınıf savaşının bazı meseleleri 65

I. Enternasyonal'in yüzüncü yıldönümü münasebetiyle . . 73

GÜNÜN AKTÜEL MESELELERİ

Gelişmiş kapitalist memleketlerde işçi sınıfının birliği
meseleleri 76

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN TAKİP EDİLMESİNE KARŞI

Arjantinde 99

Uyanan kıtanın sesi 105

ÖZEL SAYFALARIMIZ

TKP Merkez Komitesinin kararı 110

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita, Via delle Botteghe, Oscure 2, Roma

Almancası:

»GLOBUS«-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53r, Nicosia

Rusçası:

Stredisko pro rozsirovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Naúka' Ltd., 2, Kanda-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia